

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

CRUX

3-4 ■ 2004

Seurakuntatyön
uusia tuulia

Päätoimittaja

Stina Lindgård
(09) 150 2466
stina.lindgard@pappisliitto.fi

Toimitussihteeri

Tuula Anttonen
(09) 150 2453
tuula.anttonen@pappisliitto.fi

Osoite

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki,
(09) 150 2453
Faksi (09) 148 5875
Sähköposti:
tuula.anttonen@pappisliitto.fi

Kustantaja

Suomen Kirkko-Mediat Oy, Helsinki

Ulkoasu

Paula Huhtala

TOIMITUSKUNTA

Stina Lindgård, pastori (pj.)
Miika Heikinheimo, kappalainen
Jaana Partanen, kanttori
Esa-Matti Peura, hiippakuntasihteeri
Outi Niemi, diakoni
Matti Peiponen, pastori
Miia Seppänen, vs. kappalainen
Kirsi Valkeapää, diakonissa
Sakari Vilpponen, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Pappisliitto: Heli Meinola
(09) 150 2653
heli.meinola@pappisliitto.fi

Diakonia työntekijöiden Liitto:

Pirjo Heikkinen
(09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi

Kanttori-urkuriliitto:

Tuija Kukkonen
(09) 150 2446
tuija.kukkonen@suomenkanttori-urkuriliitto.fi

ILMOITUSHINNAT

Sivu	2/1	1 670 €
	1/1	930 €
	1/2	490 €
	1/4	270 €
	1/8	150 €
Nelivärilisä		170 €

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Uusimaa Oy, Porvoo

Uusia tuulia

Kirkon työolobarometrin mukaan kirkon työntekijöiden vaikutus- ja kehittymismahdollisuudet ovat lisääntyneet. Tämä onkin hyvä asia. Jos kokee voivansa vaikuttaa työolosuhteisiin ja siihen, mitä työtä tekee, on työntekijä tyytyväisempi kuin jos samaa mahdollisuutta ei anneta. Kun luodaan tilaa innovatiivisuuteen lantilla onkin kaksi puolta. Ensinnäkin myönteinen puoli. Se kannustaa tekemään työtä vielä paremmin. Uuden työmuodon tulo ja sen sisään ajaminen teettää enemmän työtä, mutta antaa myös uusia virikkeitä. Kielteinen puoli lienee siinä, että se voi kaataa työntekijän, joka todella pursuaa uusia ideoita ja joka yrittää toteuttaa ne kaikki luopumatta vanhoista toimintamuodoista.

Seurakunnissa ollaan hyvin innovatiivisia. Uusia työmuotoja syntyy ja ne vakiinnuttavat paikkansa seurakuntatyössä. Siksi tämä näkemyksen pääteema on Seurakuntatyön uusia tuulia. Saamme tutustua eri seurakuntien uusiin toimintamuotoihin, uusiin malleihin. Halusimme myös, että kirjoittajat kertoisivat, miksi he ryhtyivät tekemään juuri tätä uutta työmuotoa eivätkä valinneet toista. Olemme myös yrittäneet kertoa sellaisista työmuodoista, jotka ovat vaatineet yhteistyötä eri työntekijöiden kesken sekä sellaisista alueista, jotka kuuluvat diakonia työntekijöiden, kanttorien ja pappien vastualueisiin. Artikkelit kertovat sinkkutoiminnasta, puuhamessusta, eläkeläisten opiskelupiiristä, liturgisesta tanssista ja siitä, miten seurakunta voi kehittyä luonnollisella tavalla. Saamme lukea myös maallikon kertomuksen siitä, mitä hän ajattelee vapaaehtoistoiminnasta seurakunnassa.

Työntekijän ammattitaito kehittyy silloin, kun uutta työmuotoa aletaan kehittää. Usein voi olla niin, että työmuotoon perehtyminen vaatii jonkinlaista koulutusta. Uutta työmuotoa suunniteltaessa onkin hyvä kirjoittaa koulutus- ja muista tarpeista seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Näin ollen työmuoto sidotaan niihin tavoitteisiin, jotka seurakunnalla on toimintaa suunnitellessa.

Crux on tällä kertaa kaksoisnumero. Inspiroivia lukuhetkiä kesäksi ja hyvää kesää kaikille!

Stina Lindgård
päätoimittaja

Akavan kirkollinen järjestökenttä uudistuu

Monien vuosien ajan Akavan kirkolliset ammattijärjestöt ovat tehneet yhteistyötä, joka on vähän kerrallaan laajentunut ja tiivistynyt. Tätä on edellyttänyt yhteinen edunvalvonta AKAVA-JS:n (nykynimeltään JUKO:n) suojissa. Akavalaisten liittojen neuvotteluoi-keudet ovat JUKO:lla, jossa Kirkon neuvottelukun-
ta päättää asetettavista tavoitteista ja hyväksyy so-
pimukset. Ammatti-identiteetin hoitamisessakin on
laajasti oltu yhteistyössä. Siitä näkyvin esimerkki on
Crux-lehti. Kolmen liiton toimistojen arkielämässä
kin yhteistyö on löytänyt vähän kerrallaan uusia il-
menemismuotoja. Työtä on tehty yhdessä AKI-hen-
gessä, kuten asia on ilmaistu.

Pian kolmen vuoden ajan Diakoniatyöntekijöi-
den Liiton, Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton hal-
litukset ovat yhdessä pohtineet, miten liittojen yh-
teistyötä tulisi edistää. Perustettiin Akavan kirkol-
liset ammattiliitot AKI ry liittojen kattojärjestöksi,
eräänlaiseksi sateenvarjoksi, jonka alla yhteistoi-
mintaa voitiin kehittää ilman, että tehdään järjes-
töllisiä muutoksia. Vähitellen kasvoi kuitenkin tar-
ve miettiä, olisiko monien yksittäisten sopimusten
varassa toimimisen sijaan parempi organisoiua uu-
della tavalla AKI:ssa. Vuoden takaisen hallitusten se-
minanin päätteenä Pappisliitto teki asiaa koskevan

esityksen muille liitoille.

Kolmen liiton puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien muodostama työryhmä on selvittänyt nyky-
muotoisen yhteistyön syventämistä ja AKlin orga-
nisoitumisen mahdollisuutta. Työryhmä pääsi monien kompromissien jälkeen yksimielisyyteen orga-
nisoitua AKIa koskevasta suunnitelmasta. Suunnitelma lähtee siitä, että yhteisen toiminnan lisääminen ja syventäminen edellyttävät yhteistä hallintoa, toiminnan johtoa, henkilöstöä ja taloutta. Kaikesta tästä on suunnitelmassa pitkälle konkretisoidut suun-
taviivat. Allekirjoittaessaan suunnitelman kolmen liiton puheenjohtajat ja toiminnanjohtajat pyysivät liittojensa päättäviä elimiä määrittelemään periaatteellisen kantansa suunnitelmaan. Mahdollisten myönteisten periaatekantojen jälkeen on sitten aika alkaa yksityiskohtaiset neuvottelut suunnitelman pohjalta.

Liittojen ylimpien päättävien elinten kokousaika-
taulut ovat niin, että Pappisliiton valtuusto muodosti kantansa ensin. Huhtikuun puolivälissä se yksimielisesti antoi periaatteellisen hyväksyntänsä suunnitelmalle. Diakoniatyöntekijöiden Liiton valtuuskunta tekee periaatepäätöksensä toukokuussa ja Kanttori-urkuriliiton liittokokous kesäkuun alussa.

Pappisliiton valtuustossa nähtiin useita tärkeitä syitä yhteisen akavalaisen ammattiliiton perustamiselle. Yhteistyön laajentamisen ja syventämisen tie on kuljettanut tilanteeseen, jossa yhteinen liitto on toimivampi ja selkeämpi kuin monien sopimusten varassa eläminen. Edunvalvonnassa painoarvo ja vaikutusmahdollisuudet kasvavat, kun jäsenmäärä nousee. Työmarkkinoilla on tietty suuruuden laki. Erityisen tärkeänä pidettiin sitä myönteistä viestiä, jonka kirkon hengellisen työn keskeisten ammattikuntien yhteen liittyminen välittää.

Diakoniatyöntekijöiden, kanttoreiden ja pap-
pien yhteinen ammattiliitto voi vahvistaa kaikkien ammatti-identiteettiä. Väite saattaa ensi kuulemalta vaikuttaa oudolta, mutta tarkemmin ajatellen ei sitä ole. Kaikkien kolmen ammattikunnan identiteetti muodostuu kolmesta tekijästä. Ne ovat ajatonta työtä tekeviä hengellisen työn viranhaltijoita, kuuluvat kaikki kirkon kolmisäikeiseen virkaan ja edellyttävät viranhaltijalta erityistaitoihin perustuvaa professionaalisuutta. Kolmesta identiteettitekijästä kaksi on pääosin kaikille yhteistä.

Yhteisen ammattiliiton syntyminen jättää tilaa diakoniatyöntekijöiden, kanttoreiden ja pappien omille liitoille. Suunnitelman mukaan jäsenet olisivat vastaisuudessaakin perusliittojensa jäseniä. Oman ammattikunnan professionaalisen identiteetin hoitamisenkin on ajateltu jäävän perusliitoille.

Pappisliiton valtuusto piti tärkeänä kaikkien kolmen ammattiryhmän mukaantuloa.

Juha Kauppinen
Pappisliiton puheenjohtaja

Haettavana Pappisliiton apurahaa 10.000 euroa

Pappisliiton hallitus julistaa toisen kerran haettavaksi kaksi apurahaa liiton opinto- ja avustusrahosta, yhteismäärältään 10.000 euroa. Apurahat jaetaan joka toinen vuosi. Apurahan saajan tulee olla Pappisliiton työelämäjäsen.

Apurahojen myöntämisesä huomioidaan sekä tieteelliset että ammatilliset ulottuvuudet. Niillä voidaan tarvittaessa tukea myös sellaisia hankkeita, jotka liittyvät tai sivuavat liiton toimintaan.

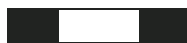
Ensimmäinen apuraha myönnetään tieteellisen tutkimuksen (esim. lisensiaattityö, väitöskirjatyö) tai ammatillisen jatkotutkimuksen (esim. ylemmän pastoraalitutkimuksen tutkimus) suorittamiseen.

Toinen apuraha myönnetään sellaiseen hankkeeseen, joka edistää papin työtä ja seurakunnan/kirkon toimintaa, tuoden siihen uusia näkemyksiä ja työtapoja. Hankkeeseen ei siis lähtökohtaisesti tarvitse kuulua tieteellistä tai ammatillista tutkimusta. Painopiste on käytännön työn innovatiivisessa kehittämisessä.

Apurahoja haetaan myöntämivuoden elokuun loppuun mennessä (31.8.2004) ja hallitus päättää apurahojen myöntämisestä lokakuussa 2004. Apurahojen käyttäminen tulee ajoittua enintään kolmen kalenterivuoden ajalle, myöntämivuosi mukaan luettuna (v. 2004 - 2006). Apurahan saajan tulee tehdä Pappisliiton hallitukselle vuosittainen selvitys apurahan käytöstä.

Apurahan hakemuslomakkeita saa Pappisliiton toimistosta ja liiton kotisivuilta. Lisätietoja tarvittaessa antaa apulaistoiminnanjohtaja Stina Lindgård, puh. 09-1502 466.

Pappisliiton valtuusto koolla Vantaalla 22. - 23.4.

PAPPISLIITON VALTUUSTO HYVÄKSYI AKI-SUUNNITELMAN

Pappisliiton valtuusto hyväksyi omalta osaltaan suunnitelman, jonka tavoitteena on syventää AKI-liittojen yhteistyötä ja lähentää niiden organisaatioita.

Keskustelun pohjana on DTL:n, SKUL:n ja Pappisliiton puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien laatima suunnitelma. Sen mukaan liittojen toimistot ja ylimmät päättävät elimet yhdistettäisiin ja suurin osa toiminnoista hoidettaisiin yhteisinä. Liittojen omalle vastuulle jäisivät edelleen ammatti- ja identiteettikysymysten hoitaminen ja kansainväliset vastuut. Samoin kukin liitto säilyttäisi omaisuutensa. Myöhemmin erikseen päätettäisiin, liitytäänkö keskusjärjestöön yhtenä liittona vai kolmena erillisenä.

Pappisliiton valtuusto hyväksyi periaatteessa suunnitelman ja antoi hallitukselle valtuudet jatkaa keskusteluja esillä olleen suunnitelman pohjalta.

PAPPISLIITON TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2003

Kokous hyväksyi hallituksen kertomuksen liiton toiminnasta vuodelta 2003. Suunnitelma on luettavissa kokonaisuudessaan kotisivuilla.

JÄSENMAKSU NOUSEE

Pappisliiton valtuusto hyväksyi hallituksen esityksen jäsenmaksun korottamisesta 0,1 prosenttiyksiköllä. Korotus astuu voimaan vuoden 2005 alusta.

Asiaa on valmisteltu jo pitkään ja korotuksen perimmäisenä syynä on liiton jäsenkunnan nuorentuminen. Suurten pappisikäluokkien siirtyessä eläkkeelle virkoihin tulee nuorempia pappeja, joilla ei ole kaikkia kokemuslisiä tai vastaavia. Tästä aiheutuu pienennystä myös liiton jäsenmaksutuloissa tai ainakin erittäin hitaan kasvun aikoja.

Liiton päättäjät katsoivat, että liiton palvelut on säilytettävä ennallaan uudessa tilanteessa ja niille on taattava myös kehittämismahdollisuuksia. Katsottiin myös, että edessä olevaan niukemman talouden aikaan on varauduttava riittävän ajoissa, jotta ei jouduttaisi tekemään liian äkkinäisiä ratkaisuja tulevaisuudessa.

Korotuksen jälkeenkin Pappisliiton jäsenmaksu on akavalaisen kentän halvimpia.

Toimistojen työntekijät kesälaitumilla

Kesälomien keskittämisen johdosta
liittojen toimistot ovat suljettuina seuraavasti:

Diakoniatyöntekijöiden Liitto	28.6. – 23.7.
Kanttori-urkuriliitto	12.7. – 30.7.
Pappisliitto	12.7. – 23.7.

Valoa kaupungin varjoissa

Diakoniatyöntekijöiden päivät
12. - 13.9.2005
Helsinki, Finlandia-talo

Päiville kutsutaan diakoniatyöntekijöitä ja
diakoniasta vastaavia teologeja.

Kustannukset:
osallistumismaksu 160 €
(sis. ohjelma, kahvit molempina päivinä ja buffétilallinen),
lounaspaketti 50 €
(sis. kaksi buffétlounasta),
hotelli 100 - 140 €/1 hh, 120 - 170 €/ 2hh.
Alan opiskelijoiden osallistumismaksu 50 €
(sis. kahvit molempina päivinä ja buffétilallinen).

Järjestäjinä toimivat Diakoniatyöntekijöiden Liitto, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Helsingin hiippakunnan tuomiokapituli, Helsingin ev.lut. seurakuntayhtymä, Kirkkohallituksen diakonia ja yhteiskuntatyö sekä Suomen Diakonialaitosten Liitto.

Tervetuloa!

Teologikurssi 1959!

Kurssikokous torstaina
9.9.2004 klo 9.30 – 18.00 ynnä jatkot.

Paikka: Park Hotel, Helsinki Käpylä (ykkösen pääte-pysäkki). Mahdolliset huone-varaukset ajoissa suoraan hotellista puh. 09-799 755.

Osallistumismaksu 60 euroa (sis. ruokailut) kootaan paikan päällä.

Ilmoittautumiset Liisalle: 050 598 6537 tai liisa.marjatta@kolumbus.fi. Voit myös pistää kortin: Teintie 15 D 26, 00640 Helsinki.

Teema: Tässä olemme nyt, taas uuden ja mielenkiintoisen edessä. Työryhmän suunnittelemassa ohjelmassa varattu runsaasti aikaa yhteiselle keskustelulle. Dekaanin Aila Lauha vierailee.

Laita sana kiertämään!

Liisa Järvinen
Esko Koskenvesa
Heikki-Tapio Nieminen
Seppo Saaristo

Lait ja sopimukset edellyttävät työyhteisöjen kehittämistä - Tessu tarjoaa tietoa, vinkkejä ja linkkejä

Työmarkkinaosapuolet sopivat edellisessä TUPOssa, että sopimuskauden aikana edistetään työyhteisöjen kehittämistä, kuten työsuojelua ja yhteistoimintamenettelyjä. Tavoitteen toteuttamiseksi käynnistettiin yksityisellä sektorilla ns. Tessu-hanke, jonka tuloksena oli asiaa käsittelevä internet-sivusto. Syksyn ja kevään aikana Tessu toteutettiin myös julkisella sektorilla. Kirkon, valtion ja kunnan sektori saivat oman Tessunsa, jotka liitettiin alkupeleeseen sivustoon.

Tessu-sivustoon on koottu kaikki työyhteisöjen yhteistoiminnallista kehittämistä koskeva lainsäädäntö ja sopimukset.

Seurakuntia velvoittavia keskeisiä määräyksiä sisältävät muun muassa Yleissopimus yhteistoiminnasta seurakunnassa sekä Kirkon henkilöstökoulutussopimus. Lisäksi Tessuun kuuluu kehittämissuunnitelmien tekemiseen ja henkilöstölle tiedottamiseen tarkoitettu ”työkalu”. Seurakunnat ovat lain mukaan velvollisia tekemään säännöllisesti muun muassa työsuojelun toimintasuunnitelman sekä suunnitelman sukupuolten tasa-arvon edistämisestä. Laki edellyttää myös, että henkilöstöllä on mahdollisuus vaikuttaa näihin suunnitelmiin.

Tessu-sivusto on tarkoitettu

tu ensisijaisesti esimiehille sekä työyhteisöjen kehittämisestä ja työsuojelusta vastaaville. Seurakunnissa näistä asioista vastuuta kantavat lähinnä kirkkoherat, työsuojelupäälliköt sekä työsuojeluvaltuutetut. Myös ammattijärjestöjen luottamusmiehillä on asiaan liittyviä tehtäviä. Tessun avulla jokainen seurakunnan palveluksessa oleva voi tarkistaa, että omassa seurakunnassa asiat ovat kunnossa.

Tessu-sivusto on osoitteessa www.ttktessu.net. Tessua kehitetään saadun palautteen mukaan ja tietoja päivitetään lainsäädännön ja sopimusten muut-
tuessa.

Tuija Kukkonen on aloittanut Kanttori-urkuriliiton uutena toimistosihteerinä.

Tuija Kukkonen on Kanttori-urkuriliiton uusi toimistosihteer

Kuka olet ja mistä tulet?

Olen Tuija Kukkonen ja koulutukseltani yo-merkonomi.

Olen kotoisin Pohjois-Hämeestä Ruovedeltä ja sen pienestä kylästä nimeltään Visuvesi.

Olen siis täysi hämäläinen, vaikka ei sitä ihan heti uskoisikaan! Olen melko eläväinen, vilkas ja puhelias luonteeltani. Elämän yllättävät tuulet, opiskelu ja helsinkiläinen poikaystävä muuttivat maalaistytön elämää niin, että uskaltauduin muuttamaan tänne pääkaupunkiseudulle. Nykyisin asun Vantaan Hiekkaharjussa perheeni kanssa.

Miltä on tuntunut työskennellä kanttoreiden ammattijärjestössä?

Otin toimistosihteerin työt vastaan helmikuun alussa ja nämä ensimmäiset kuukaudet ovat sujuneet nopeasti uusia asioita ja tehtäviä opetellessa. Olen ollut tyytyväinen työtehtävien monipuolisuuteen ja haasteellisuuteen.

Sekä työtoverit että liiton jäsenet ovat otta-

neet minut lämpimästi vastaan. Yhteistyö kaikkien kanssa on ollut mutkatonta ja antoisaa. Odotan innolla alkukesän liittokokousta, jossa saan tutustua jäseniimme henkilökohtaisesti.

Mitä odotat työltäsi lähitulevaisuudessa?

Toivon tietysti, että opin työtehtäväni entistä paremmin. Jokainen päivä on ihanan erilainen ja joka päivä opin jotain uutta kanttoreiden tehtävistä tai ammattiliiton toiminnasta.

Mitä muuta haluat paljastaa itsestäsi?

Perheeseeni kuuluvat aviomies Arto sekä tyttäret Taina 15 v., Tessa 13 v. ja Assi 11 v.

Harrastuksia perheenäidilläkin toki on kodin lisäksi mm. lukeminen, askartelu, mökkeily, ulkoilu, penkkiurheilu, latinomix-tanssi, koulun vanhempainyhdistystoiminta jne.

Mottoni: Ei värin ole väliä, kunhan se vain on punainen!! ;)

Näytelmäryhmä NapAkat ja näytelmän Herran vaimoihmisiä päätös.

Naiset autuuden asialla

Naisteologien yhdistys 70 vuotta

Parahiksi edellispäivänä oli Sisarenpoika putkahtanut seurakuntiin vihjaamaan, ettei pappisnaisilla eikä muillakaan kirkon järjestykseen suostuneilla ole pääsyä taivaaseen.

Oli oikein ja autuaallista kokoontua kymmenittäin juhlimaan Suomen Kirkon Naisteologien 70-vuotisjuhlaa 18.3., ja kokoontua juuri kirkkoon. Siellä Marja Heltelän liturgia helähti kuin paimentytön laulu. Piispa Eero Huovinen oli oppinut kirkon naisten tavoille: puhu sävyisästi, jos haluat, että sinua kuullaan. "Ihminen, joka on saanut anteeksi suuret syntinsä, ei voi olla ankara ja ahdas". Ja: "Teette työtä ihmisten autuuden hyväksi. Olette auttaneet ihmisiä Jumalan puolesta". Niinpä, sisaret ja pojat.

Juhlaa vietetään kryptassa. Edelliselle sukupolvelle piispat sanoivat: "Seurakuntatyö ja sen johtaminen on jollain tavoin miehisen jäykkää. Naiset luovat viihtyisämmän ja sydämillisemmän sävyn." Työtä olikin tarjolla "teologisesti sivistyneille, terveesti ja raittiisti ajatteleville, uskoville naisille nais-

ten ja lasten keskuudessa".

Pitemmälle olemme tulleet – mutta emme vielä perille. Siitä kertoo Pirkko Lehtiön valmiiksi puurtama naisteologien historiikki. Siitä kertovat balttialaisten sisarkirkkojemme ronskit terveiset, samalla avunhuudot. "Guds heliga ande har starka vingar. Hennes färd går vidare för livets skull." Ti-

lanne on myös toisen lahden toisella puolen vaikea. Ruotsalaiset sisaret muistuttivat verkostoitumisen tärkeydestä. Illalla teemme työtä käskettyä. Juhlasa puhutaan, tanssitaan ja lauletaan myös asiaa.

Yhdistyksen hallitus kutsui kunniajäseniksi Samuel Lehtosen, Pirkko Lehtiön ja Riitta Virkkusen.

Vuosikokous valitsi uudeksi puheenjohtajaksi 1.1.2005 lähtien Malmin seurakunnan kappalaisen Pirkko Poisuon.

Hilkka Olkinuora

Kanttoreitten valtakunnallinen neuvottelu- ja koulutuspäivä

Lohtajalla keskiviikkona 4.8.2004

Paikka: Lohtajan seurakuntakoti (kirkon vieressä)

Ohjelma

- klo 9.30 Kahvitarjoilu (SKUL tarjoaa)
- klo 10.00 **Kirkkojärjestyksestä kanttorin käytännön työhön**
- Millaiseksi kanttorin virka on tarkoitettu ja mikä on sen rooli seurakunnassa?
Alustuksia, mm. Marjukka Andersson (SKUL).
- klo 12.30 Lounas (7 €)
- klo 13.15 **Seurakunnan virsikasvatus**
- Virsivisa alkaa syksyllä 2004 ja jatkuu keväällä 2005; mitä käytännössä tarkoit-
taa laajamittainen yhteistyö seurakunnan ja koulujen välillä? Miten Oulun hiip-
pakunta on erityisesti virsivisan eräs keskipiste?
- Kouluvirret
- Nykyinen virsikirjamme täyttää 20 vuotta adventtina 2006; lähetekeskustelua
juhlavuoden valmistelua varten
- Informaatiota tulevista tapahtumista
Musiikkisihteeri Ulla Tuovinen (KJM)
- klo 15.00 Päiväkahvi (kirkkomusiikkijuhlat tarjoaa)
- klo 15.30 **Verkkovirsikirjan ym. verkkopalveluiden esittelyä**
Timo Lehtonen
- klo 16.15 **Illan urkukonsertin ohjelman yhteys jumalanpalveluselämään**
- konserttiohjelman esittelyä
- urkuteosten (myös laajempien) käyttömahdollisuudet kirkkomuusikon työssä
- teeman valinta illan urkukonserttiin improvisaatiota varten
Kari Vuola
- Tauko (mahdollisuus tutustua Ohtakaran kalastajasaareen ja virkistyä Vattajan hiekkarannoilla)
- klo 19.00 **Urkukonsertti Lohtajan kirkossa, Kari Vuola**
(Brahms, Schumann, Raitio, Sallinen, Rheinberger sekä improvisaatio annetus-
ta teemasta.)
Ohjelma 10 €

Kanttoreitten neuvottelu- ja koulutuspäivä liittyy Lohtajan XXVI kirkkomusiikkijuhliin
1. - 8.8.2004. Avajaiskonsertti on sunnuntaina 1.8 klo 19 (Soile Isokoski ja Marita Viitasalo) ja pää-
töskonsertti lauantaina 7.8. klo 19 (Händelin oratorio Messias).

Lisätietoja www.lohtaja.fi/kirkkomusiikkijuhlat.

Ilmoittautumiset: pirjo.pajunpaa@lohtaja.fi tai 06-8812 257.

Tervetuloa!

Järjestäjinä: Kirkon koulutuskeskus (KK), Kirkon jumalanpalveluselämä ja musiikkitoiminta (KJM),
Suomen kanttori-urkuriliitto ry (SKUL), Oulun hpk ja Lohtajan kirkkomusiikkijuhlat ry.

Kaikkien akavalaisten palkkauksen ylitettävä väestön keskiansiotaso

Jopa kymmenen prosenttia valtion, kuntien ja seurakuntien palveluksessa työskenteleviä akavalaisia ansaitsee vähemmän kuin kaikki suomalaiset keskimäärin.

Ongelma on tiedostettu jo pitkään, mutta sen ratkaiseminen on osoittautunut hankalaksi. Yksitoista akavalaista liittoa, muiden muassa Diakoniatyöntekijöiden Liitto ja Suomen Kanttori-urkuriliitto, on nyt laatinut yhteisen toimintasuunnitelman alipalkkaongelman poistamiseksi.

Toiminnan lähtökohtana ja tavoitteena on kaikkien niiden korkeasti koulutettujen ja koulutustaan vastaavissa vaativissa tehtävissä toimivien, joiden palkkaus alittaa väestön keskiansiotason palkkauksen nostaminen ensin vähintään väestön keskiansiotasolle - ja myöhemmin korkeammalle. Lokaussa 2002 väestön keskiansiotaso oli Tilastokeskuksen mukaan 2.296 euroa kuukaudessa.

Niin sanottuja alipalkkaryhmiä edustavat liitot pyrkivät tavoitteeseensa mm. hankkimalla tilastotietoa kaikkien akavalaisten palkoista ja palkkake-

hityksestä, olemalla yhteydessä poliittisiin päättäjiin ja tiedotusvälineisiin ja tehostamalla paikallista vaikutustoimintaa kohottamalla järjestöllistä eli työtaisteluvalmiuttaan. KIRPAS-, KUNPAS- ja VALPAS-prosessien puitteissa pyritään yhteistoimintaan työnantajien kanssa. Luottamusmiesten rooli paikallisissa palkkaneuvotteluissa on erittäin keskeinen. Osa toimintasuunnitelmaa on luonnollisesti myös järjestöllisen eli työtaisteluvalmiuden kohottaminen.

Alipalkkauksen korjaamiselle on välttämätöntä, että tavoite integroidaan AKAVAn ja sen piirissä toimivien neuvottelujärjestöjen JUKOn ja YTN:n neuvottelutavoitteisiin. Seuraava iso tavoite on vuonna 2005 solmittavan tulo ratkaisun lähtökohtiin ja sisältöön vaikuttaminen. Tavoitteena on, että ainakin osaa ongelmasta ryhdytään hoitamaan keskitetysti sekä yleisen sopimusratkaisun että ala-kohtaisten ratkaisujen puitteissa.

Diakoniatyöntekijöiden ja kanttoreiden lisäksi alipalkkausongelma koskettaa ainakin osittain mm. farmaseutteja, sosiaalityöntekijöitä, agronomeja, psykologeja ja upseereita.

Ajankohtaista verkossa

Vieraile liittojen kotisivuilla

PAPPIS-LIITTO

www.pappisliitto.fi

Ilmoittautuminen Papiston päiville alkaa!

Valtuuston kevätkokouksen 2004 päätöksiä.

DIAKONIA-TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

www.dtl.fi

Viikolla 12:

Valtuuskunnan päätöksiä.

KANTTORI-URKURI-LIITTO

www.kolumbus.fi/skul

Viikolla 23:

Vuoden kanttori 2004.

Tampereen liittokokouksen päätökset.

Suositus sopimus toimituspalkkioista 2004

1 § Yleisiä määräyksiä

Kirkon sopimusvaltuuskunta sekä Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry. ja Seurakuntien Viran- ja Toimenhaltijain Liitto SVTL ry. suosittavat, että seurakunnat maksavat toimituspalkkiota tämän sopimuksen mukaisesti papille tai kanttorille, jonka kanssa seurakunta on sopinut 2 §:ssä sanotun toimituksen tai tehtävän suorittamisesta ja joka ei ole saman seurakunnan tai seurakuntayhtymän viranhaltija tai työntekijä.

Soveltamisohje:

Toimituspalkkiosopimusta sovelletaan, kun toimituksen tai tehtävän suorittamisesta on sovittu etukäteen seurakunnan kanssa ja kun seurakunnan omat viranhaltijat ja työntekijät tai seurakuntayhtymän viranhaltijat ja työntekijät ovat estyneitä toimitusta tai tehtävää suorittamasta. Jos toimituksen tai tehtävän suorittaminen on perustunut yksinomaan yksityisen seurakuntalaisen pyyntöön, seurakunta ei palkkiota maksa eikä toimituksen suorittaja saa periä sitä myöskään seurakuntalaiselta (KJ 2:26).

Sopimusta voidaan soveltaa myös silloin, kun papin tai kanttorin tehtäviä on otettu hoitamaan kirkon eläkettä saava henkilö tai kun papille tai kanttorille annetaan lyhyeksi ajaksi määräys hoitaa toista papin tai kanttorin virkaa oman viran ohella (o.v.o -määräys), jollei hänen palkkauksensa määräydy kirkon yleisen virkaehtosopimuksen mukaisesti (KirVESTES 35 § 4 mom. ja 37 § 5 mom.).

Sopimusta ei sovelleta seurakunnan tilaisuudessa vierailevaan pappiin tai kanttoriin, joka saa toimituksen suorittamisesta palkkaa muulta työnantajalta.

Toimituksia voidaan suorittaa esimerkiksi vastavuoroisuuden periaatetta noudattaen ilman palkkiota. Palkkion maksaminen edellyttää jäljempänä 4 §:ssä tarkoitetun laskun esittämistä seurakunnalle.

Mitä tässä sopimuksessa on sanottu papista, koskee soveltuvin osin myös lehtoria.

2 § Toimitukset ja palkkiot

1 mom. Toimituspalkkiota maksetaan papille:

Sunnuntain ja kirkollisen juhlapäivän pääjumalanpalvelus	
- jossa on mukana yksi pappi	95 €
- jossa on mukana kaksi tai useampia pappeja 1) joiden tehtävät on jaettu jumalanpalveluksen oppaan ¹ mukaisesti	
- liturgi	72 €
- muu pappi	31 €
2) joiden tehtävänjako on muu kuin 1)-kohdassa sanottu tai kun 1)-kohdassa sanottu liturgi ei saarnaa	
- liturgia	38 €
- saarna	65 €
Muu jumalanpalvelus	65 €
Kaste	53 €
Avioliittoon vihkiminen	53 €

Hautaan siunaaminen ja muistotilaisuus	75 €
Rippikoulutunti	40 €
- kaksoistunti	50 €
Päivystäminen virastossa ja muu virastotyö, 1 tunti	18 €

¹ Hyväksytty piispainkokouksessa 13. syyskuuta 2000

yhteensä enintään 172 euroa vuorokaudessa.

2 mom. Toimituspalkkiota maksetaan kanttorille:

Sunnuntain ja kirkollisen juhlapäivän pääjumalanpalvelus	79 €
Muu jumalanpalvelus	65 €
Kaste	53 €
Avioliittoon vihkiminen	53 €
Hautaan siunaaminen ja muistotilaisuus	75 €
Rippikoulutunti	40 €
- kaksoistunti	50 €
Kuoro- tai orkesteriharjoitus, 1 tunti	40 €
- seuraavat tunnit kukin	20 €

yhteensä enintään 155 euroa vuorokaudessa.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Mikäli toimituksen suorittaja ei osallistu muistotilaisuuteen tai sitä ei järjestetä, palkkiota vähennetään 22 €.

Pöytäkirjamerkintä 2:

Samaan yhteistalouteen kuuluvan seurakunnan palveluksessa olevalle suoritettava palkkio voi olla enintään 50 % tässä pykälässä sanotuista palkkioista.

Soveltamisohje:

Toimitusten hinnoittelu kattaa toimituksen valmistelun mahdollisine etukäteiskeskustelui-
neen ja harjoituksineen, itse toimituksen sekä mahdollisen muun toimituksen jälkeiseen juh-
laan osallistumisen. Kirkkojärjestyksessä seurakunnan pääjumalanpalveluksesta käytetään ni-
meä päiväjumalanpalvelus (KJ 2:2-3).

Kirkkovaltuusto, yhteinen kirkkovaltuusto tai ohjesäännössä määrätty muu hallintoelin
päättää toimituspalkkioiden suuruudesta hyväksyessään suositussopimuksen. Papin palkkio on
tarkoitettu vähintään teologian maisterin tutkinnon ja kanttorin palkkio vähintään alimman
asteen kanttorin tutkinnon suorittaneelle. Tämä suositussopimus ei koske sanottua alemman
kelpoisuuden omaavia toimituksen suorittajia. Heidän palkkionsa on määriteltävä erikseen.

Saman seurakuntayhtymän (sekä täydellisessä että osittaisessa yhteistaloudessa olevien) seu-
rakuntien palveluksessa oleville maksettavista palkkioista on päätettävä myös erikseen. Heille
voidaan päättää maksaa enintään puolet tämän suosituksen mukaisesta palkkiosta.

3 § Matkakustannukset

Toimituksen suorittajalle voidaan korvata kohtuulliset matkakustannukset. Korvauksen suu-
rus määräytyy kirkon yleisen virkaehtosopimuksen matkakustannusten korvauksia koskevien
määräysten mukaan.

4 § Lasku

Toimituspalkkio ja mahdollinen korvaus matkakustannuksista maksetaan kirjallisen laskun perusteella. Lasku on esitettävä seurakunnalle kahden kuukauden kuluessa toimituksen suoritamisesta.

5 § Voimassaolo

Tämä suositussopimus on voimassa 1.5.2004 lukien 30.4.2005 saakka. Tämän jälkeen sopimus on voimassa vuoden kerrallaan, jollei allekirjoittanut osapuoli irtisano sitä kirjallisesti vähintään kuusi viikkoa ennen sopimuskauden tai jatkovuoden päättymistä.

Helsingissä 18. päivänä maaliskuuta 2004

KIRKON SOPIMUSVALTUUSKUNTA
JULKISALAN KOULUTETTUIJEN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ JUKO RY.
SEURAKUNTIEN VIRAN- JA TOIMENHALTIJAIN LIITTO SVTL RY.

Kirkon keskusrahaston tukema ammattillinen kuntoutus

Kirkon eläkelaitoksena toimii kirkon keskusrahasto.

Ammattillinen kuntoutus uudistui vuoden 2004 alussa. Työntekijällä on oikeus työeläkelaitoksen tukemaan ammatilliseen kuntoutukseen silloin, jos hänellä todetaan asianmukaisesti työkyvyttömyyden uhka ja kuntoutusta voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Kuntoutuksen tukemisen edellytyksenä on myös, että hakija on ollut työelämässä jo useamman vuoden ajan ja että hänellä on ns. tulevan ajan oikeus, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että työsuhde on voimassa tai sen päättymisestä on pääsääntöisesti kulunut korkeintaan yksi vuosi.

Uudistuksen tavoitteena on korostaa ammatillisen kuntoutuksen ensisijaisuutta työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden ja tukea kuntoutuksen aloittamista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta sairaudesta huolimatta voidaan ehkäistä työkyvyttömyys tai ainakin myöhentää sen alkamista.

MITÄ AMMATILLINEN KUNTOUTUS ON?

Sisällöltään se on:

- neuvontaa, kuntoutussuunnittelua ja kuntoutusmahdollisuuksien selvittämistä,
- työpaikalla toteutettavaa työkokeilua ja työhön valmennusta,

- ammattitaidon täydentämistä työhön tai uuteen ammattiin johtavaa koulutusta, ja
- kuntoutusmahdollisuuksien selvittämiseen liittyviä tutkimuksia eräissä tapauksissa.

KENELLE AMMATILLINEN KUNTOUTUS ON TARKOITETTU?

Työterveyshuolto on avainasemassa työelämässä olevien ohjaamisessa kuntoutukseen. Silloin, kun työntekijällä on sairaus, jonka vuoksi työssä selviytyminen tuottaa ongelmaa, on syytä kääntyä työterveyshuollon puoleen ja keskustella tilanteesta myös esimiehen kanssa. Yhdessä toimien he voivat parhaiten laatia toimivan työssä selviytymistä tukevan suunnitelman.

Hakijan, terveydenhuollon ja mahdollisen työnantajan yhdessä laatimalla suunnitelmalla voi hakea oikeutta ammatilliseen kuntoutukseen kirkon keskusrahastosta jäljempänä mainituin tavoin.

KUNTOUTUSPÄÄTÖS

Hakijan oikeudesta ammatilliseen kuntoutukseen annetaan kirjallinen päätös. Päätökseen voi hakea muutosta valittamalla. Valitusoikeutta ei kuitenkaan ole kuntoutuksen sisällöstä eikä kuntoutuk-

sen aiheuttamien kustannusten korvaamisesta.

KUNTOUTUSRAHA

Kirkon keskusrahasto tukee kuntoutusta maksamalla kuntoutusrahaa. Se on 33 prosentilla korotetun työkyvyttömyyseläkkeen suuruinen. Jos kuntoutuja on jo määrääkaisella kuntoutustuella tai työkyvyttömyyseläkkeellä, hänelle maksetaan eläkkeeseen 33 prosentin kuntoutuskorotus. Uutena etuutena työssä olevalle voidaan maksaa osakuntoutusrahaa, mikä on 33 prosenttia suurempi kuin osatyökyvyttömyyseläke.

Kirkon keskusrahasto korvaa myös muita kun-

toutusohjelmasta aiheutuvia kustannuksia kuten opiskelu-, tarvike- ja matkakuluja.

MITEN SITÄ HAETAAN?

Kuntoutushakemus tehdään virallisella kuntoutushakemuslomakkeella (K-lomake), joita saa eläkelaitoksesta tai internet-sivuilta www.evl.fi/kiela/lomakkeet. Liitteenä tarvitaan selvitys terveydentilasta (B-lääkärinlausunto) ja siinä esitetty tai liitteenä yhdessä laadittu kuntoutussuunnitelma. Hakemus lähetetään eläkelaitokseen.

Kirkon keskusrahaston varhaiskuntoutustoiminta

Kaikki kirkon työntekijät, jotka kuuluvat kirkon eläkelain piiriin(KieL), joilla on voimassa oleva palvelussuhde ja joiden työ- tai virkasuhde on kestänyt vähintään viisi vuotta, voivat hakea Kirkon keskusrahaston kautta varhaiskuntoutusta. Pääasiassa nämä kuntoutuskurssit ovat Kansaneläkelaitoksen myöntämiä ASLAK®-kursseja, mutta lisäksi on muutamia Kirkon keskusrahaston kustantamia kursseja. Varhaiskuntoutus on harkinnanvaraista, luonteeltaan ennaltaehkäisevää laitospohjaista. **Tavoitteena** on työ- ja toimintakyvyn pitkäaikainen parantaminen sekä työssä jaksaminen, työn hallinnan, oikeiden työmenetelmien ja terveiden liikunta- ja elämäntapojen omaksuminen.

Kurssi kestää 18 - 21 vrk ja se toteutetaan kolmes-

sa jaksossa vuoden aikana. Ryhmässä on yleensä 10 henkilöä.

Kuntoutuskursseja haetaan Kelan hakemuskaavakkeilla (www.kela.fi/kuntoutus/lomakkeet KU 102 ja KU 104) ja liitteeksi tarvitaan työterveyslääkärin B-lausunto.

Lisäksi Kirkon keskusrahaston varhaiskuntoutustoimintana voidaan myöntää psykoterapiaa, kriisiterapiaa, voice massage -terapiaa ja tukea työyhteisön kehittämistoimintaa. Näitä edellä mainittuja haetaan kirkon keskusrahaston omilla hakemuslomakkeilla.

Ohjeet varhaiskuntoutustoiminnasta ovat yleiskirjeen liitteenä nro 3/2001 www.evl.fi/kkh/y/kirjeet.

Lisätietoja

saa Kirkon keskusrahaston eläketuimistosta puh. 09-1802 555
tai

varhaiskuntoutussiihteeri Helena Hirvonen puh. 09-1802 383.

Osoite:

Kirkon keskusrahasto, eläketuimisto,
PL 185, 00161 Helsinki.

MARTTI KORPELA

Rukiinen virsi - Turun seudun kanttorit 70 vuotta

Turun seudun kanttorit ry on yksi Suomen Kanttori-urkuriliiton kahdestakymmenestä alaosastosta. Yhdistyksessä on jäseninä nelisenkymmentä kanttoria, mukana myös eläkeläisiä ja opiskelijoita. Yhdistys vietti tänä keväänä 70-vuotisjuhliaan muun muassa julkaisemalla virsilevyn.

letussa muodossa toteutava credo, uskontunnustus. Laulava kirkko on kristillisen seurakunnan tuntomerkki. Virsi kohooa siivilleen vain laulaen.

Varma on se sana ja kaikinpuolin vastaanottamisen arvoinen, että kristillisiin perusarvoihin perustuva virsi ruokii aikamme elintasokilvassa juoksevaa ihmistä Rauhalla ja Elämän leivällä. Se on kuultavissa laulajien tavasta laulaa. Syvähenkistä kokemusta ei voi ostaa rahalla, mutta sen voi saada lahjaksi.

Varsinais-Suomen Kirkkomusiikkipiirin kuorolaiset kahdestakymmenestä seurakunnasta laulavat Turun seudun kanttorit ry:n 70-vuotisjuhlalevyllä 1986 virsikirjan virsiä. Äänitys tapahtui Turun Martinkirkossa 25.1.2004. Innoittuneella asenteella yli 300 laulajaa teki kunnioitettavan työn 24 koraalin taltioinnissa eri ääniryhmittäin, vuoroin moniäänisesti tai unisonossa; kaikki yhteen hiileen puhaltamassa. Vuorottelevien ääniryhmien välillä en löydä häiritsevää kilpailua, vaan yhteistä innostavaa tsemppiä: "Virren aika on tullut!" – kiteytti sanoiksi ajatuksemme Jouko Hytönen verrattaessa virren asemaa menneisiin vuosikymmeniin.

Orkesterit, kuorot, instrumentalistit ja laulusolistit ovat tehneet ison pinon äänitteitä – se kertoo kysynnästä. Nyt julkaistettu CD "Rukiinen virsi" on tehty pieteetillä, raikkaalla hengellä, notkeilla tempoilla, fraasit tuoreesti eläen.

Tästä virsitaltioinnista voidaan tunnistaa laulajien yhteys melodiaan, cantukseen, sekä sanaan, logokseen. Raamatun alkulehdellä ilmestyy sanan voima: "Fiat lux!" Tulokoon valkeus – ja valkeus tuli. Elävä virsi on yhteydessä sanaan, logokseen; se luo yhteyttä ja yhteisöllisyyttä. Virsi-cd:n tekstikytkenä ovat vahvat: raamatunkohtia näistä virsistä löytyy yhteensä 216. Näin kude- ja loimilangat sitoutuvat virsiksi elävien ihmisten kautta. Virsi on lau-

Koska olin estynyt olemasta loppuun saakka Turun Seudun kanttoreitten 70-vuotisjuhlan kirkkoillassa 28.03.2004 Turun Mikaelin kirkossa, olen saanut luvan lainata läsnä olleen henkilön tekstiä:

"Virsijuhlan juontajana oli jumalanpalvelus- ja musiikkisihteeri Mika Mäntyranta ja virsien historiallisista juurista kertoi professori Reijo Pajamo, molemmat hoitivat osuutensa takuuvarmalla ammattitaidolla.

Henrikin Kamarikuoron esitykset kanttori Olli-Pekka Laakkosen johdolla olivat nautittavaa kuultavaa. Hänen sovituksensa kertoivat hienosta sointiväriajattelusta ja tekstin käsittelystä.

Martin seurakunnan kirkkokuoro kanttori Mikko Salakarin johdolla lauloi niinikään musikaalisesti.

Mikaelin kirkon oma kuoro lauloi ponnekkaasti virsien johtokuorona kanttorinsa, Eeva Paajasen johdolla.

Mikaelin kirkon urkuri Marko Hakanpää huolehti virsien säestyksistä tyylikkään alkusoitoin ja sopivin tempoin. Virret kajahtivat komeasti. Martin kirkon urkuri Jukka Kuninkaanniemi oli säveltänyt koraalipartitan virteen 324 Hyvä on Herra, joka osoittautui käyttökelpoiseksi urkumusiikiksi."

Turun seudun kanttorit osaavat kertoa mistä ruukiin virren leipää saa.

Diakoniatyöntekijöiden Liiton hallitus:

Ei organisoituun Akiin

Akavan kirkollisten järjestöjen selvittelyt yhteistyön kehittämisestä ovat tänä keväänä edenneet päätöksentekovaiheeseen. Diakoniatyöntekijöiden Liiton hallitus päätti 8.3. esittää valtuuskunnalle, että se hylkää suunnitelman Akavan kirkollisten järjestöjen (Akin) yhteen organisoitumisesta. Pappisliitto kysyi maaliskuussa 2003 kirjallisesti, olemmeko valmiita aloittamaan viralliset organisoitumisneuvottelut kolmen järjestön kesken vai haluammeko mieluummin jatkaa AKI-yhteistyötä nykyisessä epävirallisessa muodossa. DTL vastasi, että emme ole valmiita virallisiin organisoitumisneuvotteluihin, mutta olemme valmiita osallistumaan työryhmään selvittämään akavalaisen kirkon järjestöjen yhteistyön kehittämistä.

Kuten pääkirjoituksesta ilmenee, organisoitumista on selvitetty tämän jälkeen yhteisessä työryhmässä. Emme kuitenkaan missään vaiheessa ole olleet virallisissa neuvotteluissa. Työryhmän päättäessä selvitystyötään, itselleni oli yllätys, että kansilehteen vaadittiin kumppanien taholta allekirjoitusta ja sitä kautta sitoutumista työryhmän suunnitelmaan. DTL:n edustajat tekivät selväksi, että emme ole työryhmässä päässeet riittävän hyvään lopputulokseen, mihin voisimme sitoutua. Allekirjoituksin sovittiin kuitenkin, että suunnitelma esitellään liittojen päättävälle elimille.

Tähän mennessä asia on ehtinyt olla vasta DTL:n hallituksessa. Suunnitelman ongelmina ja riskeinä hallitus pitää samoja asioita, jotka on kirjattu jo työryhmän loppuraporttiin. Oheassa niihin muutama hallituksen näkökulma:

1. Perusliiton oman identiteetin ja itsenäisyyden heikkenemisen uhka

- Hallituksen mielestä DTL:n oman identiteetin heikkenemisen uhka on todellinen perusliiton näkyvyyden ja vaikutusvallan heikkenemisen myötä.

- Oman liiton itsenäisyys heikkenee ilman muuta merkittävästi.

2. Erilaiset tarinat ja toimintakulttuurit

- Toimintakulttuureissa ja tavoissa on todettu olevan DTL:lle tärkeissä asioissa merkittäviä eroja, joitten yhteensovittaminen nähdään erityisen vaikeana.

- Vuosia kestävien yhteensovittamispyrkimysten jälkeen lopputulos ei välttämättä olisi parempi kuin DTL:n nykyinen toimiva, avoin ja keskustelevala toimintakulttuuri.

3. Liittojen kokoero ja siitä seuraava äänivallan epätasainen jakautuminen

- Hallitus ei voi hyväksyä suunnitelmaa, jossa Akin hallituksen tärkeimpien ensivuosisien ajan Pappisliiton edustajilla ääniä olisi enemmän kuin diakoniatyöntekijöillä ja kanttoreilla yhteensä.

- Suunnitelman mukaan Akin valtuuskunnan äänivalta olisi: papit 48 %, diakoniatyöntekijät 32 % ja kanttorit 20 %.

- Mikäli jatkossa kuitenkin haluttaisiin kunkin jäsenjärjestön hallinnollisen painoarvon vastaavan sen osuutta jäsenistöstä, luvut ovat papit 54 %, diakoniatyöntekijät 31 % ja kanttorit 15 %.

4. Mahdolliset sovittamattomat eturistiriidat yhteisissä lausunnoissa ja kannanotoissa

- Tällaisia voisi tulevaisuudessa olla esimerkiksi heikkenevän talouden seurakunnissa virkajärjestelyihin liittyvät kysymykset.

5. Liittojen taloudellisen toimivallan väheneminen ja liittojen tiukka taloudellinen tilanne

- Taloudellinen toimivalta oman liiton jäsenmaksukertymään vähenee oleellisesti.

- Hallintoelinten lisääntyminen kasvattaa hallintoon käytettäviä määrärahoja.

- Suunnitelman talouslaskelmissa työntekijät vähenevät määräaikaisten työsuhteitten päättyessä ja talous näyttää silti pysyvän tiukkana.

6. Työnjaon ja päätöksenteon mahdollinen epäselvyys perusliiton ja Akin välillä

- Keskustelua on mielestämme käyty riittämättömästi.

Kaiken kaikkiaan hallitusten Aki-seminaarit ja työryhmätyöskentely on ollut antoisaa ja mielenkiintoista. Kukin kolmesta liitosta katsoo asiaa omasta näkökulmastaan. Ymmärrämme hyvin sen, miten innokkaita Pappisliiton edustajat asiasta ovat; heillä ei ylivoimaisesti suurimpana järjestönä näytä

edes olevan mitään uhkakuvia. Pienimmän järjestön, kanttorien hallituksen myönteisen suhtautumisen organisoituun Akiin ymmärrämme myös, sillä pienimpänä järjestönä he kaipaavat lisäresursseja, joita näkevät Akin mahdollistavan.

DTL:n tehtävänä on kuitenkin ajatella ensisijaisesti omien jäsentensä etua. Ammattiliitto on olemassa ennen kaikkea siksi, että ammattikunta pääsee itse vaikuttamaan palvelussuhteen ehtoihin, omaan työhön ja ammattiin liittyviin asioihin, mikä mahdollisuus diakoniatyöntekijöillä nähdäksemme Akin myötä heikkenisi. Organisoitu Aki ei tässä

vaiheessa näyttäydy meille riittävän houkuttelevana suhteessa ongelmakohtiin. Kentältä saatu palautte, yksittäisten jäsenten ja alaostojen sekä omien luottamusmiesten kannanotot tukevat hallituksen päätösesitystä valtuuskunnalle.

Diakoniatyöntekijöiden Liitolla on pitkäaikainen ja myönteinen kokemus yhteistyöstä erityisesti akavalaisten kirkon järjestöjen kanssa. Haluamme edelleenkin omalta puoleltamme jatkaa ja kehittää yhteistyötä Pappisliiton ja Kanttori-urkuriliiton kanssa.

LIITTOJEN UUDET JÄSENET

Pappisliitto

Varsinaiset jäsenet

Aho, Anne, Mikkelin srky/Tuomiokirkko
Hintsu, Lilli, Someron ja Somerniemen srky
Kavasto, Silja-Maaria, Nakkilan srk
Kokkonen, Sari, Vantaan srky/Hakunila
Kotilainen, Hanna, Salo-Uskelan srk
Louhelainen, Riitta, Oulun srky/Tuira
Malinen, Matti, Vaalan srk
Mantere, Raila, Espoon srky/Olari
Steffansson, Rolf, Suomen lähetysseura
Tikka, Johannes, Espoon srky
Viljanen-Pihkala, Anna-Maija, Nivalan srk
Vuorenjuuri, Essi, Helsingin srky/Kulosaari
Vuorinen, Tommi, Espoon srky/Espoonlahti

Maisterijäsenet

Kiiveri, Sanna, Helsinki
Wikström, Riikka, Helsingin srky/Kallio
Winter, Hannele, Inkoon srk

Opiskelijajäsenet

Asikainen, Leena, Joensuun yliopisto
Inkala, Anna-Maria, Helsingin yliopisto
Natunen, Mirja, Helsingin yliopisto
Rytkönen, Eeva, Joensuun yliopisto
Saunamäki, Tiina, Helsingin yliopisto
Suomalainen, Ulla, Helsingin yliopisto
Söderlund, Ulla, Helsingin yliopisto
Tuukkanen, Markus, Joensuun yliopisto
Törmälä, Anssi, Joensuun yliopisto
Vaura, Tuomas, Helsingin yliopisto
Ämmälä, Johanna, Joensuun yliopisto
Äystö, Reetta, Helsingin yliopisto

Diakoniatyöntekijöiden Liitto

Varsinaiset jäsenet

Laurell-Pekkala, Elisa, Hollolan srk ja Lahden
Diakoniasäätiö

Tuomas-Leinonen, Marja, Raahen srky/

Pattijoki

Väisänen, Mira-Maarit, Viitasaaren srk

Opiskelijajäsenet

Alkio, Anne, DIAK/Pori
Hellman, Anniina, DIAK/Pori
Hykkönen, Nina, DIAK/Pori
Jokela, Katja, DIAK/Pori
Kangasaho, Paula, DIAK/Pori
Myllymäki, Essi, DIAK/Pori
Mäki, Kaisu, DIAK/Pori
Naukkarinen, Armi, DIAK/Pori
Niemi, Suvi, DIAK/Pori
Nissinen, Ulla, DIAK/Pori
Nurmenniemi, Lari, DIAK/Pori
Parhiala, Maria, DIAK/Helsinki
Remes, Iris, DIAK/Helsinki
Ritari, Ulla, DIAK/Pori
Salonen, Petra, DIAK/Pori
Tuomola, Tiina-Liisa, DIAK/Pori
Varjus, Mari, DIAK/Pori
Vuori, Hanna, DIAK/Helsinki

Kanttori-urkuriliitto

Varsinaiset jäsenet

Keränen, Terhi-Tuulia, Valkeakosken-Sääksmäen srky
Lehtola, Juho, Hauhon srk
Liimatainen, Marjukka, Sipoon srk
Ojala, Ossi, Loviisan srk
Pelkonen, Hanna, Ulvilan srk
Rusi, Sanna, Taivassalon srk
Soronen, Kaarina, Oriveden srk
Vuola, Kari, Naantalın srk

Opiskelijajäsenet

Pyykönen, Hanna, Turun konservatorio
Rikkonen, Julia, SibA Hki

Virat muuttuivat – entä malli- johtosääntö

Silloin tällöin tulee eteen tilanteita, joissa huomataan, että ajanmukainen kanttorin työn johtosääntö olisi paikallaan. Sellainen saattaa parhaassa tapauksessa löytyä, kuitenkin usein vanhentuneena tai edelliselle kanttorille tehtynä.

Kanttorin työn peruskuviot määritellään kirkkojärjestyksen kuudennen luvun 39. pykälässä mielestäni erittäin hyvin seuraavasti: **Kanttorin tehtävänä on johtaa seurakunnan musiikkitoimintaa. Hän vastaa musiikista seurakunnan jumalanpalveluksissa sekä muissa kirkollisissa toimituksissa ja seurakunnan tilaisuuksissa, opettaa rippikoulussa, hoitaa muutenkin musiikkikasvatustyötä ja edistää musiikin käyttöä seurakunnan eri toiminnoissa. Kanttori vastaa myös seurakunnan soittimien hoidosta ja huollosta. Kanttorin tehtävistä määritellään tarkemmin kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston hyväksymässä johtosäännössä.**

Lakiteksti puhuu laajoilla käsitteillä, paikallisseurakunnassa on tarkoitus räätälöidä tarkempi työn johtosääntö ottaen huomioon esimerkiksi kanttorin virkatyyppi ja sen palkkaus, paikkakunnan musiikilliset resurssit, seurakunnan koko ja sen taloudelliset mahdollisuudet satsata musiikkitoimintaan, sekä kanttorin erityislahjakkuudet ja –taipumukset.

Piispainkokouksen 1980-luvun alussa hyväksymä kanttorin viran mallijohtosääntö on todettu vanhentuneeksi viimeistään siinä vaiheessa, kun kanttoreiden virkaportaikon uudistus sai piispojen hyväksymisen muutama vuosi sitten. Tätä uudistusta taas vauhditti ammattikorkeakoulun tulo kanttorikoulutuskentälle.

Piispainkokouksen hyväksymä mallijohtosääntö, joka hyvänä sellaisena voi olla erinomainen tuki paikallista viran johtosääntöä laadittaessa, kaipaaisi siis tarkistusta ja päivittämistä vastataksaan tämän päivän tilannetta ja tarpeita.

Seurakunnissa on saatu parinkymmenen vuoden kokemus siitä, miten hyvin nykyinen mallijohtosääntö on auttanut kanttoria työnsä hahmottamisessa. Tätä kokemusta olisi aiheellista hyödyntää tutkimalla tilanne: mitä hyvää tai huonoa on havaittu vuosien kuluessa? Onko mallista ollut hyötyä sellaisena kuin se on ollut? Mitä kentän mielestä tulisi muuttaa, lisätä, kenties rajata? Tarpeellisia kysymyksiä voi varmasti kehittää lisää.

Uudistettavalla mallijohtosäännöllä joudutaan varmaankin ottamaan kantaa uuteen tilanteeseen, jossa kanttori voi valmistua Sibelius-Akatemian tieteellisestä suuntautumisvaihtoehdosta.

Mikä on kirkkomusiikin tutkimuksen paikka johtosäännön valossa? Mitä odotetaan tieteelliseltä tai taiteelliselta puolelta kaksoismaisterin, lisensiaatin tai tohtorintutkinnon tehneiltä? Millä seikoilla voitaisi vaikuttaa siihen, että eriaikaiset virat olisivat tulevaisuudessa houkuttelevia, jolloin myös motivaatio jatko-opintoihin pysyisi vahvana? Voidaanko mallissa ottaa huomioon C-kanttorin työn rajaaminen siten, että työn määrä vastaisi pientä palkkaa? Entä osa-aikaiset virat?

Uusien opiskelijoiden rekrytoinnin kannalta hyvin pohdittu mallijohtosääntö on kelpo työkalu.

Toivon, että uuden mallijohtosäännön tekemiseen tullaan paneutumaan viisaudella ja huolella ottaen huomioon niin nykyiset kuin myös tulevaisuudenkin tarpeet mahdollisimman hyvin. Toivon, että eri virkatyypeille kehitetään houkuttelevat pörkkänot, jotka kannustavat opiskelemaan mielekkäästi ja niin, että kirkkomusiikin taiteellinen taso edelleen pysyy korkeana. Toivon, että hyvä mallijohtosääntö auttaisi paikallisseurakuntien kanttoreita yhdessä esimiehen kanssa laatimaan toimivan ja eri osapuolia tyydyttävän viran johtosäännön, joka selkiyttää kanttorin työtä.

marjukka.andersson@kolumbus.fi

Seurakunnille opas työn riskien arviointiin

Vuonna 2003 voimaan astuneen uuden työturvallisuuslain myötä riskien arviointi on tullut lakisääteiseksi. Jokaisella työnantajalla, myös seurakunnilla, on velvollisuus toteuttaa kyseinen selvitystyö.

Selvitystyön avuksi on julkaistu **SELVITÄ JA PARANNA - Vaarojen selvittäminen ja arviointi seurakuntatyössä** –opas. Opasta ovat olleet suunnittelemassa Työturvallisuuskeskus, Kirkon Sopi-musvaltuuskunta ja kirkolliset ammattijärjestöt.

Oppaan tarkoituksena on tukea seurakuntien ja seurakuntayhtymien hyvää onnistumista tehtävissään. Tavotteena on antaa kohtuulliset tiedot työssä esiintyvien vaarojen, haitta- ja kuormitustekijöiden tunnistamiseen ja niistä aiheutuvien riskien hallintaan. Riskien arvioinnin yhteydessä työsetään asioita, jotka vaativat joka tapauksessa ajoittaista paneutumista, jotta toiminta sujuisi ja sillä olisi tulevaisuutta. Kyse ei siten ole jonkun uuden ja ylimääräisen toiminnon käynnistämisestä, vaan

olemassa olevien toimien systematisoinnista.

Opas on tarkoitettu kaikille seurakunnissa vaarojen selvittämiseen ja riskien arviointiin osallistuville sekä erityisesti vastuuhenkilöille. Opas soveltuu myös menetelmäkoulutuksen oppimateriaaliksi. Sähköiseen julkaisumuotoon on päädytty, jotta saataisiin mukaan runsaasti kuvia, opetusmateriaalia ja työvälineitä. CD-rom sisältää lyhyen, noin kahden minuutin pituisen videon, jolla koulutus- tai esittelytilaisuus voidaan aloittaa. Koulutuksen tueksi on valmistettu useita kalvosarjoja. Paketissa on myös lyhyt arviointiohje jaettavaksi jokaiselle työntekijälle sekä tarpeelliset lomakkeet.

Paketin hinta on 25 euroa, ja se sisältää yhden päivityksen, joka ilmestyy syyskuussa 2004. Opasta voi tilata Työturvallisuuskeskuksesta puh. 09-616 261 tai julkaisumyynti@tyoturva.fi.

Oikaisu

Edellisen Cruxin välissä olleessa palkkataulukot –liitteessä oli H-aulukon II kalleusluokka virheellinen. Tässä oikeat luvut.

H-PALKKATAULUKKO 1.3.2004

II Kalleusluokka

	Kokemuslisäaika					
	Alkuplk	4 vuotta	6 vuotta	8 vuotta	10 vuotta	13 vuotta
H23	1 440	1 498	1 555	1 613	1 670	1 714
H24	1 480	1 539	1 598	1 658	1 717	1 761
H25	1 514	1 575	1 635	1 696	1 756	1 802
H25 a	1 557	1 619	1 682	1 744	1 806	1 853
H26	1 601	1 665	1 729	1 793	1 857	1 905
H27	1 637	1 702	1 768	1 833	1 899	1 948
H28	1 681	1 748	1 815	1 883	1 950	2 000
H28 a	1 712	1 780	1 849	1 917	1 986	2 037
H29	1 743	1 813	1 882	1 952	2 022	2 074
H30	1 774	1 845	1 916	1 987	2 058	2 111
H31	1 834	1 907	1 981	2 054	2 127	2 182
H32	1 892	1 968	2 043	2 119	2 195	2 251
H33	1 978	2 057	2 136	2 215	2 294	2 354
H34	2 077	2 160	2 243	2 326	2 409	2 472
H35	2 179	2 266	2 353	2 440	2 528	2 593
H36	2 259	2 349	2 440	2 530	2 620	2 688
H37	2 347	2 441	2 535	2 629	2 723	2 793
H38	2 438	2 536	2 633	2 731	2 828	2 901
H39	2 517	2 618	2 718	2 819	2 920	2 995
H40	2 616	2 721	2 825	2 930	3 035	3 113
H41	2 718	2 827	2 935	3 044	3 153	3 234
H42	2 824	2 937	3 050	3 163	3 276	3 361
H43	2 934	3 051	3 169	3 286	3 403	3 491
H44	3 049	3 171	3 293	3 415	3 537	3 628

Kutsu

Papiston päiville 17. - 18.11.2004

Päivät ovat suurin valtakunnallinen papiston koulutus- ja neuvottelupäivätapahtuma. Päivien aikana viihdymme enimmäkseen Jyväskylä Paviljongissa ja jos olemme muualla, siitä mainitaan erikseen ohjelmassa.

Teemana on Papin matka, käsittelemme sekä sisäistä että ulkoista matkaa. Pysähdymme yhteisille asemille ja pysäkeille miettimään, mitä tämä tarkoittaa minun elämässäni, ja mitä se tarkoittaa meidän pappien yhteisessä ammatillisessa elämässä. Päivien ajaksi Paviljonkiin on pystytetty kappeli, lisäksi asematorille on saapunut näytteilleasettajia, joiden materiaali tukee eri tavalla meitä matkalla olevia.

Lue enemmän Papiston päivistä kotisivuilta, www.pappisliitto.fi. Sinne kerätään enemmän aiheistoa päivistä ajan myötä.

Tervetuloa!

PAPIN MATKA

Papiston päivät 17.-18.11.2004
Jyväskylä Paviljonki

Papiston päivien työryhmä

OHJELMA

PAPIN MATKA

KESKIVIikko 17.11.

- 9.00 Ilmoittautuminen**
Jyväskylä Paviljonki
Pääsisäänkäynti
- 10.30 Taizé-lauluja**
Jyväskylän Kaupunginkirkossa
- 11.00 Viikkomessu**
Saarna: Esko Jossas
Liturgi: Maritta Tynkkynen
- 12.00 Lounas ja kollegoiden kohtaamista**
(mahdollisia alaostotapaamisia)
- 13.30 Tiet yhtyvät**
Päivien avaus, Juha Kauppinen
Matkaan johdattavat Kai Sadinmaa ja Teatteri Jaana
Pappeja kyydissä Eivor Pitkänen ja Pekka Uronen
- 15.00 Kahvitauko**

15.30 Pysäkkejä matkalla

1. Papit – kutsumus – ammattitaito

Kutsumus tänään – mitä se on? Mitä tarkoitamme ammatti-identiteetillä ja millaista ammattitaitoa pappi tarvitsee?

Tarkastelemme yhdessä Mari Jussi-Pekan ja Heikki Salomaan kanssa millainen kuva meillä on itsestämme.

Pysäkestä vastaa Stefan Forsén

2. Hengellinen matkakumppanuus

Hengellinen matkakumppanuus on rinnalla kulkemista, jossa toinen auttaa toista tunnistamaan Jumalan puhuttelun elämässään, vastaamaan tähän puhutteluun ja syventymään Jumala-suhteessaan. Tarvitsemme matkallemme toisen näkökulmaa. Pysähdymme yhdessä Seppo Häyrysen ja Jussi Holopaisen kanssa.

Pysäkestä vastaa Maritta Tynkkynen.

3. Kun masennus pysäyttää

Kokemus osoittaa, että varsin monen papin elämän matkalle osuu vaihe, jossa kohdataan masennusta, uupumusta tai hengellistä erämaata. Näissä tilanteissa ei tahdo nähdä ympärilleen eikä eteenpäin.

Timo Veijola avaa näkökulmaa esitelmällään Masennuksen maantiede.

Pysäkin työskentelyä ohjaa Paavo Haapakoski.

17.30 Tauko (majoittuminen hotelleihin)

19.00 Pöytäpuheita ja matkakertomuksia

Ohjelmassa mm. Vuoden papin ja liiton apurahojen saajien julkistaminen, Kai Sadinmaan esitys, buffé-tarjoilua ja Sakari Ainalin viihdeorkesteri.

21.00 Matkallaolijan iltarukous

Musiikkihartaus Jyväskylän Kaupunginkirkossa

Anne Federley ja kuoro

21.00 Yölinjalla

Ravintola Fever, Kauppakatu 30

Mika Nuorva & Usvalitto soittaa taustamusiikkia.

Ravintola on varattu Papiston päivien osallistujien yhteiseksi illanistumispaijaksi.

Vapaa pääsy.

TORSTAI 18.II.

9.00 Aamurukous

Lapuan piispa

9.15 Kansankirkon tulevaisuus – mihin kirkko on menossa?

Mihin kansankirkko on matkalla? Jäsenmäärän tasaista laskua vauhdittavat eroamispiikit. Ote työikäisistä ja nuorista aikuisista kirpoaa. Kirkon jäsenyys menettää merkitystä ja sitä on entistä vaikeampi perustella suomalaiselle. Ja kuitenkin kirkkoa ja sen toimintaa on uudistettu reippaasti.

Simo Peuran johdolla kirkon suuntaa pohtivat Heikki Hiilamo, Risto Junttila, Sari Kuvaja ja Jukka Paarma.

10.45 Käytäväpuheita kahvin kera

11.15 Pysäkkejä matkalla

1. Jääkö muu elämä matkan varrelle?

Hei nuori pappi, mitä sinulle kuuluu? Miltä pappeus on maistunut? Kun suuret ikäluokat jäävät lähivuosina eläkkeelle ja työpaikkoja avautuu yhä enemmän nuorille, on tullut aika vaikuttaa virkaiältään nuorten pappien asemaan. Miettiä, miten tulevaisuuden työntekijät haluavat toteuttaa matkaansa. Millä ehdoilla ja tavoilla työtä tehdään jatkossa niin, että matkaan mahtuisi myös vapaa-aikaa. Tervetuloa laatimaan Papiston päivillä julkaistavat nuorten pappien teesit!

2. Pysähtyminen sallittu?

Työajattoman työn ilo ja kirous

Pysäkillä kysytään, kuka asettaa rajat työajattomalle työlle. Onko se työntekijä, seurakuntalaisten odotukset vai peräti työyhteisö? Pohdintaa työajan rajoista ja työssä jaksamisesta vauhdittavat Marketta Rantama ja Risto Kormilainen. Pysäkin vartijana Merja Simula.

3. Hengellinen matkakumppanuus

Hengellinen matkakumppanuus on rinnalla kulkemista, jossa toinen auttaa toista tunnistamaan Jumalan puhuttelun elämässään, vastaamaan tähän puhutteluun ja syventymään Jumala-suhteessaan. Tarvitsemme matkallemme toisen näkökulmaa. Pysähdymme yhdessä Seppo Häyrysen ja Jussi Holopaisen kanssa. Pysäkestä vastaa Maritta Tynkkynen.

12.30 Lounas

14.00 Lähtekää rauhassa!

Matkaan rohkaisevat mm. Aino Suhola, Tulus-kuoro ja Jukka Paarma.

15.00 Lähtökahvit

ILMOITTAUTUMINEN

Papiston päville 2004 alkaa ja jatkuu 1.11. asti. Jos ilmoittautut 1.10. mennessä, osallistumismaksu on edullisempi kuin sen jälkeen. Ilmoittautuminen tapahtuu kätevimmin täyttämällä ilmoittautumislomake kotisivuillamme osoitteessa www.pappisliitto.fi. Voit myös käyttää oheista ilmoittautumislomaketta.

Jos käytät Cruxissa olevaa lomaketta, kirjoita vastauskuoreen seuraava osoite (vastaanottaja maksaa tällöin postimaksun): Suomen kirkon pappisliitto ry. Tunnus 5005712 Info: Matka 40003 Vastauslähetys

Voit myös faksata lomakkeen numeroon (014) 339 8159.

Osallistumismaksu on ennen 1.10. 110 €, ja sen jälkeen 120 €. Opiskelijajäseniltä 30 €. Hinta sisäl-

tää sekä ohjelmatarjonnan, että ruokailut Paviljongissa. Ilmoittautumislomakkeessa on lista hotelleista, joiden kanssa Pappisliitto on tehnyt sopimuksen päivien majoituksesta. Nyt voit varata majoituksen samalla kun ilmoittautut päville. Lasku osallistumisesta ja majoituksesta lähetetään ilmoittautumisen jälkeen suoraan kotiin vahvistuksen ja materiaalipaketin kanssa.

Papiston päivien ohjelmasisältöä koskeviin kysymyksiin vastaa päivien pääsihteeri, apulaistoinninjohtaja Stina Lindgård, puh. 09-150 2466, 050-542 3664, stina.lindgard@pappisliitto.fi. Ilmoittautumiseen ja majoitukseen liittyviin kysymyksiin vastaa Pirjo-Leena Pitkanen, Jyväskylä Congresses, posti: pirjo-leena.pitkanen@jyvaskyla.com, faksi 014-339 8159.

PAPIN MATKA

Papiston päivät 17.-18.11.2004
Jyväskylä Paviljonki

ILMOITTAUTUMISLOMAKE

PAPISTON PÄIVÄT 2004

17.-18. marraskuuta

Osallistujan tiedot (vain 1 osallistuja/lomake)

Sukunimi	Etunimi
Virka-asema	
Seurakunta, yhtymä, järjestö, muu	
Kotiosoite	
Postinumero ja -toimipaikka	
Puhelin	Faksi
Sähköposti	
Työpaikka tai kotipaikka (merkitään rintakorttiin)	

Tiedot ohjelmaan osallistumisesta

Pysäkit ke 17.11. (rinnakkaisia, valitse vain yksi pysäkki)

1. Papit – kutsumus – ammattitaito ☐ 2. Hengellinen matkakumppanuus ☐
3. Kun masennus pysäyttää ☐

Pysäkit to 18.11. (rinnakkaisia, valitse vain yksi pysäkki)

1. Jääkö muu elämä matkan varrelle? ☐ 2. Pysähtyminen sallittu ☐
3. Hengellinen matkakumppanuus ☐

Iltaohjelma ke 17.11. (ennakkoilmoittautumista edellytetään)

- Pöytäpuheita ja matkakertomuksia klo 19 Jyväskylä Paviljonki ☐
Yölinjalla klo 21 Ravintola Fever, Kauppatatu 30 ☐

Huomautuksia (erikoisruokavaliot, myöhästyminen, saapuminen jne.)

Peruutusehdot: Ilmoittautuminen on sitova. Peruutus ennen 1.10.2004 kuluitta. Sen jälkeen tehdyistä kirjallisista peruutuksista palautus on 50 % osallistumismaksusta. Majoitus tulee peruuttaa 10 vrk ennen saapumista. Laskutetun majoituksen peruutuskulu on 15 euroa. Sairastumistapauksissa pyydetään lähettämään lääkärintodistus. Peruuttamatta jätettyä osallistumista tai majoitusta ei hyvitetä.

Papin matka

Jyväskylä Paviljongissa

Elektroninen ilmoittautuminen:
www.pappisliitto.fi

Majoitusvaihtoehto (valitse myös
varavaihtoehto). Hinnat/hlö

Hotelli Cumulus

- ☐ 1 hh 96 euroa/vrk
☐ 2 hh 59 euroa/hlö/vrk

Sokos Hotelli Jyväshovi, standard

- ☐ 1 hh 106 euroa/vrk
☐ 2 hh 64 euroa/hlö/vrk

Sokos Hotelli Jyväshovi, economy

- ☐ 1 hh 94 euroa/vrk
☐ 2 hh 57 euroa/hlö/vrk

Sokos Hotelli Alexandra, standard

- ☐ 1 hh 106 euroa/vrk
☐ 2 hh 64 euroa/hlö/vrk

Sokos Hotelli Alexandra, economy

- ☐ 1 hh 94 euroa/vrk
☐ 2 hh 57 euroa/hlö/vrk

Hotelli Scandic Jyväskylä

- ☐ 1 hh 107 euroa/vrk
☐ 2 hh 66,50 euroa/hlö/vrk

Finlandia Hotelli Alba

- ☐ 1 hh 74-81 euroa/vrk
☐ 2 hh 51 euroa/hlö/vrk

Retkeilymaja Laajari

- ☐ 1 hh 36 euroa/vrk
☐ 2 hh 29 euroa/hlö/vrk
☐ 4 hh 28 euroa/hlö/vrk

Saapumispäivä:

Lähtöpäivä:

Huonetoveri:

Jyväskylä Congresses hoitaa majoitusvaraukset ja lähettää vahvistuksen ja laskun tehdystä varauksesta ennen tapahtumaa.

Majoitusvaraus on sitova. Mahdolliset peruutukset tai saapumispäivämuutokset tulee tehdä kongressiyksikölle viimeistään 10 päivää ennen varauksen alkamista. Mikäli peruutusta ei tehdä, maksuja ei hyvitetä.

Hintoihin sisältyy aamupala ja alv.

PAPIN MATKA

Papiston päivät 17.-18.11.2004
Jyväskylä Paviljonki

Osallistumiskategoria (valitse oikea)

Osallistumismaksu 30.9. mennessä
sis. alv 22 % 110 euroa ☐

Osallistumismaksu 1.10. alkaen
sis. alv 22 % 120 euroa ☐

Liiton opiskelijajäsen
sis. alv 22 % 30 euroa ☐

Opiskelija, ei jäsen
sis. alv 22 % 110 euroa ☐

Jyväskylä Congresses

Ilmoittautuminen www.pappisliitto.fi
tai tällä lomakkeella **1.11. mennessä**
osoitteella

Suomen kirkon pappisliitto
Tunnus 5005712

Info: matka
40003 Vastauslähetyks

Vastaanottaja maksaa postimaksun.
Faksi (014) 339 8159.

Laskutettavat maksut

Osallistuminen ja majoitus yhteensä
_____ euroa

Huom. Lasku osallistumisesta ja majoituksesta lähetetään jokaiselle osallistujalle vahvistuksen mukana rekisteröinnissä ilmoitettuun kotiosoitteeseen. Laskutuslisä on 7 euroa.

Päiväys:

Allekirjoitus:

Tutkimuksen mukaan suosituin häämarssi on Melartinin Juhlamarssi, kakkosena on Mendelssohnin Häämarssi. Suurimmalle osalle hääpareista jäi erittäin hyvä kokonaiskuva vihkitilaisuuden musiikista.

MAARET MANNI-KORPI

Tutkimus kirkolliseen avioliittoon vihkimisen musiikista

Sävelten siivin

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaista musiikkia vihkitoitutuksissa on ja millainen merkitys musiikilla on. Häämarssien lisäksi tutkimus kattoi virret ja muun mahdollisen musiikin, niiden valintaan vaikuttaneet tekijät sekä yhteistyön kanttorin kanssa. Tutkimuksen tekemiseen saatiin lupa Tampereen seurakuntayhtymältä, joka myös maksoi tutkimuksesta aiheutuneet kulut. Sävelten siivin on Pirkanmaan ammattikorkeakoulussa tehty opinäytetyö, jonka ohjasi Tampereen Messukylän seurakunnan kirkkoherra, dosentti Juha Kauppinen.

Tutkimuksen aineisto käsittää kaikki tammi-syyskuussa 2002 avioliiton esteiden tutkintaa Tampereen seurakuntien keskusrekisteristä hakeneet vihkiparit. Noin 730 vihkiparia sai postitse kyselylomakkeen ja kyselyyn vastasi 457 paria. Yli puolet kyselyyn vastanneista vihittiin Tampereella ja vajaa puolet muualla, joten tutkimustulos on täten ainakin jossakin määrin yleistettävissä kertomaan vih-

kitoimituksien musiikista maassamme.

MIKÄ KUVA JÄI PARISKUNNILLE VIHKITILAISUUDESTA?

Vihkitilaisuudesta kokonaisuudessaan jäi lähes kaikille pareille positiivinen kuva. 68 % pareista kertoi, että heille jäi erittäin hyvä kokonaiskuva vihkitilaisuuden musiikista. Vain kahdelle prosentille jäi negatiivinen tunne musiikista, mutta vaikka musiikkiin petyttäisiin, se ei silti pilaa koko vihkitilaisuutta.

Joka toiselle kyselyyn vastanneelle vihkiparille jäi erittäin hyvä kokonaiskuva kanttorista. Negatiivinen kuva jäi 5 %:lle vastanneista, mutta myöskään huono kokemus kanttorista ei tee juhlan kokonaiskuvasta negatiivisempaa. Mielenkiintoinen havainto on myös se, että kanttorista muodostunut kokonaiskuva ei riippunut siitä, tuliko hääparin ja kanttorin välille ongelmia musiikkivalinnoista.

Vihkitilaisuuden papista jäi selkeästi parempi kuva kuin kanttorista, joka kertonee vihkiparin läheisistä vuorovaikutuksesta papin kanssa.

HÄÄMARSSIT SOI...

Tutkimuksen perusteella häämarssin valinnalla on suuri merkitys, sillä vihkiparit tutustuivat häämarsseihin ennen häitään monin eri tavoin. Joka toinen hääpari kertoi kuunnelleensa häämusiikkilevyjä. 28 % hääpareista kävi häämusiikkikonserteissa ja joka viides hääpari tapasi kanttorin, joka esitteli heille häämusiikkia. Vain 4 % vihkipareista ei tutustunut häämarsseihin etukäteen ollenkaan.

Tämän tutkimuksen valossa lista kymmenestä suosituimmasta häämarssista näyttää seuraavanlaiselta:

1. Melartin: Juhlamarssi
2. Mendelssohn: Häämarssi
3. Kuula: Häämarssi
4. Elgar: The land of hope and glory
5. Bach: Preludi C-duuri
6. Wagner: Häämarssi
7. Bach: Preludi F- duuri
8. Bach: Kristus valo valkeuden
9. Bach: Air
10. Clarke: Trumpet voluntary

Kaiken kaikkiaan vihkitoimituksissa oli soinnut 54 erilaista häämarssia. Parit, joiden häissä ovat soineet vähän tuntemattomammat marssit, ovat tilaisuuden kokonaisuvaan selkeästi muita tyytyväisempiä. Lähes kaikki parit saivat vihkitilaisuuteen toivomansa häämarssit, joka kertoo mielestäni kanttoreiden ammattitaidosta ja halusta kunnioittaa vihkiparien musiikkitoiveita. Vain 18 hääparia ei saanut toivomaansa häämarssia ja näistä yksi pari kertoo, että musiikki ei ollut kanttorin mielestä sopiva kirkolliseen toimitukseen. Yleisimmäksi syyksi toiveen toteutumattomuudelle osoittautui se, että kanttori ei osannut soittaa parin toivetta. Marssia vaihtamaan joutuneista pareista valtaosalle jäi vihkitilaisuudesta erittäin hyvä kokonaiskuva ja joka toinen heistä koki yhteistyön kanttorin kanssa tilanteesta huolimatta positiiviseksi.

VIRSIÄ LAULETTIIN...

Virsiä laulettiin kolmessa neljäsosassa tutkimukseen osallistuneiden häistä. Suosituimmaksi nousi virsi 571, toiselle sijalle tuli 462 ja kolmanneksi eniten laulettiin virttä 241. Avioliitto- tai perheosaston virsiä laulettiin 101 parin häissä ja vuodenaikaan liittyviä virsiä 65 parin häissä. Myös kiitosvirsiä ja lasten tai nuorten virsiä laulettiin paljon.

Kaksi seikkaa ohjasi virsivalintaa selkeästi eniten: virren tutuus ja se, että pappi oli esitellyt tai ehdottanut virttä. Kanttori sen sijaan oli vain hyvin harvoin esitellyt tai ehdottanut valittua virttä vihkiparille.

Tutkimukseen osallistuneista vihkipareista 59 %:n häissä oli ollut häämarssien ja mahdollisten virsien lisäksi muutakin musiikkia. Hääparit, joiden vihkitilaisuus sisälsi muitakin musiikkia, arvioivat tilaisuudesta jääneen kokonaiskuvan paremmaksi kuin muut. Selkeästi eniten häissä on esitetty laulumusiikkia. Esiintyjä oli useimmiten vihkiparin ystävä, mutta hyvin usein myös kanttori. Esitettävä kappale oli yleensä hääparin valitsema, mutta myös esiintyjä sai usein tehdä valinnan itse.

ENTÄS MUUTA MUSIIKKIA...

Muuta musiikkia oli 268 vihkitilaisuudessa, joista listattiin 124 kappaleen luettelo. Vihkitoimituksiin suosituimmaksi lauluksi nousi Pekka Simojoen ”Rakkaus on lahja Jumalan”. Seuraavaksi yleisimpiä olivat laulut ”Auringon lapset” ja ”Sua vain yli kaiken mä rakastan”. Muu musiikki jaoteltiin hengellisiin lauluihin, klassiseen soitinmusiikkiin ja muuhun musiikkiin. Jaottelun perusteella hengellisiä lauluja esitettiin eniten, mutta hyvin lähelle sitä nousi muu musiikki, johon sisältyi esimerkiksi ”Auringon lapset”. Kuultuihin esityksiin oltiin poikkeuksetta hyvin tyytyväisiä.

Yhdeksän kymmenestä parista kertoi, että muun musiikin esittäminen sujui ongelmitta. Julkisuudessa aina silloin tällöin nouseva kohu musiikin ongelmista kirkkohäissä on siis peräisin hyvin harvojen hääjuhlien joukosta. 26 tutkimukseen osallistunutta paria kohtasi ongelmia ja näistä joka toisessa oli kyse siitä, että kanttori katsoi ehdotetun kappaleen olevan sopimaton kirkkoon. Muut ongelmat liittyivät lähinnä säestykseen, harjoittelun puutteellisuuteen ja yhteydenpitoon. Ääritapauksessa vihkipari vaihtoi kanttoria saadakseen haluamansa musiikin. Positiivisempi kokemus taas oli parilla, joka vaihtoi laulun kanttorin toivomuksesta ja alkuperäinen toive esitettiin hääjuhlassa. Pari oli tyytyväinen ratkaisuun ja totesi: ”Onneksi kanttori oli tätä mieltä. Valinta ja esitys olivat upeita!”.

Kesän hääparit panostavat erityisen paljon musiikkiin. Se näkyi musiikin valintaan liittyvänä aktiivisuutena ja muun musiikin runsautena. Kokemus musiikista jakautui kesän hääparien kohdalla ääripäihin: toisaalta erittäin myönteisiin, mutta myös negatiivisiin kokemuksiin.

Tutkimuksen mukaan musiikki merkitsee vihkitoimituksessa hääpareille erittäin paljon. Sen merkittävyyttä perusteltiin sillä, että musiikin koettiin luovan tunnelmaa ja juhlallisuutta vihkitoimitukseen. Musiikki koettiin tärkeäksi osaksi kokonaisuutta ja toisaalta sen koettiin tekevän tilaisuudesta persoonallisen.

YHTEYDENPITO

Valtaosa vihkipareista oli jollakin tavalla yhteydessä kanttoriin ennen vihkitoimitusta. Puolet

oli yhteydessä puhelimitse ja joka kolmas pari tapasi kanttorin. Useimmat olivat yhteydessä kanttoriin viikko tai alle viikko ennen vihkitoitimitusta.

Suurin osa (65 %) vihkipareista koki kanttorin onnistuneen musiikillisesti erittäin hyvin tehtävässään. Lähes saman verran oli heitä, jotka kokivat yhteistyön kanttorin kanssa positiivisena. Reilu puolet pareista halusi erityisesti kiittää kanttoriaan. Kanttorikunta sai ruusuja musiikilliseen ammattitaitoon, mutta myös käyttäytymiseen ja parin huomioimiseen liittyvistä asioista.

VIHKIPARIEN TOIVEET KANTTOREILLE

Parit saivat mahdollisuuden kertoa vapaasti, mitä olisivat kanttorilta toivoneet. Päälimmäiseksi nousivat erilaiset musiikkiin liittyneet toiveet, kuten virheetön soitto. Seuraavassa on vihkipareilta kanttoreille tulleita toiveita tulevia vihkitoitimituksia ajatellen.

1. Ole tavoitettavissa. Ota itse yhteyttä etenkin, jos loma sattuu lähelle vihkimistä tai pari on yrittänyt tavoittaa sinua useaan otteeseen.

2. Sovi ajoissa tapaaminen vihkikirkkoon ja ole paikalla, esittele monipuolisesti hämmusiikkia sekä virsiä ja kirjaa ylös sovitut asiat ja yksityiskohdat.

3. Kuuntele toiveita, ole kärsivällinen ja avoin, ehdota ja opasta.

4. Ole reipas ja puhu kuuluvalla äänellä, ettei tule epäselvyyksiä.

5. Selvitä seurakuntasi yleiset tavat musiikin suhteen.

6. Anna ammattitaitosi vihkiparien käyttöön ja varaa aikaa. Heille asia on uutta. Vaikka toimisitkin vain sijaisena, sovi silti parin kanssa tapaaminen.

7. Älä anna omien mieltymystesi näkyä liikaa. Tutustu parin toiveisiin ennen niiden tyrmäämistä.

8. Ole kohtelias, rento, avoin, ymmärtäväinen, ystävällinen ja empaattinen.

9. Mikäli jotakin muutoksia tulee, ilmoita niistä mahdollisimman pian.

10. Muista, että juhla on vihkiparille ainutlaatuisen. Unohda muut asiat ja keskity tilaisuuteen.

11. Pukeudu juhlan edellyttämällä tavalla.

12. Ole vihkitoitituksessa ajoissa paikalla.

13. Pidä yllä soittotaitoa ja keskity toimitukseen.

14. Tarkista ennen tilaisuutta, että kaikki on kunnossa.

15. Puhu hiljaa sakastissa.

LOPUKSI...

Kanttorilla tulisi olla oikeus ja velvollisuus kohdata vihkipari hyvissä ajoin ennen toimitusta. Kohdattaminen on osa hyvin hoidettua vihkitoitimitusta, ja tällöin tulisi hämmarssien lisäksi esitellä virsiä ja keskustella muusta mahdollisesta musiikista. Jotta tapaaminen voidaan sopia, kanttorin tulisi olla tavoitettavissa. Vihkiparien tulisi saada selkeä tieto siitä, kuka ottaa yhteyttä kehenkin. Tänä matkapuhelinten ja sähköpostinkin aikana tavoitettavuus oli vihkiparien mukaan joskus ongelmallista. Myös kanttoreiden työvuorot ja sijaiset tulisi olla tiedossa hyvissä ajoin.

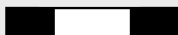
Vihkitoitituksen musiikki on kanttorin vastuulla, joten musiikki tulisi aina sopia suoraan kyseisen toimituksen hoitavan kanttorin kanssa, jolloin vältytään monilta ikäviltä seikoilta. Tapaamisessa voidaan keskustella kasvokkain tulevassa vihkikirkossa musiikin mahdollisuuksista ja tätä kautta on löydettävissä kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu.

Seurakunnan sisällä tulisi käydä keskustelu siitä, millainen on kyseisen seurakunnan linja musiikin suhteen. Hämmusiikkikonsertti on hyvä tilaisuus esitellä oudompiakin marsseja sekä vihkitoititukseen sopivia lauluja ja virsiä.

Vihkitoitituksen korkeasta musiikillisesta tasosta on hyvä pitää kiinni. Virheetön soitto edellyttää kuitenkin sitä, että kanttorin työpäivä on kohtuullisen pituinen ja päivän aikana on mahdollisuus ruokailla. Kirkossamme tulisi käydä keskustelua siitä, millainen määrä toimituksia on kohtuullista, jotta ne voidaan hoitaa laadullisesti hyvin.

Kirjoittaja on Tampereen Messukylän seurakunnan kanttori, joka valmistuu musiikkipedagogiksi Pirkanmaan ammattikorkeakoulusta toukokuussa 2004.

Se saavat levätä

Rautalammin seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Leo Tarvainen** s. 27.1.1915, k. 24.12.2003.

Tikkurilan seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Erkki Sovijärvi** s. 18.5.1913, k. 8.4.2004.

Porin Teljän seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Torsti Kanerva** s. 15.1.1911, k. 23.3.2004.

Kirjailija ja kouluttaja, dosentti **Martti Lindqvist** s. 20.2.1945, k. 5.4.2004.

Kirkollisten toimitusten musiikki

Uudet kaavat – uusia mahdollisuuksia musiikin käytölle?

Laajamittainen jumalanpalvelusuudistus on loppusuoralla. Viime vuosina painopiste on ollut kirkollisissa toimituksissa. Kirkolliskokous sai työnsä päätökseen marraskuussa 2003 ja tällä hetkellä toimituskunta viimeistelee Kirkollisten toimitusten kirjaa. Tavoitteena on, että kirkollisten toimitusten kirjan ensimmäinen osa (kasuaalitoimitukset) tulee painosta elokuussa 2004. Muut kaksi osaa julkaistaan myöhemmin.

KIRKOLLISET TOIMITUKSET – OSA JUMALANPALVELUSUUDISTUSTA

Kirkolliset toimitukset liittyvät osana laajamittaiseen jumalanpalvelusuudistukseen. Tästä seuraa, että kirkollisten toimitusten musiikkiin sovelletaan jumalanpalvelusuudistuksessa toteutettuja periaatteita. Näistä keskeisimpiä ovat sisältölähtöisyys, kontekstuaalisuus ja dialogisuus. Keskeinen periaate on myös, että kirkollisten toimitusten musiikin valinnassa tulee ottaa huomioon toimituksen jumalanpalvelusluonne.

Käsikirjavalioikunta on omassa työskentelyssään pohtinut tarkasti toimitusten eri kohtiin liittyviä musiikin käyttömahdollisuuksia sekä musiikin toimivuutta toimituksen kokonaisuudessa ja liturgisessa tehtävässä. Käsikirjavalioikunnan mukaan musiikin tulee olla sopusoinnussa sen asian kanssa, mitä se ilmaisee ja välittää, musiikin pitää jäsentyä kokonaisuuteen ja sen tulee saumattomasti nivoutua toimituksen sisältöön ja kulkuun. Musiikin ei tulisi koskaan olla vain tunteiden kuvailua tai jokin täyte, vaan kiinteä osa kokonaisuutta. Onnistunut musiikin valinta korostaakin näin aidosti sisältöön liittyviä sävyjä ja ilmentää eri toimitusten pastoraalisia, jopa sielunhoidollisia painotuksia.

”MUSIIKISTA VASTAA KANTTORI...”

Erityisesti kasuaalitoimitusten toteuttamiseen liittyy eräitä käytännön kysymyksiä. Toimitusten yhteydessä tulisi aina olla yhteydessä niihin ihmisiin,

joita toimitus koskee. Avioliittoon vihkimisen ja hautaan siunaamisen kaavassa mainitaan, että ”musiikista vastaa kanttori, jonka kanssa tulee keskustella asiasta”. Seurakunnissa lienee tarkoituksenmukaista miettiä, mitä tämä velvoite tarkoittaa ja miten asia käytännössä hoidetaan. Ongelmatapauksissa kannattaa muistaa, että kanttori on aina vastuussa ratkaisuihinsa esimiehelleen. Mutta lähitokohdallisesti on selkeää, että vastuu on musiikin ammattilaisella. Tuntuu myös käytännölliseltä, että itsestään selvistä musiikkitoivomuksista tuskin kannattaa aina keskustella kanttorin kanssa.

Koska kirkolliset toimitukset ovat osa seurakunnan jumalanpalveluselämää, voidaan toimituksissa seurata soveltuvin osin kirkkovuotta. Olisiko luonteavaa, että kirkkovuoden juhla-ajat joissakin tilanteissa näkyisivät toimitusten musiikin valinnassa? ”Maa on niin kaunis” ja ”Jo joutui armas aika” -virret ovat jo nyt toimituksissa käytettyjä osittain kirkkovuosisidonnaisia lauluja. Löytyisikö muitakin vaihtoehtoja? Samoin Evankeliumikirjan ja Jumalanpalvelusten kirjan tarjoama materiaali voi olla sopivaa sisältöä moneen kirkolliseen toimitukseen. Kirkollisten toimitusten jumalanpalvelustyyppinen rakenne ja aineisto rakentaa näin siltä yhteiseen jumalanpalvelukseen.

KAAVOJEN TARKASTELUA

Toimitusten kaavat ovat joustavia, ne voidaan toteuttaa rikkaasti tai pelkistetysti. Joskus kaavan sisältöä voidaan muotoilla vapaasti. Erityisesti musiikkivalinnoilla voidaan vaikuttaa merkittävästi toimituksen luonteeseen.

Uudet, erityisesti hautaan siunaamisen ja avioliittoon vihkimisen kaavat antavat musiikin käytölle runsaasti lisää mahdollisuuksia. Ei liene tarkoituksenmukaista, että kaikki mahdollisuudet pyritään toteuttamaan jokaisessa toimituksessa. Samoin kuin jumalanpalveluksessa, monet tilannesidonnaiset asiat vaikuttavat joka kerta myös toteutukseen. Näin toimituksista voi tulla enemmän yksilöllisiä.

Virsien käyttömahdollisuuksia on lisätty. Tosin useimmiten mainitaan, että virren tilalla voi olla laulu tai muuta sopivaa musiikkia. Pohdinta siitä, millainen musiikki on ”sopivaa”, tulee jatku-

maan seurakunnissa. Tarkempia ohjeita tullaan antamaan myöhemmin julkaistavassa Kirkollisten toimitusten oppaassa.

Psalmien käyttö on jumalanpalvelusuudistuksen myötä lisääntynyt. Psalmimusiikkia voidaan käyttää monipuolisesti myös kirkollisissa toimituksissa. Toteutustavat voivat olla rikkaat tai yksinkertaiset, niin kuin muissakin jumalanpalveluksissa.

Olen ollut läsnä hautaustilaisuuksissa, joissa tilanteeseen sopiva psalmi on laulettu arkun ääressä yksinkertaisella psalmikaavalla. Sekä toteutustapa että sisältö ovat tuntuneet mitä parhaimmilta. Vihkitilanteessa psalmin toteutus voi taas olla monipuolinen, dialoginen kokonaisuus yhdessä seurakunnan kanssa. Toimitusten kirjan uudet psalmien kertosäkeet antavat yhden mahdollisuuden psalmin responsoriseen eli kertosäkeiseen toteutukseen. Psalmin toteutukseen ei aina tarvita suuria voimavaroja. Myös pieni voi olla kaunista.

Raamatun lukuun voidaan liittää vastaus, niin kuin jumalanpalveluksissa on totuttu tekemään. Vastaus voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

Avioliittoon vihkimisen johdanto- ja päätösmusiikkina voi olla soitinmusiikkia ja/tai virsi (lopussa myös laulu). Tämä ratkaisu avaa urkukoraalille hienot käyttömahdollisuudet. Kaikki vihkiparit kun eivät halua perinteisiä häämarssoja – varsinkin jos tietävät, että myös muita ratkaisuja on olemassa.

Morsiusmessu ja hautausmessu antavat luonnollisesti vielä paljon peruskaavoja rikkaammat mahdollisuudet musiikilliselle toteutukselle.

Kirkollisten toimitusten kirjan ensimmäinen osa sisältää kirkolliset toimitukset, joista säädetään kirkkolaissa ja -järjestyksessä. Kasuaalitoimitusten kirjaan on otettu tavallisimpia rukoushetkiä (sairaana luona, kuolevana luona, läheisen kuoltua, surukodissa ja kriisitilanteessa) sekä kodin siunaamisen kaava.

SOITETTAVAA JA LAULETTAVAA

Kirkollisiin toimituksiin on käsikirjakomitean ja -valiokunnan työskentelyn yhteydessä luotu muutamia liturgisia sävelmiä, psalmien kertosäkeitä ja kymmeniä uusia lauluja. Lauluja voidaan käyttää virsien sijasta. Uudistustyössä hyväksytty musiikki tulee virsikirjan liiteosaan, jolloin sitä on helppo käyttää seurakuntalaisten kanssa. Uusien laulujen tekstit on sijoitettu tuttuihin virsisävelmiin. Myös tämä ratkaisu helpottaa musiikin käyttöä. Onhan kirkollisiin toimituksiin osallistuvat usein seurakuntalaisia, jotka eivät välttämättä aktiivisesti osallistu seurakunnan muuhun toimintaan.

Virsi- ja laulukirja, jossa on uusittu jumalanpalvelusliite, ilmestyy tulevana syksynä, viimeistään loka-kuussa 2004.

Ruotsin kirkon virsikirja suomeksi (Verbum 2003) tarjoaa myös uutta ohjelmistoa. Kirkollisiin

toimituksiin löytyy lähes 60 virttä (tai virren osaa). Myös Ruotsin virsikirjaa voidaan käyttää samalla tavalla kuin oman virsikirjamme liiteosassa olevia lauluja.

Kirkollisiin toimituksiin tarkoitettuja nuottikoelmia on saatavana runsaasti. Valitettavasti toimitusten musiikin kokoelmissa esiintyvät samat kappaleet toistuvasti. Mielenkiintoisempaa onkin tutkia, mistä löytyvät parhaiten soivat urkusovitukset. Lauluista tehdyt urkusovitukset, joissa cantus firmus on kirjoitettu tenoriin, toimivat luontevasti. Myös manuaalisovituskokoelmia löytyy pienillä soittimilla toteutettavaksi. Toki myös uutta toimituksiin sävellettyä musiikkia on tarjolla.

Kirkkomuusikot harjoittelevat opiskeluaikana laajan urkuohjelmiston. Keskeiset kirkolliset toimitukset antavat luontevasti tilaa monimuotoiselle urkukirjallisuuden toteuttamiselle (urkukoraalit, preludit, toccatat, konsertot). Aina teoksia ei voi soittaa kokonaan. Suurten teosten osittainen käyttäminen järkevällä tavalla toteutettuna rikastuttaa toimitusten musiikkia parhaalla mahdollisella tavalla. Mitä moninaisimmat sovitukset eri musiikkikulttuurien alueelta eivät aina toimi rakentavasti ainaakaan sisällöllisesti ja liturgisesti tarkasteltuna.

TIEDOTTAMISTA, KASVATUSTA

Musiikkikasvatus nouseekin kanttorille kuuluvan ”keskusteluvelvoitteen” myötä merkittäväksi asiaksi pyrittäessä pois tällä hetkellä vallitsevasta yksipuolisesta musiikkivalikoimasta. Monissa seurakunnissa on kehitelty erilaisia tapoja esitellä vaihtoehtoisia musiikkia kirkollisiin toimituksiin; häämusiikkikonsertit, nettisivut, kirjeet, äänitteet jne. Tärkeää on, millaisessa hengessä keskustelua käydään; miten ”asiakas” voi kokea olevansa oikeassa?

Uudet kaavat antavat siis tilaa monenlaisille toteutuksille. Työntekijöiden vastuulla onkin harkita kokonaisuuden toimivuus. Niin kuin jumalanpalvelus, myös kirkollinen toimitus voidaan pilata liiallisella kuormituksella. Mutta juuri mahdollisuus monimuotoisuuteen antaa tilaa luoda yksilöllinen kokonaisuus. Onhan pyhissä toimituksissa aina kysymys kirkon jäsenten elämän tärkeisiin käännekohtiin liittyvästä ainutlaatuisesta juhlahetkestä.

Kirjoittaja on kirkkomusiikin kouluttaja Kirkon koulutuskeskuksessa.

Kirjoitus on tiivistelmä valtakunnallisilla kanttoripäivillä Kuopiossa 2004 pidetystä kanavatyöskentelystä.

Jukka Huttunen Espoon hiippakunnan edustajana

Crux on esitellyt kevään numeroissaan liittojen uudet hallituksen jäsenet.

Jukka Huttunen, 49, on aloittanut vuoden 2004 alussa Pappisliiton hallituksessa Espoon hiippakunnan edustajana.

MILLAINEN ON TAUSTASI JA TYÖHISTORIASI?

Taustani on kaukaa eteläkarjalainen, mutta olen silti koko ikäni Espoossa asunut. Keski-ikäinen perheenisä. Työura on ollut jossain määrin epätyypillinen: muutamia vuosia kotiseurakunnan seurakuntapappina, sitten suunnittelu-, hallinto- ja johtamistehtävissä seurakuntayhtymässä. Ja tietenkin minulle hyvä ja rakas kolmivuotinen jakso Pappisliitossa.

MITÄ MUUTA HALUAT PALJASTAA ITSESTÄSI?

Pidän nykyisin - yllätys, yllätys - kohtuullisesta liikkunnasta (talvella sauvakävely, kesällä pyöräily), mutta myös jalkapallokatsomossa istumisesta. Kävin muuten juuri ostamassa futismestarin kausikortin.

MIKÄ ON PARASTA TYÖSSÄSI/AMMATISSASI? ENTÄ IKÄVINTÄ?

Pappina olemisessa parasta on evankeliumi, ihmiset ja elämän kokonaisuuden näkeminen. Nykyisissä tehtävissäni on parasta ihmiset ja monenlaiset näkökulmat ihmiseloon. Ikävintä tehtävissäni on aika ajoin rannattomalta tuntuva tehtävien määrä. Siitä tosin selviää huonolla muistilla!:) Kurjien päätösten tekeminenkään ei ole kivaa...

MITÄ PAPIN TYÖSSÄ TAI TYÖOLOISSA PITÄISI MIELESTÄSI PARANTAA?

Minun tuntumani aivan tavalliseen papin työhön ohenee koko ajan, mutta ajattelen niin, että sekä työnantajan että papin itsensä tulisi enemmän panostaa työn järkevään suunnitteluun. Tulisi kysyä, mikä on tärkeää ja mikä keskeistä, mikä taas aivan luovuttamaton. Pohdinnan tulisi johtaa valintoihin. Niiden tekemisessä työnantaja ja me esimiehet voisimme myös rohkaistua. Suunnittelun avulla voisimme nykyistä

paremmin yhdessä vaikuttaa esimerkiksi työaika-kysymysten ratkaisuun.

MIHIN AMMATTIYHDISTYSLIIKETTÄ MIELESTÄSI TARVITAAN?

Puolustamaan ja edistämään jäsentensä etuja, tukemaan ja innostamaan ammatillisesti, luomaan puitteet kollegiaalisuuden kasvulle jne.

MITÄ ODOTAT HALLITUSTYÖSKENTEELYLTÄ?

Avointa ja monipuolista keskustelua ja rohkeutta päätöksiin, myös niihin ikäviin. Huumorimiehenä odotan toki myös naurua!

MILLAISIA TERVEISIÄ LÄHETÄT CRUXIN LUKIJOILLE ELI SKUL:N, DTL:N JA SKPL:N JÄSENILLE?

Minusta liittoon kannattaa kuulua. Mutta toivon myös, että vaikutat liittosi asioihin eri keinoin. Lisää vuorovaikutusta ja keskustelua. Minunkin sähköpostini löytyy liiton kotisivuilta.

Luottamusmieskurseilla annetaan tietoa monista asioista. Luottamusmiehen rooli on muuttunut paljon vuosien aikana ja siksi uutta tietoa tarvitaan jatkuvasti. Tehtävät painottuvat yhä enemmän henkisen työsuojelun puolelle.

ANNA-MAIJA KALLASJOKI

Luottamusmies – mikähän se on?

Toivottavasti kovin moni työtoveri ei enää kysy mikä on luottamusmies, vaikka meitä ei olekaan vielä kaikissa seurakunnissa. Lähes 25 vuotta kestäneellä luottamusmiesurallani olen edennyt varaluottamusmiehestä luottamusmieheksi ja nyt olen kolmatta kautta pääluottamusmiehenä.

Näiden vuosien aikana on ollut monenlaisia tuulia ja tyventä, mutta ilahduttavinta on ollut tehtävän hoitoon annettu koulutus. Meistä on pidetty hyvää huolta, siis meistä ”varsinaisista” luottamusmiehistä.

Nytpä peräänkuulutankin toiminnan jatkuvuutta, sillä viime vuosien aikana ei ole koulutettu ollenkaan varalla olevia, ja kun heitä sitten syystä tai toisesta tarvitaan, niin mistä löytyy tieto ja taito?

Tottahan meistä jokainen voi tietoaansa siirtää, mutta ei se vastaa sitä koulutusta, mitä me saamme eikä anna varamiehillemme sitä joukkoon kuulumisen tunnetta, jonka esimerkiksi itse saan yhteisistä

tapaamisista. Juuri tapaamiset ovat tärkeitä senkin takia, että siellä keskustellaan muiden kanssa, kuullaan missä asioissa jollakin muulla on ongelmia ja missä taas joillakin muilla menee paremmin kuin meillä tai teillä.

Koulutusta on saatu omilta ja naapureiden liitoilta, Akavalta, Akava-JS:ltä, ja nyt viimeksi JUKOlta. Olettehan huomanneet, että olemme nykyisin JUKOn luottamusmiehiä!

Kun sain kutsun liki kolmen vuoden tauon jälkeen isojen yhtymien luottamusmieskurssille, niin harvoin olen iloinnut yhtä vilpittömästi koulutuksesta. Tauko on johtunut virkaehtosopimukseen tulleesta kymppiliitteestä, jonka piiriin me emme edelleenkään kuulu yhtymän osittaisesta yhteistaloudesta johtuen. Ja kun vielä kiukutteleva tasapainohermoni on saanut kohtauksen jo pelkästä laivamatkailun ajatuksesta, olen ollut joskus pois kurssilta, silloinkin kun sinne on kutsu kuulunut.

Luottamusmiehen työ on muuttunut viime vuo-

sina niin paljon, että koulutusta on tosiaan tarvittu ja sitä tarvitaan entistä enemmän tulevaisuudessa.

Koulutuksesta huolimatta luottamusmies jou-
tuu Helsingin suuntaan ”kilauttamaan kavereille”
tuon tuostakin monenlaisissa asioissa. Tarvitaanko-
han kohta viikon kurssi, kun samanaikaisesti yrite-
tään oppia tulevaisuuden palkkausasioita, pitää ny-
kyinen väki seurakunnan töissä ja houkutella uu-
siakin töihin?

Ihan viime aikoina olen miettinyt, mikä on
luottamusmiehen/päälouottamusmiehen rooli nyt ja
ennen kaikkea tulevaisuudessa. Se on jo nyt hyvin
erilainen kuin minun aloitellessani.

Nykyäänkin askarrellaan tietysti matkalasku- ja
vapaapäivän siirto-ongelmien parissa niin kuin en-
nenkin, mutta luottamusmiehen työn painopiste tä-
nä päivänä on entistä enemmän siirtynyt henkisen
työsuojelun puolelle. Sillä alueella tuntuu muhivan
kaikkein suurimmat, kipeimmät ja myös vaikeim-
min hoidettavat ongelmat. Pelko konkreettisesta
väkivallasta on myös tullut jäsentemme ongelmak-
si. On myös herännyt hämmennystä ja kysymyksiä
oikeusturvasta, esimerkiksi leirityön osalta.

Mitä vastaan kysyjälle, joka miettii kuinka us-
kaltaa mennä leirille? Kukaan ei ole antanut mää-
rystä työnantajalle siitä, kuinka paljon työvoimaa

siellä pitäisi olla, jotta vakuutusyhtiön tulkinnan
mukaisesti leirin turvallisuusvastaavalla olisi omaa
aikaa mennä suihkuun ja lepäilemään. Kun olin
joskus aikojen alussa koulutuksessa, niin päähä-
ni ajettiin oppia siitä, kuinka diakonissa nukkuu-
kin seurakunnan ajalla. Koska tätä oppia ei kukaan
tunnusta kumonneensa, niin ainakin leireillä se pi-
tää edelleen paikkansa, kunnes työnantajan tahol-
ta toisin mainitaan.

Vaan olisihan se mukavaa, että leirityö jo vii-
meinkin - vaikka seuraavissa neuvotteluissa - saisi
uutta valoa myös työnantajan puolelta. Ehkäpä jo-
ku huomaisi, että nykyään monet leirit alkavat olla
jo työntekijän kannalta työturvallisuusriski.

Muistetaan siis omia neuvottelijoitamme iltaru-
kouksissa, heillä on nimittäin monta hikistä het-
keä siinä neuvottelussa, jossa leireistä keskustellaan,
isoilla ja pienillä kirjaimilla.

Näitä suuria valaistuksia odotellessa toivotan
kaikille työturvallista leirikesää. Kääntykää luot-
tamuksella luottamusmiehenne puoleen.

*Kirjoittaja on Kotkan seurakuntayhtymän diakonissa,
päälouottamusmies.*

Jäsentietojen muutosilmoitus Suomen Kanttori-urkuriliiton jäsenille!

☐ Osoitteen/nimenmuutos ☐ Jäsenlajin muutos ☐ Eroilmoitus

☐ Tarvitsen valtakirjan (Työnantaja vaihtunut)

☐ Jään eläkkeelle, säilytän jäsenyyteni (eläkeläiselle maksuton)

Henkilötunnus _____

Sukunimi _____ Ent. nimi _____

Etunimet _____

Lähiosoite _____

Postinro _____

Postitoimipaikka _____

Puhelin/koti _____ Puhelin/työ _____ Muu puhelin _____

Työnantaja _____

☐ Varsinainen jäsen

☐ Virka-, opinto- tai hoitovapaalla ajalla: ____/____20____ – ____/____20____

☐ Muu jäsen ☐ Työtön ☐ Opiskelijajäsen

Muutos voimassa alkaen ____/____20____

Lähetä muutosilmoituslomake liiton toimistoon osoitteella (tällöin liitto maksaa posti-
tuskulut, ts. et tarvitse postimerkkiä):

Suomen Kanttori-urkuriliitto r.y.
Vastauslähetyt/sopimus 00520-666
00003 HELSINKI

Kesätyöntekijän pikkujättiläinen

Kun suunnittelet lähtöä seurakuntaan kesätöihin, muista sitä ennen lukea huolella tämä kesätyöntekijän pikkujättiläinen. Sen avulla tiedät, mitä oikeuksia ja velvollisuuksia sinulla on työtä tehdessäsi. Juttu kannattaa olla luettuna jo työsopimusta solmittaessa, ettei tarvitse sitten ihmetellä jälkikäteen palkan pienuutta kavereihin verrattuna!

KIRKON VIRKA- JA TYÖEHTOSOPIMUS

Teologian-, kanttori-, nuorisotyönohjaaja- ja diakoniopiskelijoita koskeva viimeisin Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus (KirVESTES, 2003 - 2004, liite 11) on tullut voimaan 31.1.2003. Sopimusteksti löytyy evankelisuterilaisen kirkon kotisivujen, www.evl.fi, kohdasta Keskushallinto/Kirkkohallitus/Kirkon sopimusvaltuuskunta (KiSV).

TYÖNTEKIJÄN TYÖSOPIMUS

Opiskelijan on aina syytä tehdä työnantajan kanssa kirjallinen työsopimus jo ennen työsuhteen alkua. Työsopimus selkeyttää toimenkuvaa ja ilmaisee selkeästi, mihin työnantaja ja työntekijä ovat sitoutuneet.

Opiskelijan kannalta olisi tärkeää, että työsopimukseen merkittäisiin kaikki keskeiset asiat, etenkin työaika ja toimipaikka. Sopimuksessa on myös tärkeää näkyä, että muilta osin noudatetaan voimassa olevaa kirkon virka- ja työehtosopimusta. Hyvänä apuna työsopimuksen tekemisessä voi käyttää 'Määräaikaisen työsopimuksen' mallilomaketta KiSV 2002 lomake 2/02, (kts. netistä KiSV:n kotisivu). Ellei työnantajasi ehdota sopimuksen tekemistä, ole itse aloitteellinen, ja tuo asia esille. Mikäli sopimusta ei ole kirjoitettu, olet työnantajan hyvän tahdon varassa kaikissa sopimukseen liittyvissä asioissa.

PALKKAUS

Opiskelijan kuukausipalkka on vähintään 920,81 ja enintään 1.444,61 euroa. Palkkauksessa tulisi ottaa huomioon työtehtävien laatu ja laaja-alaisuus,

työntekijän siihenastisten opintojen määrä, hänen kokemuksensa asianomaisissa tai vastaavissa tehtävissä ja hänen niissä osoittamansa työtaito. Työpaikan sijainti ja paikkakunnan erityiset olosuhteet voidaan myös ottaa huomioon palkkaa määriteltäessä. Opintojensa loppuvaiheessa olevan tai ns. seurakuntaharjoittelun suorittaneen työntekijän palkkaa ei tule määritellä hinnoitteluasteikon alapäästä. Oma ryhmänsä ovat vielä erikseen ne, joilla jo on oman alansa virkaan pätevöittävä tutkinto. Heidän palkkaansa tulee tarkastella suhteessa palkkahinnoitteluun.

LEIRIPÄIVÄRAHA JA KILOMETRIKORVAUKSET

Leiripäivärahaa suoritetaan virkamatkalta, joka toteutetaan leirinä tai retkenä ja joka kestää yli 12 tuntia. Leiripäiväraha on kotimaan kokopäivärahan suuruinen, 29 euroa, ja sitä maksetaan jokaiselta yhtäjaksoiselta leirivuorokaudelta. Leiripäivärahaa täytyy aina hakea erillisellä lomakkeella, joita saa ainakin talouspäälliköltä. Työtoverit opastavat hakemuksen täytössä varmasti mielellään.

Työntekijän on työsuhdetta solmiessaan aina hyvä varmistua yksiselitteisesti siitä, mikä on hänelle määriteltä virkapaikka. Virkapaikan ollessa leirikeskuksessa tai muussa paikassa, missä leiriä vietetään, hänelle ei makseta leiripäivärahaa. Leirikeskuksen määrittelemisen virkapaikaksi on ehdottomasti kaikkien sopimusten vastaista, mutta poraanreiät niissä mahdollistavat sen valitettavasti edelleen.

Leiripäivärahan maksaminen edellyttää, ettei työntekijä poistu leirialueelta. Kun virkamatka on kestänyt enemmän kuin yhden leirivuorokauden ajan ja matkaan käytetty aika ylittää viimeisen leirivuorokauden yli 12 tunnilla, ylitys oikeuttaa uuteen leiripäivärahaan. Jos työntekijä saa leirillä seurakunnan kustantaman muonituksen, leiripäivärahaa vähennetään verotusarvoa vastaava korvaus (3,45 euroa/ lämmin ateriala). Leiripäiväraha on verotonta tuloa, ellei leirikeskus sijaitse alle 15 kilometrin päässä virkapaikasta.

Johtajalisää maksetaan viranhaltijalle, joka on määrätty leirin ohjelma- ja turvallisuusvastaavaksi. Opiskelija ei voi olla tässä vastuussa. Mikäli hänet kuitenkin määritellään ohjelma- ja turvallisuusvastuuseen, siirtyy oikeudellinen vastuu esimiehelle (kirkkoherra).

Mikäli kuljet virkamatkojasi omalla autollasi,

olet oikeutettu kilometrikorvauksiin. Kysy kuitenkin kirkkoherralta, mikä käytäntö seurakunnalla on. Kilometrikorvausta ei makseta työmatkasta kotoa töihin, vaan vasta työsovimuksessa määritellystä virkapaikasta käsin suoritetusta matkasta. Kilometrikorvaukset haetaan erillisellä lomakkeella. Katso päivitettyt korvaussummat KiSV:n sivuilta.

LEIRIVAPAAT

Opiskelijalla on oikeus kahteen viikoittaiseen vapaapäivään. Leirin aikana pitämättä jääneet vapaapäivät saa pitää takautuvasti. Yhtäjaksoisesta leirityöskentelystä saa lisäksi hyvitystä vapaana seuraavasti:

- vähintään kolme täyttä leirivuorokautta, yksi vapaapäivä,
- vähintään seitsemän täyttä leirivuorokautta, kaksi vapaapäivää
- vähintään yhdeksän täyttä leirivuorokautta, kolme vapaapäivää, 11 = 4 ja 13 = 5 jne.

Täysiksi leirivuorokausiksi lasketaan tässäkin tapauksessa vain sellaiset, jolloin työntekijä on yöpynyt leiriolosuhteissa. Myös vähintään 36 tuntia kestävästä viikonloppuleiristä on mahdollista saada yksi vapaapäivä erityisenä leirityöaikahyvityksenä, mikäli seurakunta on päättänyt tehdä hyvityksen tällaisissa tapauksissa.

VUOSILOMA

Jokaisella työntekijällä on oikeus vähintään kahteen palkalliseen vuosilomapäivään kutakin työkuukautta kohti. Vuosilomaa saa vain kokonaisilta työkuukausilta, jollaisiksi lasketaan vähintään 14 työpäivää sisältävä työkuukausi. Mikäli lomapäiviä ei pidetä lomana, korvataan ne rahallisesti. Tästä on hyvä sopia etukäteen.

ON HYVÄ MUISTAA, ETTÄ

Työtä hakiessa oma asenne on tärkeä tekijä. Töihin kannattaa myös mennä sillä asenteella, että haluaa

palvella seurakuntaa rakentavasti työyhteisön jäsenenä uutta oppien. Kesätyöntekijänä edustat itsesi lisäksi myös muita saman alan opiskelijoita. Vastavasti myös yksittäinen työntekijäseurakunta muokkaa opiskelijan käsitystä koko kirkosta.

Työnantajan tulee tuntea vastuunsa niin yksittäisestä opiskelijasta, kuin siitä, että seurakunnat mielletäisiin opiskelijoiden piirissä mahdollisimman houkutteleviksi työpaikoiksi myös tulevaisuudessa. Parhaan kuvan annat itsestäsi, kun annat vastuusi työtehtävistäsi ryhdikkäästi, mutta pidät samalla kiinni oikeuksista! Pikkuasioista ei kannata niuhottaa.

Lämmintä kesää ja mitä suurinta työn iloa!

Lisätietoa työsuhteasioissa kannattaa kysyä:

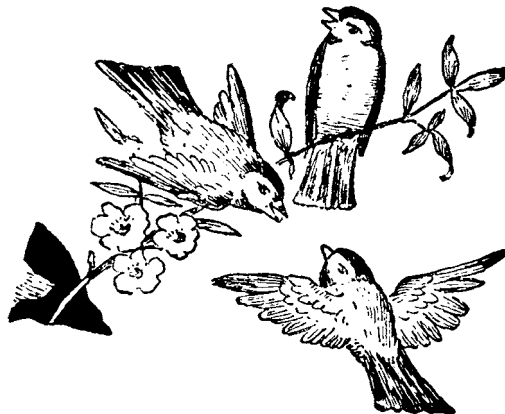
Hanna Tervanotko
Pappisliiton projektisihteeri
hanna.tervanotko@pappisliitto.fi,
09-150 2467, 040 560 8352

Stina Lindgård
Pappisliiton apulaistoiminnanjohtaja
stina.lindgard@pappisliitto.fi,
09-150 2466, 050 542 3664

Raija Pyykkö
Diakoniatyöntekijöiden Liiton järjestösihteeri
raija.pyytko@dtl.inet.fi,
09-150 2286, 040 765 0477

Annamari Jokinen
Suomen kanttori-urkuriliiton toiminnanjohtaja
annamari.jokinen@suomenkanttori-urkuriliitto.fi,
09-150 2455, 040 865 6630

Antti Minkkinen
Työllisyysministeri, Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistys (TYT)
antti.minkkinen@helsinki.fi,
050 570 4624

Työssä väsynyt vai työhön väsynyt?

Nuoremman papiston jaksamisesta

Nuoremman papiston työssä jaksamisesta on puhuttu paljon. Vasta-alkajien on väitetty väsyvän raatamiskulttuuriin jo siihen sopeutuneita nopeammin. Nyt asiasta on vihdoinkin saatu mustaa valkoiselle, kun Helsingin ja Espoon hiippakunnissa toteutettiin kysely, jossa tiedusteltiin viimeisen kymmenen vuoden aikana papiksi vihittyjen työssä jaksamista ja -vihihtymistä.

Jo historiallisessa Helsingin hiippakunnassa on noin vuoden verran toiminut ryhmä, jonka tarkoituksena on ollut kartoittaa pappien jaksamista ja pohdita välineitä työssä jaksamisen edistämiseksi. Ryhmään kuuluu hiippakuntasihtööri **Leena Heinonen**, Olarin seurakunnan kirkkoherra **Antti Kujanpää** sekä pastorit **Heli Pruuki**, **Susanna Airola-Topi** ja **Katianna Ruuskanen**.

Syksyllä 2003 ryhmä toteutti kyselyn, jossa etsittiin vastauksia näihin kysymyksiin. Kysely toteutettiin postitse lähetetyllä lomakkeella, ja siihen antoi palautetta 105 eri-ikäistä pappia. Heistä ylivoimaisesti suurin osa oli 25 - 45 -vuotiaita. Naisia tästä joukosta oli 62% ja noin kolmella neljästä vastanneista oli lapsia.

Päällisin puolin jaksamistilanne näyttää kohtalaiselta, sillä liki 80 % vastanneista voi pääsääntöisesti hyvin työssään, vaikka he kokevatkin välillä vahvahkoa uupumusta. Suunnilleen yhtä moni kertoi pitävänsä työstään ja kokevansa sen yleensä mielekkääksi. Nämä ovat arvokkaita tietoja. Huolestuttavaa on kuitenkin vahvan uupumuksen yleisyys, sillä liki kymmenesosa vastanneista tunsi olevansa usein uupunut tai työskentelevänsä jatkuvasi jaksamisensa äärirajoilla.

Kyselyyn vastanneista naisista 72 % oli käynyt työnohjauksessa, miehistä 59 %. Näyttää siltä, että mitä vanhempi työntekijä on, sitä paremmat mahdollisuudet hänellä on käsitellä työtään ammatti-ohjauksessa säännöllisesti. Työhön oleellisesti kuuluvassa ohjauksessa näyttäisi olevan muutenkin pa-

rantamisen varaa. Vaikka Helsingin hiippakunnan tuomiokapituli on viime vuosina painottanut uusien työntekijöiden työhön perehdyttämisen merkitystä, näyttää se silti toteutuvan ainakin pappien osalta puutteellisesti. Peräti neljännes vastanneista koki, ettei ollut saanut asianmukaista perehdytystä tehtäviinsä. Heikosti hoidettu perehdytys saattaa johtua esimerkiksi hallinnon ja toimivien käytäntöjen puutteellisuudesta, ja siihen tulisi voida vaikuttaa.

Perehdytyksestä puhuttaessa tulisi jatkossa kiinnittää vastavihittyjen pappien lisäksi huomiota erityisesti patkätöyläisten suureen joukkoon. Lyhyiden virkamääräysten aikana perehdytys voi toteutua luvattoman usein huolimattomasti ja pinnallisesti. Moni patkätöyläinen kokee, ettei ole oikein koskaan saanut asianmukaista opastusta työhönsä, kun on aina ollut ainoastaan tilapäinen tuuraaja.

Huolestuttavaa on myös se, ettei viidesosa nuorista papeista käy kehityskeskusteluja. Virkaiältään nuoret papit tarvitsisivat niitä erityisesti saadakseen kunnollista palautetta työstään sekä kehittääkseen pitemmälle suuntautuvaa työnäkyä. Suurin osa nuorista papeista tunsi tulleensa muuten hyvin vastaanotetuksi työyhteisössään. He viihtyvät yleensä työssään, vaikka yksittäiset henkilösuhteet saattavat hiertää. Noin 60 % kyselyyn vastanneista mainitsi työyhteisössään olevan erityyppisiä ongelmia, jotka pysyivät kuitenkin melko hyvin hallinnassa. Sitä vastoin 20 % arvioi työyhteisöjensä ilmapiiriä joko tulehtuneeksi tai sairastuneeksi.

Useita kyselyn tuloksia olisi hedelmällistä analysoida syvemmin. Olisi kiinnostava tietää, eroavatko patkätöyläisten ja jo virassa olevien vastaukset toisistaan jotenkin? Entä eroavatko perheellisten ja perheettömien vastaukset merkittävästi?

KYSELYSTÄ ETEENPÄIN KOHTI KÄYTÄNTÖÄ

Kun tuloksia summaa yhteen ja analysoi, voidaan Leena Heinosen mielestä jaksamis- ja viihtymisvaikeuksia tuottavat yksittäiset ongelmakohdat summata viiteen alueeseen:

Papin työn luonteeseen kuuluva monipuolisuus. Papit toisaalta arvostavat työajatonta työ-

tään ja suhtautuvat siihen useimmiten myönteisesti, mutta rajattomuuden lähennellessä epäselvyyttä ja hahmottomuutta, voi työn ilo muuttua pahimmillaan hajottavuudeksi.

Papin perheen mallit ovat muuttuneet naispappeuden myötä. Se on tuonut mukanaan tarpeen korostaa entistä enemmän työn ja perheen tai työn ja muun elämän yhteensovittamista. Myös papilla on oikeus omaan yksityiselämään ja vapaa-aikaan. Hyvän työntekijän titteliä ei enää saavuteta uhrautamalla ja uhraamalla omat läheiset työn eteen.

Nuoret papit kokevat työnjaon toteutuvan epäoikeudenmukaisesti. Vanhemmat ja kokeneemmat työntekijät osaavat taistella omien oikeuksien puolesta uudempien joutuessa lunastamaan paikkansa raatamalla. Etenkin pätkätyöläiset, joiden töiden jatkuvuus on epävarmaa, joutuvat tässä kohtaa usein heittopussin rooliin. He joutuvat lunastamaan paikkansa kovalla uurastuksella.

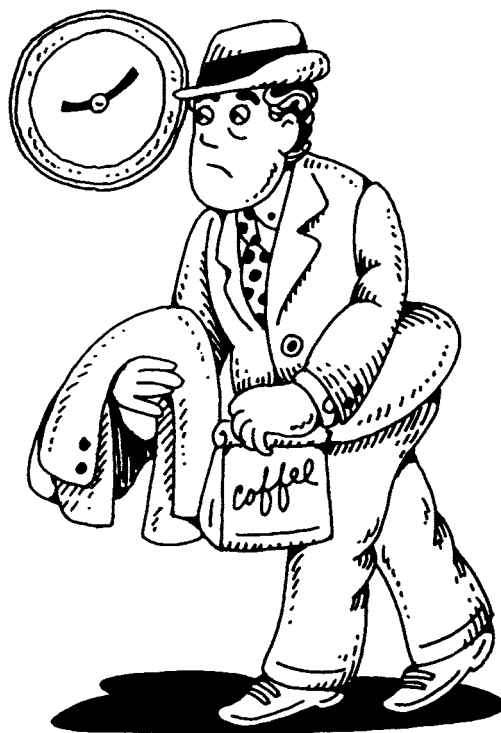
Työyhteisöllä on merkittävä rooli jaksamisen kannalta. Se voi olla joko tukemassa työssä räjähtänyt tekijää, tai sitten latistamassa hänet lopullisesti. Tämä kohta liittyy osittain epäoikeudenmukaisuuteen, mutta kärjistyy tukkoisissa henkilöstösuhteissa ja ongelmallisessa ilmapiirissä. Papit eivät koe ainoastaan välejä muihin työntekijäryhmiin vaikeiksi, vaan joskus myös papiston keskinäinen kollegiaalisuus on kateissa.

Monien mielestä kirkkoherrat ovat avainasemassa papiston jaksamista ajatellessa. Usein näin onkin. Ongelmien ilmetessä käännetään katse helposti johtajaan. Papit kokevat saavansa työstään vain vähän palautetta. Sitä ei seurata, vaan tilaa jää liialle individualismille. Johtaminen on joko löysää tai linjattoman poukkoilevaa.

Tulokset eivät ehkä yllätä niitä, jotka tuntevat töiden jakomallit ja uuden työntekijän kuormittamisen. Huonosti voivien määrää voidaan silti pitää aivan liian suurena. Kyselyssä kartoitettiin jaksamista ainoastaan Espoon ja Helsingin hiippakuntien osalta. Mitenhän on pappien jaksamisen laita muissa hiippakunnissa?

Papisto sai antaa samassa kyselyssä vinkkejä, miten työssä jaksamista voitaisiin edistää. Palautteessa korostettiin sekä työn että hengellisen ohjauksen merkitystä. Työajan tulisi riittää työn tekemiseen ja valmisteluihin niin, että vapaapäivät voisi käyttää hyvällä omallatunnolla rentoutumiseen. Johtajien pitäisi olla tässä tukena ja lisäksi heidän tulisi tehdä parhaansa määräaikaisten virkojen vakinaistamiseksi. Helsingin hiippakunnassa on järjestetty tämän kevään aikana tilaisuuksia, joissa kyselyn tuloksia on ruodittu tarkemmin. Asiaa tullaan pitämään esillä myös kirkkoherrojen keskuudessa. Piispat **Eero Huovinen** ja **Mikko Heikka** kuulevat nuorten pappien palautetta toukokuussa.

Kirjoittaja on Pappisliiton projektisihteeri.

Muukalainen – lähimmäiseni, sisarukseni, vertaiseni

Keskuudessamme asuu yhä enemmän maahanmuuttajia, jotka ovat asettuneet pysyvästi Suomeen. Maahanmuuton taustalta löytyy usein erilaisia tekijöitä. Pakolaisuus, paluumuutto, opinnot, työs-kentely ja avioituminen ovat yleisimpiä muuttosyitä.

Tarkastelen tässä tekstissä muukalaisen asemaa vieraassa yhteisössä lähimmäisenä, sisaruksena ja vertaisena. Valitsemani käsitteet keskustelevat Vanhasta testamentista löytyvien muukalaisia koskevien määräyksien kanssa. Pyrin myös hahmottamaan niiden avulla nyky maailmaa, jossa liikkumisesta on tullut tapa ja jossa erilaisten ihmisten on yhä helpompi kohdata toisensa.

LÄHIMMÄINEN – RAKKAUDEN UNIVERSAALISUUS

Globalisoituneessa maailmassa tietoa liikkuu eri-alaisten maiden, kulttuurien, kansojen ja yksilöiden olemassaolosta. Joukkotiedotusvälineet tuovat eteemme ulkomaan ja kotimaan tapahtumat. Jokapäiväisestä informaatiotulvasta huolimatta harva muistaa lähimmäistään. Maailma on muuttunut myös pelottavammaksi: se on täynnä välinpitämättömyyttä, vaaroja ja uhkia. Tästä kaikesta johtuen on vaikea määritellä kuka on lähimmäisemme ja kehen voimme luottaa.

Yhteisöön saapuva muukalainen herättää usein ristiriitaisia tunteita. Hän on vieras, tuntematon, outo. Syntyperältään, ulkonäöltään ja äidinkieleltään erilaista yksilöä ei välttämättä ensin käsitä lähimmäiseksi. Kyse on kuitenkin ihmisestä, joka yhä useammassa tapauksessa jää pysyvästi yhteisöömme.

Muukalainen on ymmärrettävä lähimmäiseksemme ihmisenä, muukalaisena ja samankaltaisena. Pyhän Augustinuksen mukaan jokainen ihminen on toiselle lähimmäinen. Lähimmäinen ei ole vain perheenjäsen, sukulainen, ystävä tai tuttu. Läh-

immäisenrakkauden velvoite koskee myös niitä, jotka eivät kuulu välittömän sosiaalisen ympäristömme piiriin.

Muukalaisen asema yhteisössä eroaa sen alkuperäisten jäsenten asemasta. Hän on tulokas, ulkopuolinen, vähäosainen, paikkaansa etsivä. Hän tarvitsee uusien lähimmäistensä tukea ja rakkautta. Häntä on kohdeltava tasavertaisesti muiden kanssa.

Muukalaisen rakastaminen lähimmäisenä on ensimmäinen askel hänen hyväksymisessään yhteisön jäseneksi. Rakkaudella on myös toinen vahva funktio. Julia Kristevan mukaan rakkauden universaalisuus poistaa muukalaisen vierauden. Näin ollen hän ei ole enää outo eikä erilainen, vaan lähimmäisenä ja rakkauden kohteena samankaltainen kanssamme.

VELJEYS JA SISARUUS – YHTEISÖLLISYYDEN MYTTI

Veljeyden tai sisaruuden käsite löytyy monen yhteisön määritelmästä. Usein käsitteeseen liittyy myytti, joka synnyttää yhteenkuuluvuuden tunteen. Myyttiä voidaan pitää puheena, jolla on tietty merkitys ja historiallinen perusta. Mytologioita voidaan ajatella myös kertomuksina. Ne kuvaavat maailman ja ihmisen syntyä, mutta ne käyvät läpi myös identiteetin, ajan ja mahdollisen kysymyksiä.

Edgar Morinin mukaan esimoderneissa klaaneissa veljeyden ja verisukulaisuuden myytti perustui uskomukseen yhteisestä esi-isästä. Moderneissa yhteiskunnissa yhteisöllisyyden tunne perustuu usein ajatukseen jaetusta maasta ja yhteisestä veriperinnöstä.

Muukalainen joutuu selvän dilemman eteen. Hän ei ole ryhmän alkuperäinen jäsen eikä hän tunne ryhmän myyttiä. Hän on jättänyt oman yhteisönsä, jota kuvaavaa kertomusta hän muistelee mielessään. Veljeydelle ja sisaruudelle perustuvat yhteisöt sulkeutuvat niiltä, jotka eivät täyty vaadittavia kriteereitä ja jotka muistuttavat rajojen ulkopuolella piileskelevistä vaaratekijöistä.

Morinin määrittelemä uusveljeyden aate suhtau-

"Keskuudessamme asuva muukalainen ei ole kasvoton henkilö. Hän on naapurimme, työtoverimme, sukulaisemme, ystävämmme, tuttumme", kirjoittaa tutkija Johanna Järvinen-Tassopoulos.

tuu muukalaiseen erityisellä tavalla. Aate tulee lähelle lähimmäisenrakkauden ajatusta, mutta se sisältää myös käsityksen rakkaudesta ihmiseen ja elämään. Rakkauden perimmäinen tarkoitus on saat-
taa ihmiset yhteen. Se yhdistää ihmiset heitä jakavista eroavuuksista huolimatta. Olemme kaikki ihmisiä sukua toisillemme.

VERTAINEN – MYÖTÄELÄMISEN VAIKUTUKSET ELÄMÄSSÄMME

Miten ymmärtää muukalaista? Miten käsittää hänen kokemuksensa maahanmuuttajana ja ulkomalaisena? Kaikille tuttu kertomus on pyhän perheen pako Egyptiin, jotta Jeesus-lapsi saisi elää. Vaikka ei omaisi suoraa kokemusta pakenemisesta, evakkoon joutumisesta tai ulkomailla asumisesta, muukalaisen elämäntarinaa voi kuunnella ja siihen voi yrittää eläytyä kukin omalla tavallaan. Timo Veijolan sanoin, muukalaisen kohdalla kyse on ”empaattisuuden vaatimuksesta, kyvystä asettua toisen ihmisen osaan ja toimia sen mukaan”.

Paul H. Maucorps määrittelee empatian osallistuvaksi toiminnaksi, jossa pyritään ymmärtämään toista itsenään. Empaattisella kannustuksella voi auttaa toista löytämään omat voimavaransa ja mahdollisuutensa. Muukalaisen kannalta tämä merkit-

see sitä, että ymmärtävä ja ennakoiva suhtautuminen auttaa häntä löytämään todelliset kasvonsa. On erityisen tärkeää jakaa muukalaisen kokemus. Myötäelävä kuuntelija osaa tehdä sen tarkastellen elettyä ja koettua aina muukalaisen näkökulmasta. Muukalainen tarvitsee tukea ennen kaikkea asettumisessaan ja uuden elämänsä alkuvaiheissa, mutta myös kaikissa vastoinikäymisissä ja elämän kriisitilanteissa. Yksinäisyydessään hän tarvitsee lohtua, mutta myös selvän osallistumiskutsun yhteisön elämään.

Keskuudessamme asuva muukalainen ei ole kasvoton henkilö. Hän on naapurimme, työtoverimme, sukulaisemme, ystävämmme, tuttumme. Hänen elämänsä ei rajoitu maahanmuuttajan statukseen. Maucorpsin mukaan on opittava tuntemaan toinen kokonaisuena: mikä on hänen menneisyytensä, miten hän elää nykyisyytensä ja mikä on mahdollisesti hänen tulevaisuutensa. Muukalainen on lähimmäisemme, veljemme tai sisaremme ja vertaisemme monikulttuurisessa yhteisössä, jota rakennamme kaikki yhdessä.

Kirjoittaja on Helsingin yliopiston Yhteiskuntapolitiikan laitoksen tutkija.

De profundis – Syvyydestä(kin)

”Musiikki tekee tekstin eläväksi” on yksi usein toistettu kirkkomusiikin iskulause. Se on varmasti joskus tottakin, mutta usein on totta myös, että musiikki tekee tekstin epäselväksi. Sivuutan nyt vieraiden alkukielien, laulutekniikan, sävellystekniikoiden ja akustiikan aiheuttamat ymmärtämisongelmat ja keskityn vain itse ohjelmalehtisten antamien tietojen puutteellisuuksiin.

Kuulijan saaman ohjelman tietoihin on usein kirjoitettu suoraan vain se, mitä esityksessä käytetyssä nuotissa lukee. Se johtaa monesti tilanteeseen, jossa tavallinen kuulija ei tiedä yhtään mistä lauletaan.

Otan pari pientä esimerkkiä.

Vihdin kirkossa vierailleen kuoron ohjelmassa luki W. A. Mozart De profundis. Arvelin, että kirkossa oli korkeintaan yhden käden sormin laskettavissa ne kuulijat, jotka tiesivät, mistä laulettiin. Jos ohjelmaan olisi lisätty vaikka sulkeisiin *Psalmi 130 tai Syvyydestä minä huudan*, niin moni kuulija olisi pystynyt ulkomuistista lausumaan vaikka koko psalmin.

Toinen esimerkkini on vieraasta kirkosta. Ohjelmassa luki Otto Olsson Psalmus CXX. Olen aivan

varma, että kaikki kuulijat eivät ainakaan tiedäneet, että CXX on 120. Kotona etsin Raamatusta kyseisen psalmin ja mietin, oliko kyseessä kenties Vulgatan numerointi ja onko se tässä kohdassa sama kuin meillä vai oliko kyseessä kenties psalmi 121 *Minä kohotan katseeni vuoria kohti*. Musiikki ei voinut tehdä tekstiä eläväksi, kun kuulijalla ei ollut tietoa, mikä oli tulkittavan tekstin sisältö.

Näissä molemmissa tilaisuuksissa oli kyllä juontaja, mutta näitä asioita he eivät selvittäneet.

Urkukonserteissakin on usein samanlaisia teksti-ongelmia. Joskus olen saanut käteeni ohjelman, jossa on tekstiä viidellä kielellä. Urkukoraalin nimien ymmärtämisessä kuulijan kielitaito joutuu koville. Saksan kielenkään taito ei ole enää kovin yleistä, joten kyllä ohjelmassa jonkinlainen suomenkielinen vihje on annettava.

Eräässä viimeisimmissä käteeni osuneista ohjelmissa lukee J. S. Bach O Mensch beweine. Kun siis O Mensch beweine dein Sünde gross (Suuria syntejäsi itke ihminen) on virtaviivaistunut muotoon O Mensch beweine (Itke ihminen), niin annettu tieto ei ole vain puutteellinen vaan myös virheellinen.

Ohjelman kirjoittajan on siis joka kerta mietittävä ymmärtääkö itse, mitä kirjoittaa ja ymmärtääkö ohjelman lukija varmasti sen, mikä on aivan välttämätöntä ymmärtää sanoman perille menemisen varmistamiseksi.

Kirjoittaja on Vihdin seurakunnan kanttori.

Cruxin internetversio on osoitteessa
www.pappisliitto.fi

Kirkon työntekijät tyytyväisiä työhönsä – eivät työpaikkaansa

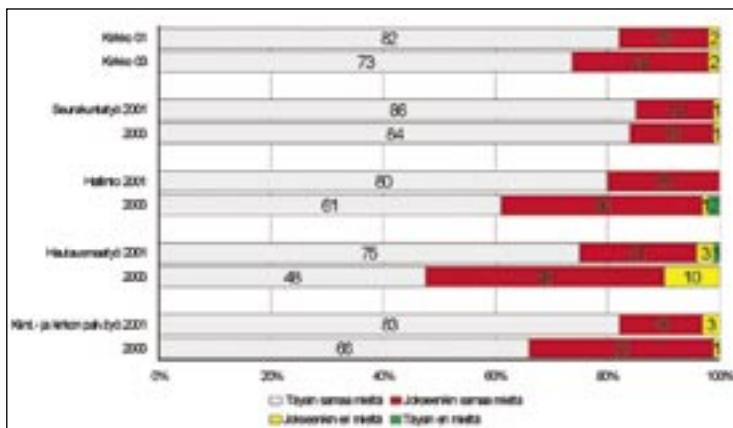
Kirkkomme työntekijöiden työoloja on nyt tutkittu toisen kerran kattavasti. Kirkon alan työolobarometri 2003 on jatkoa vuonna 2001 toteutetulle ensimmäiselle Kirkon alan työolobarometrille.

Tutkimus tehtiin Kirkkohallituksen ja Työturvallisuuskeskuksen toimeksiannosta ja sen toteutuksesta vastasi tilastokeskus. Tutkimuksessa työntekijät ryhmiteltiin neljään ryhmään: seurakuntatyö, hallinto, hautausmaatyö sekä kiinteistö- ja kirkonpalvelutyö. Raportin tiedot perustuvat 531 kirkon työntekijän haastatteluun.

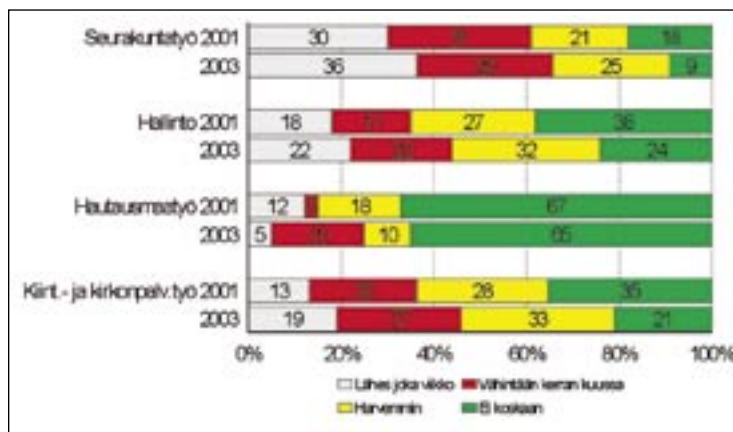
TYÖ MERKITYKSELLISTÄ, MUTTA UUVUTTAVAA

Barometrin selkein tulos on, että kirkon työntekijät ovat tyytyväisiä työhönsä ja pitävät työtään merkityksellisenä ja hyödyllisenä. Työ kirkossa on siis sisällöllisesti tyydyttävää, vain hyvin harva kirkon työntekijöistä kyseenalaistaa työnsä tarpeellisuutta. (kuvio 1)

Työn turvallisuudessa on kuitenkin parantamisen varaa. Välikivallan kohteeksi joutumisen vaaran kokeminen on lisääntynyt vuodesta 2001. Vuonna 2003 vastanneista 59 prosenttia ei koe väkivallan vaaraa lainkaan, kun vastaava luku vuonna 2001 oli 68 prosenttia. Eniten väkivallan vaaraa koetaan seurakuntatyössä se-

Kuvio 1. Väite "Katson tekeväni hyödyllistä ja merkityksellistä työtä" koko kirkon henkilökunnan osalta sekä vastausjakaumat tehtäväryhmittäin 2001 ja 2003.

Kuvio 2. "Kuinka usein teistä tuntuu siltä, että teette ylipitkiä työpäiviä?" vastausjakaumat tehtäväryhmittäin 2001 ja 2003 (%).

kä kiinteistö- ja kirkonpalvelutyössä. Fyysisen väkivallan kohteeksi ilmoittaa joutuneensa kaksi prosenttia vastaajista (n = 11), heistä valtaosa (n = 9) on seurakuntatyöntekijöitä. Henkisen väkivallan kohteeksi joutumisen kokemus on sitä vastoin yleisem-

pää. Peräti 21 prosenttia vastaajista katsoo joutuneensa viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana henkisen väkivallan kohteeksi. Seurakuntatyöntekijöistä 26 prosenttia ilmoittaa kokeneensa henkistä väkivaltaa työpaikallaan.

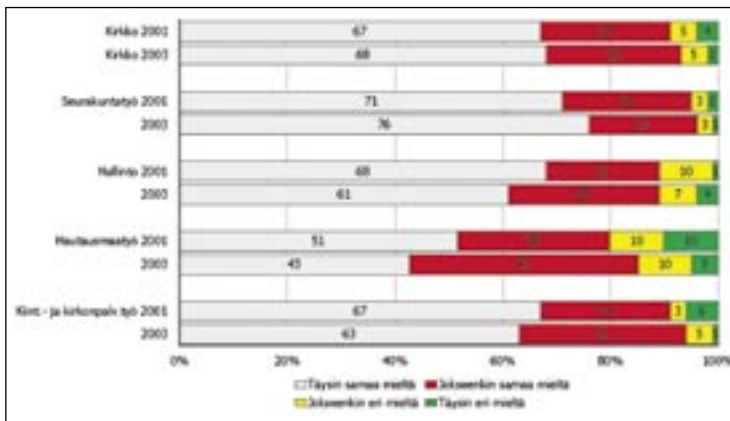
Suurimpana terveydellisenä vaarana kirkon työntekijät kokevat edelleen vakavan työuupumuksen. Niiden osuus, jotka kokevat vakavan työuupumuksen selvänä vaarana, on noussut 12 prosentista 19 prosenttiin. Seurakuntatyöntekijöiden joukossa työuupumuksen vaaraa koetaan kaikkein eniten: vain 23 prosenttia ei koe työuupumuksen vaaraa lainkaan. Työaloista työuupumuksen vaaraa koetaan eniten diakoniatyön sekä nuoris- ja lapsityön ammateissa. Barometrin tulosten mukaan työ kirkossa koetaan useammin henkisesti raskaaksi (56 %) kuin fyysisesti raskaaksi (28 %). Työn henkinen raskaus korostuu seurakuntatyötä tekeillä.

Sisällöllisesti merkityksellisen työn vastapainona tutkimuksessa ilmenee työn ja vapaaajan epätasapaino. Vastaajista 27 prosenttia kokee tekevänsä ylipitkiä työpäiviä joka viikko. (kuvio 2) Työaikalaan piiriin kuulumattomilla työntekijöillä viikoittaisia vapaapäiviä jää pitämättä 12 prosentilla lähes joka viikko ja jopa 39 prosentilla vähintään kerran kuussa.

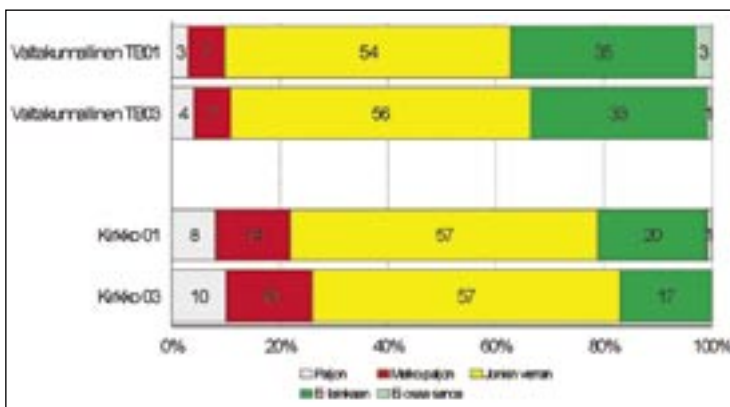
VAIKUTUS- JA KEHITTÄMISMAHDOLLISUUDET HYVÄT

Kirkon työntekijöillä on valtakunnalliseen yleiseen tasoon verrattuna erittäin hyvät vaikutusmahdollisuudet työhönsä. Suurimmalle osalle työ kirkossa on varsin itsenäistä. Eniten kirkon työntekijät voivat vaikuttaa työtehtäviinsä. Jopa 62 prosenttia katsoo voivansa vaikuttaa työtehtäviinsä paljon tai melko paljon. Kirkon työntekijöiden vaikutusmahdollisuudet työhönsä näyttävät paranevan, kun valtakunnallisesti vaikutusmahdollisuudet näyttävät heikentyneen. Eniten työtehtäviinsä pystyvät vaikuttamaan seurakuntatyötä tekevät.

Kirkon työ näyttää edelleen tarjoavan työntekijöilleen hyvän mahdollisuuden käyttää kykyjään ja ammattitaitojaan. Lähes kaikki (93 %) vastaajat ovat joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä väit-

Kuvio 3. Väite "Saen työssäni käyttää kykyjäni ja ammattitaitoani" koko kirkon henkilöstön osalta sekä tehtäväryhmittäin 2001 ja 2003.

Kuvio 4. "Esiintyykö työpaikallanne ristiriitoja esimiesten ja alaisten välillä?" koko kirkon henkilökunnan osalta sekä vertailu valtakunnalliseen työolobarometriin 2001 ja 2003.

teen "Saen työssäni käyttää kykyjäni ja ammattitaitoani" kanssa. (kuvio 3) Kirkon työntekijät ovat myös varsin tyytyväisiä työnantajan tarjoamiin koulutusmahdollisuuksiin. Kirkon työpaikoilla työntekijöiden osaamiseen ja ammattitaidon kehittämiseen liittyvä toiminta onkin selvästi lisääntynyt barometrin mukaan.

TYÖNTEKIJÖITÄ HALUTAAN LISÄÄ

Työorganisaation toimivuuden aihealueella tutkittiin työntekijöiden kokemusta a) henkilöstöresurssoinnin riittävydestä, b) keskusteluilmapiiirin avoimuudesta sekä c) työn organisoinnista ja päätöksenteosta.

Kirkon työntekijöiden kokemus henkilöstövajaus on samaa tasoa kuin muidenkin palkansaajien. Henkilöstövajaus koetaan kaikissa työntekijäryhmissä: seurakuntatyössä 55 prosenttia, hallinnossa 49 prosenttia, hautausmaatyössä 54 prosenttia sekä kiinteistö- ja kirkonpalvelutyössä 52 prosenttia on joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteen "Työpaikallani on liian vähän työntekijöitä työtehtäviin näh-

den” kanssa. Seurakuntakoko ei näytä vaikuttavan kokemukseen työntekijöiden määrän vähenemisestä.

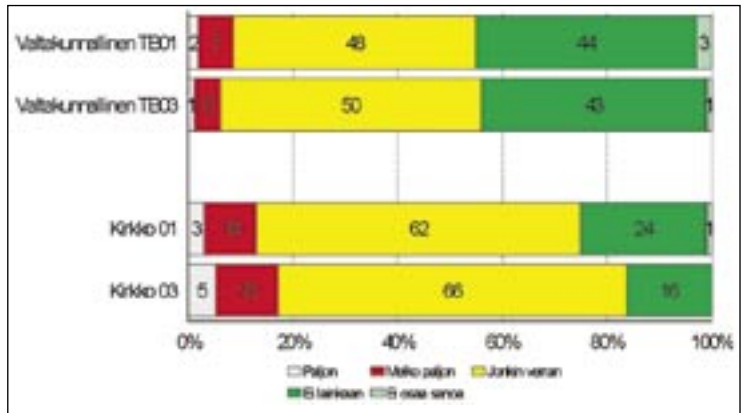
Tiedonkulun ja keskustelukulttuurin avoimuutta mittaavien kysymysten tulokset ovat heikoimpia työn organisoinnin onnistuneisuutta mittaavien kysymysten joukossa. Väitteen ”Tietoja välitetään avoimesti” kanssa eri mieltä on 44 prosenttia. Yli 60 prosenttia katsoo, että työpaikalla on piilossa olevia asioita, joista tulisi keskustella avoimesti. Kun keskustelu työtehtävistä, tavoitteista ja niiden saavuttamisesta on valtakunnallisesti kehittynyt hivenen kohotti parempaa keskusteluyhteyttä, on kirkon osalta kehitys ollut päinvastaista.

Valtaosa vastaajista (70 %) katsoo, että työt on organisoitu hyvin heidän työpaikallaan. Suurin osa (63 %) kokee, että työntekijöitä kannustetaan kojelemaan uusia asioita, joten myös uudistushalua ja mahdollisuutta uusiin toimintatapoihin kirkon työpaikoilla on.

RISTIRIITOJA KESKIMÄÄRÄISTÄ ENEMMÄN

Työpaikkojen sosiaaliset suhteet näyttävät osin olevan kunnossa. Valtaosa arvioi esimiestoiminnan onnistuneeksi. Lisäksi tukea ja kannustusta työpaikoilla saadaan samaan tapaan kuin muillakin työpaikoilla. Sen sijaan ristiriitoja ja työpaikkakiusaamista koetaan selvästi enemmän kirkon työpaikoilla kuin muilla työpaikoilla keskimäärin. Vastaajista 26 prosenttia kokee, että ristiriitoja esiintyy paljon tai melko paljon esimiesten ja alaisten välillä, kun valtakunnallisen työolobarometrin tuloksissa vastaava luku on 11 prosenttia. Vastaajista 17 prosenttia kokee, että ristiriitoja työntekijöiden välillä esiintyy paljon tai melko paljon, kun vastaava valtakunnallinen luku on 6 prosenttia. (kuviot 4 ja 5) Sen sijaan ristiriitoja luottamushenkilöiden ja asiakkaiden kanssa on edelleen verrattain vähän.

Kirkossa työpaikkakiusaaminen on barometrin mukaan hieman lisääntynyt edelliseen barometriin verrattuna. Lähes puolet (48 %) vastaajista katsoo, että työpaikalla esiintyy työpaikkakiusaamista ainakin jonkin verran. Niitä, jotka tällä hetkellä kokevat työpaikkakiusaamista työpaikallaan on kahdeksan prosenttia (n = 40). Yli puolella (56 %) kiusaaja tai kiusaajat ovat esimiehiä ja 67 prosenttia ilmoittaa työtovereidensa kiusaavan.

Kuvio 5. Kysymys ”Esiintyykö työpaikallanne ristiriitoja työntekijöiden välillä?” koko kirkon henkilökunnan osalta sekä vertailu valtakunnalliseen työolobarometriin 2001 ja 2003.

	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Ei kovin tärkeä	Hyvä nykyisellään	Ei sovi
Joustavammat työt	20	28	5	45	2
Työnterveystuon kehittäminen	32	29	3	35	1
Työympäristön parantaminen	24	43	5	28	1
Koulutusmahdollisuuksien parantaminen	31	35	7	23	4
Palkan lisääminen	36	43	11	9	1
Työmäärin ja kiireen vähentäminen	31	36	11	21	1
Koulutusmahdollisuuksien lisääminen	16	39	15	30	1
Johtamistapojen muuttaminen	36	36	8	19	1
Vuorotteluvapaa tai säästövapaa	18	33	21	23	5
Osa-aikaeläke	14	30	27	22	7

Taulukko 1. Kysymys ”Kuinka tärkeänä pidätte seuraavia asioita, jotta itse jaksaisitte työssä mahdollisimman pitkään?” koko kirkon henkilökunnan osalta 2003 (%).

MIKÄ PITÄÄ KIRKON TÖISSÄ

Noin neljäsosa vastaajista pitää joko hyvin todennäköisenä (10 %) tai melko todennäköisenä (14 %), että saattaa seuraavan viiden vuoden aikana lähteä muun työnantajan kuin kirkon tai seurakunnan palvelukseen. Haastatelluista 13 prosenttia ilmoittaa ajatelleensa usein eläkkeelle jäämistä ennen vanhuuseläkeikää. Vastaajien mukaan palkan lisääminen ja johtamistapojen muuttaminen ovat ne seikat, jotka auttaisivat jaksamaan työssä mahdollisimman pitkään. (taulukko 1)

Tulosten valossa näyttää siltä, että kirkon työntekijät pitävät työstään ja toimenkuvat vastaavat hyvin työntekijöiden koulutusta. Työtehtävät eivät niinkään vaadi sisällöllistä kehittämistä, sen sijaan työpaikan toimintatavat, tiedonkulu ja sosiaalisten suhteiden ongelmallisuus vaativat jatkossa aikaisempaa enemmän huomiota. Näyttää siltä, että kirkon työntekijät ovat tyytyväisiä työtehtäviensä sisältöön – eivät välttämättä työpaikkaansa.

Raporttia referoi Raija Pyykkö.

Raportti löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta http://www.tyoturvaa.fi/julkaisut/ekirjat/kirkkobarometri_2003.pdf

SIRPA LAMPINEN

Liturginen tanssi – ”Jumalan kansa liikkeessä”

Esko Jämsä/KuvaKotimaa

"Taiteen tekijät ja kirkon ihmiset olisi saatava yhteistyöhön, jotta uudet taiteen muodot voisivat liittyä vanhoihin, ei vain ollakseen ilmaisevia vaan että ne tietoisesti osoittaisivat kristikunnan uskoa", painottaa amerikkalainen tutkija Thomas Kane.

Mary Jones Australiasta kirjoittaa ”Viime vuosien aikana Pyhä Henki on uudelleen antanut seurakuntiemme jumalanpalveluksiin suurempaa iloa ja luovuuden ilmaisuja”. Lause on kirjasta ”God’s People on the Move” ja se sattui käteeni Emma-Elze Bongersin kirjahyllystä. Hän on hollantilaissyntyinen kirkkomuusikko, joka toimii kanttorina ja tutkijana Norjassa.

Olin Bongersin vieraanaan muutaman päivän ajan. Sain tutustua hänen maailmaansa ja tutkimuksiinsa liturgiikan ja hymnologian alalta sekä elää palasen kirkkovuotta hänen kanssaan. Kaikille suomalaisille ystävilleen Emma-Elze pyysi saada lähettää lämpimät terveiset!

Lähdin etsimään liturgiikan alan sovelluksia norjalaiseen ja vähän kansainväliseenkin malliin. Ja niitähän löytyi. Messusta löytyy kirjoja vaikka kuinka vaikkapa vain liturgisen tanssin alalta. Suomeksi en ole löytänyt vielä yhtään tanssikirjaa, vaikka upeita sovelluksia näkee jo TV-messuissakin. Kiitos Pakilaan! Esimerkiksi myös Roomasta näimme äiti Teresan autuaaksijulistamisen messun, jossa intialaiset tanssivat. Selostaja sanoi, että tanssi ”kuuluu intialaiseen liturgiaan”.

JUMALANPALVELUKSEN ASIAANTUNTIJAT JA MAALLIKOT YHDESSÄ UUDISTAVAT MESSUA

Jumalanpalvelusuudistuksen yksi pääperiaate on edelleen saada maallikoita mukaan toteuttamaan messuja. Siksi ”taiteilijat, säveltäjät, sanoittajat, tanssijat, muusikot, kuvataiteilijat ym. ym. tulisi saada yhteistyöhön kirkon työntekijöiden - jumalanpalveluksen asiantuntijoiden - kanssa”.

Ei kukaan voi tietää kuinka messun voi toteuttaa uutta luoden, jos ei tunne jumalanpalveluksen osien sisältöjä ja merkityksiä. Vain me voimme avata heille näitä merkityksiä ja luoda yhdessä uutta, ihmisten kieltä puhuvan, näkyvän ja kuuluvan messun.

Omien alojensa asiantuntijat ovat kokemukseksi mukaan mielellään tulossa yhteistyöhön jos vain saavat kutsun. Lohjalainen kansamusiikkimessu oli tästä oma kokemukseni. Tanhuajat ja pelimannit olivat kovin otettuja saadessaan osallistua. Anna-Mari Kaskisen runoverstaasta saatiin uusia tekstejä ja messu taltioitiinkin. Tapahtumasta on virinnyt uusi hedelmällinen yhteistyö. Ensimmäisen kerran sain kiitoskirjeen ihmisiltä, joita kutsuin ja panin töihin tekemään messua!

USKOA ILMAISEVA TAIDE NOUSEE MESSUN SISÄLLÖISTÄ

Kun taidetta käytetään messussa uskonilmaisun välineenä sen tulisi hyvin tietoisesti nousta messun si-

sällöistä. Taiteen tekijät eivät välttämättä osaa näitä messun rikkauksia ja mahdollisuuksia käyttää jos emme niistä heille kerro. Vasta kun yhdessä nähdään päämäärä, voidaan siihen luovalla tavalla pyrkiä. Luovuus ei ole staattinen vaan dynaaminen tila. Pyhä Henki luo uutta koko ajan.

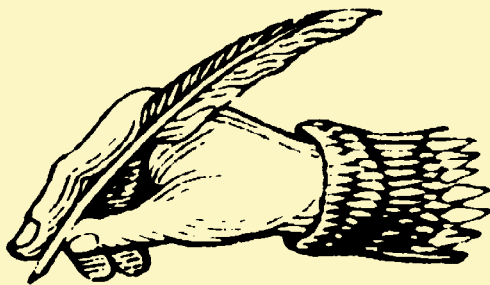
Amerikkalainen Thomas Kane, joka on videoinut tutkimuksiinsa huomattavat määrät materiaalia kristillisen messun viettoa maailman eri kulttuureista, sanoo kirjassaan *Introducing Dance in Christian Worship*:

”Liturginen liike on terävöittänyt tietoisuuttamme tutkia ja paneutua eri aspekteihin liturgiassa, erityisesti ei-verbaalisissa kulttuurillisissa ja esteettisissä ulottuvuuksissa. Taiteen tekijät ja kirkon ihmiset olisi saatava yhteistyöhön, jotta uudet taiteen muodot voisivat liittyä vanhoihin, ei vain ollakseen ilmaisevia vaan että ne tietoisesti osoittaisivat kristikunnan uskoa.” Ja liikekielestä: ”Ei ole mitään yhtä liturgista tanssityyliä vaan liturginen tanssi on avoin sille kulttuurille ja sen vaikutuksille missä sitä harjoitetaan.” (Oma käsitykseni käännöksestä)

Olen järjestämässä koulutusta kirkkovuoden aiheista Emma-Elze Bongersin kanssa syyskuksi 2005 Vivamoon. Parhaillaan kartoitamme mahdollisia yhteistyökumppaneita. Emma-Elze Bongers pitää tällaisia kursseja ammatikseen, sillä hän työskentelee yhteistyössä norjalaisen kirkkomusiikkikeskuseen kanssa Trondheimissa.

Koko Emma-Elzen koti on täynnä kirjoja virsistä, jumalanpalveluksesta, kirkkomusiikista ja vaikka mistä. Siinä ”verstaassa” tutkitaan, hoidetaan yhteyksiä ja luodaan uutta tietoa ja taitoa. Jokainen seurakunta on omanlaisensa verstaas. Kirkkovuoden jokainen pyhäpäivä tarjoaa mahdollisuuksia. Jumalanpalvelusten verstaailta työt eivät lopu.

Kirjoittaja toimii kanttorina Lohjan seurakunnassa.

Irtomaallikosta eläväksi jäseneksi?

Tämän kirjemuodossa olevan artikkelin ovat ideoineet LKT Antti Linkola ja kirkkoherra Juha Tiihonen yhteistyössä.

*Kirkkoherra Juha Tiihonen
Lappeenrannan seurakunta*

Muutama kuukausi sitten pyysit puhelimesta minua miettimään, miten mielestäni voisin palvella seurakunnassa. Tarjosit mahdollisuutta avustaa ehtoollisen jaossa ja lukea laatimani esirukous jumalanpalveluksessa. Olin iloinen siitä, että kirkkoherrani kysyi näin henkilökohtaisesti. Suoraan sanoen ajatus oudosta tilanteesta tuntui myös ahdistavalta.

Annoit minulle tällä välin tilaisuuden pitää piispanpastorissa maallikon puheenvuoron. Käytin sen moittimalla ”Läsnäolon kirkko” -työryhmäraportin maata sytleileväksi, omahyväiseksi ja itseriittoiseksi. Väitin, että työntekijöistä on seurakunnissa tehty reviiirinvarioita, toiminnan seurakunnalliseksi leimaajia. Seurakuntalaisilta taas edellytetään yleensä vain päiväkerholaisen tai rippilapsen taitoja ja vastuun ottamista. Työntekijät väsyvät liikaan holhoamiseen, maallikot turhautuvat holhottuna olemiseen. Tilaisuudessa ei syntynyt keskustelua tästä aiheesta, kuten muistat.

Kun sitten uudelleen luin ”Läsnäolon kirkkoa” riittävän hitaasti, aloin jo ymmärtää sitä enemmän. Olin etsinyt vision keskeltä strategiaa, joka lopulta kuitenkin kuitattiin vain viittaamalla sitoutumisen tärkeyteen. Olisin toivonut pohdintaa maallikkouudesta - siitä, miten valtava maallikkoreservi olisi käytössä vision toteuttamiseen. Väitin piispanpastorissa jopa, että suhteesta tavalliseen maallik-

koon riippuu kirkkomme tulevaisuus. Siihen nimitäin vaikuttavat keskeiset opilliset kannanotot ja kirkkojärjestyksen ratkaisut. Asia ei kuitenkaan ilmeisesti kirkkoa kiinnosta, koska Kirkon tutkimuskeskuksen mukaan meillä ei viime aikoina ole tehty merkittävää maallikoita koskevaa tutkimustyötä. Luottamushenkilöt on juuri tutkittu.

Asiaa voi lähestyä kysymällä, miksi kiinnostunut maallikko ei (enää) osallistu. Monet ovat pettyneet rooliodotuksissaan. Häntä kuultiin asiantuntijana, mutta hänen mielipidettänsä ei otettu mitenkään huomioon. Luottamushenkilö paloi halusta päästä suunnittelemaan työalan toimintasuunnitelmaa, mutta työntekijä toi kokoukseen valmiit paperit. Toinen taas tunsii olevansa ison projektin kuluessa kuin viranhaltijan työtoveri, kunnes erehtyi ottamaan yhteyttä tämän vapaapäivänä, oman työpäivänsä päätteeksi.

Maallikon rooli on myös - joskus kiusallisesti - tilannekohtainen. Saatoinkin kokouksessa päättää työnantajan edustajana työntekijän kurinpitotaustasta, mutta en kelnannut sulkemaan seurakuntakodin ovea raamattupiirimme perässä ilman viranhaltijan päälle katsomista. On turvallista olla reservissä odottamassa kutsua keikkahommiin. Mutta passiivinen reserviläinen ei ole elävä jäsen vaan kuin proteesi, joka tehtävän jälkeen voi jälleen jäädä hyllylle odottamaan.

Olisi syytä selvittää tarkasti, millaisia tehtäviä maallikolle tarjoillaan, kun pyydetään ”mukaan” seurakunnan toimintaan. Voidaanko tarjota tehtäviä, joissa aikuisen taidot ja kokemus tulevat käyttöön, seurakunnan rakentamiseksi? Maallikon roolin täsmentämiseen liittyy luonnollisesti viranhaltijoiden tehtävien tarkistaminen. Voisimme

me maallikot keventää viranhaltijoiden työtaakkaa, neuvotella asioiden hoidosta ja myös työn sisällöstä yhdessä?

Meillä sairaalassa kroonisesti sairaat opetetaan hoitamaan itseään, muuten ei enää pärjätä. Toimisiko sama strategia seurakunnassa? Viimeisen missiön jälkeen oli hetken aikaa tilanne, josta olisi mahdollisesti voinut syntyä varsin elävä maallikkoliike seurakunnan sisään, mutta tilanne hajosi systemaattisen tuen puutteeseen, ehkä myös yleiseen väsymykseen.

Parhaat muistoni ovat aluetyöstä. Sen peruselementit ovat selkeät, sanoma ja yhteisö. Pappi liittää toiminnan piispalliseen kaitsentaan, aluejumalanpalveluksessa valittu aluetoimikunta edustaa alueen ihmisiä. Seurakunnan toiminta on sitä, että seurakunta toimii. Tehdään kanssa eikä puolesta. Tarjotaan tilaisuuksia tulla yhteen tapaamaan toisia ja kuulemaan Sanaa. Tehdään vain sitä, mitä hyvin ehditään: "Hyvin menee, kun ei liikaa innostu!". Alueiden lisäksi voisi tutkailla muunlaisia luontevia

toimintakokonaisuuksia, esimerkiksi papit ja lääkärit, kuten "läsnäolon kirkossa" ehdotetaankin.

Latelen tässä ehdotuksia omasta kapeasta näkökulmastani, en näe seurakunnan elämän kokonaisuutta. Käännän toisinpäin: Mihin seurakunta ni minua tarvitsee? Onko rajoitettua käyttöä ihmiselle, joka on yli kolme vuosikymmentä tutkinut ja hoitanut sairaita, myös kuolevia ennen kuin heistä tuli vainajia, kohdannut omaisia ennen kuin heistä tuli surevia, johtanut yksikköä, jossa on työntekijöitä saman verran kuin seurakuntayhtymässä ja joka laulaa mielellään kun aikaa on, mutta ei haluaisi välttämättä aina esiintyä?

Kutsu aluetoimikunnan jäseneksi pitkäkhön tauon jälkeen tuntui mieluisalta. Palaan ehdotukseesi, kunhan saan kirkkotieni ohdakkeet raivatuksi.

Antti Linkola

Kirjeen kirjoittaja on erikoislääkäri.

RAIJA EEVA

Yksin asuvat keskuudessamme

Kaksi kaupunkiseurakuntalaista on liikkeellä kohti sinkkuiltaa. Pekka on 35-vuotias poikamies, Maija 48-vuotias, vastikään eronnut. Heidän saapuessa ovelle kadulle tulvi elävä pianomusiikki. Eteisessä heidät toivotetaan tervetulleiksi ja Pekka saa ensikertalaisen kaipaamaa rohkaisua ja hyödyllistä tietoa illan kuluksi. Maija taas saa tilaisuuden kertoa menneen viikon kuulumisia tutulle työntekijälle. Sinkkuillan alkua on vielä puoli tuntia, mutta sali alkaa täyttyä.

Ihmiset juovat kahvia ja seurustelevat tuttujen ja tuntemattomien kanssa pienissä pöydissä. Puhe ja musiikki sekoittuvat iloiseksi kokonaisuudeksi kunnes koittaa aika vaihtaa paikkaa ja valita illan luento. Toinen luennoista kertoo tunteista ja toinen pohtii kristillistä etiikkaa. Pekka kiinnostuu tunteista ja Maija etiikasta. Kumpikin siirtyvät omalle luennolleen. Tunnin mittainen luento on täynnä keskustelua ja luennoitsijalle saatelee tiukkoja kysymyksiä. Taas tulee aika vaihtaa paikkaa, varsinkin jos mieli osallistua iltahartauteen. Iltahartauden jälkeen voikin sitten palata kahvisaliin ja jatkaa iltaa kahvin merkeissä aina puoli kymmenteen asti. Illan aikana Pekka ja Maija vaihtoivat tilaa kolmasti ja

tutustuivat joka kerta uuteen vierellä istujaan.

Työikäisten sinkkutoiminta sai alkunsa vuonna 1998 Turun tuomiokirkkoseurakunnan tilastotiedoista. Niistä selvi, että tyypillisin työikäinen seurakuntalaiseni oli naimaton tai eronnut. Sinkkujen osuus työikäisistä (19 – 62 v.) seurakuntalaisistamme oli huikeat 78 %. Koin tilastoyllätyksen!

Olin seurakuntatyössä tottunut tavoitteilemaan työikäisiä perhetyön menetelmin. Jotain minun oli tehtävä. Asetin itselleni kolme kysymystä. Onko minun katsottava seurakuntani todellisuutta? Onko minun tehtäväni kehittää uusia työmuotoja ja työmenetelmiä, jotka vastaavat seurakuntalaistemme tarpeita? Jos se on tehtäväni, miten sen teen? Kyseisiin kysymyksiin vastausten etsiminen toi mukanaan turkulaisen sinkkutoiminnan. Yhdessä toimintaan osallistujien kanssa kehitimme uusia aikuistyön työmenetelmiä. Ne ottavat huomioon muuttuneen yhteiskunnan ja ihmisten erilaisen tavan elää tässä ajassa.

Vuonna 2003 toiminta keräsi 4 600 osallistujaa. Tyypillisin osallistuja oli 40 - 55 -vuotias.

tias. Osallistujat tulivat kaikkialta Turusta ja naapurikunnista. Toiminta perustuu isojen tilanteiden ja löyhän yhteisön luomiseen, runsaaseen kahviaikaan, valintamahdollisuuksiin tilaisuuksissa ja liikkuvuuteen. Toiminnassa oli mukana 25 vapaaehtoista pienryhmän- ja retkien vetäjää. Nuorilla sinkuilla ja seniorisinkuilla oli omaa toimintaa. Sinkkutoiminnassa monet ovat löytäneet elämälleen sisältöä.

Nykyisin myös Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä osallistuu sinkkutoimintaan. Vuonna 2003 toiminta sai osa-aikaisen projektityöntekijän

kolmeksi vuodeksi. Työikäisiä yksin asuvia Turun kaupungissa on noin 36 000 henkeä (32 %), mikä on enemmän kuin lapsia koko kaupungissa. Haasteita lisätköön vielä tieto siitä, että 40 % turkulaisista työikäisistä asuu kahden aviopuolisonsa tai kumppaninsa kanssa. Onkohan näin muissakin suuremmissa kaupungeissa?

Kirjoittaja on Turun tuomiokirkkoseurakunnan diakoni.

KRISTIINA RIDANPÄÄ JA NINA TILLI

Miksi juuri Puuhamessu?

Meilahden seurakunnassa pääjumalanpalveluksen paikalla olleisiin perhemesuihin osallistui vain muutama perhe ja messut koettiin rakenteeltaan toimimattomiksi sekä lasten kannalta uuvuttaviksi. Heräsi tarve kehittää messu ensisijaisesti lapsille - syntyi Puuhamessu!

Jumalanpalveluskasvatus toteutetaan portaitaisesti ja koska Puuhamessu on suunniteltu osaksi laajempaa jumalanpalveluskasvatuskonaisuutta, noudatetaan siinä seurakunnan omaa messukaavaa lyhennettynä. Mukulamessun tai vanhan perhemesun kaava on tietoisesti hylätty. Tavoitteena on, että lapsi ja hänen vanhempansa voisivat löytää pääjumalanpalvelukseen tullessaan jo Puuhamessusta tuttuja elementtejä. Puuhamessu on täten valmistava elementti pääjumalanpalvelukseen.

MIKÄ IHMEEN PUUHAMESSU?

Puuhamessu on suunniteltu lasta ja perhettä varten. Jokainen messu alkaa puuharyhmien toiminnalla. Kirkkovieraat ohjataan heti kirkon ovelta eri ryhmiin, joissa valmistellaan messun osia.

Esirukousryhmässä askarrellaan esimerkiksi leija, jonka taakse lapsi itse tai vanhempi kirjoittaa lapsen rukouksen. Leijat tuodaan messun ajaksi kirkkoon ja kirkkomehuilla lapset saavat leijansa takaisin kotiin vietäväksi. Esirukous muodostuu leijojen rukouksista ja niiden välissä laulettavasta Leijalaulusta. Esirukouslaulut ja askarrelltavat asiat tukevat aina toisiaan teemallisesti.

Alttariryhmässä puetaan jo etukäteen riisuttu alttari ja valmistellaan kirkkotila juhlan viettoa varten. Kirkkotilan ja jumalanpalveluksen esineistön sanoma – liturgiset värit, kynttilät, alttaritaulut ja tekstiilien kuvat – kerrotaan lapselle samalla kun yhdessä asetetaan kaikki paikoilleen. Pappi puetaan sakastissa ja opitaan hänen asunsa symbolinen merkitys.

Saarnaryhmässä lapsi saa olla mukana evankeliuminäytelmässä, nukke-esityksessä, siementen kylvämässä tai lampaiden paikoilleen asettelussa ja niiden paimenena, kulloinkin tekstin pohjalta suunnitellussa saarnassa, evankeliuminäytelmässä tai kertomuksessa.

Musiikkiryhmä toimii kirkon kuoriosassa alttariryhmän siirryttyä sakastiin katsomaan liturgisia vaatteita ja ehtoolliskalustoja. Musiikkiryhmässä kukin lapsi voi osallistua laulujen toteutukseen taputuksin, tömistyksin tai erilaisin soittimin, joita on tarjolla.

Ehtoollisryhmässä keskustellaan ehtoollis-

Meilahden kirkossa Puuhamessu vuosimallia 2001. Lapset kylvivät siemeniä pyhäkoulusihteeri Marja Heimola-Pelkosen ja pyhäkouluvaari Paavo Heikkisen johdolla. Lapset saivat osallistua näin saarnaan, jonka aiheena oli Jeesuksen vertaus kylväjästä.

sen merkityksestä. Monet perheet kaipaavat tukea sakramenttiopetukseen sekä rohkaisua lasten ehtoollisella käyntiin. Heitä palvelee Puuhamessun ehtoolliskoulu, johon lapsi tulee vanhemman / vanhempien kanssa yhdessä.

Puuhamessussa vietetään aina ehtoollista. Liturgi asettaa ehtoollisen ja kutsuu kaikkia kirkon etuosaan alttarin luo. "Kaikki saavat jotakin; isommat lapset ja aikuiset leivän ja viinin ja pienemmät lapset sen saman siunauksen, jolla Jeesus kerran siunasi lapsia. Puuhamessussa turvallisen yhteyden kokeminen toteutuu ehtoollisen sakramentissa ja siunauksen äärellä", sanoo Martti Häkkänen, Helsingin seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön lapsija perhetyön pastori.

MITEN SITTEN PUUHAMESSU?

Puuhamessu toteutetaan seurakunnan papin, kanttorin, seurakunnan päiväkerho- ja pyhäkoulutyöntekijöiden yhteistyönä. Usein saarnasta ja sen toteutustavasta huolehtivat lapsityön ohjaajat, esirukousten askarteluteemoista pyhäkoulunopettajat. Suun-

nittelussa luodaan messun kehys ja runko teksteineen ja lauluineen sekä käydään läpi saarnan erilaisia toteutustapoja ja muita messuun liittyviä huomioita. Esimerkiksi käsimerkein tehtävä uskontunnustus opeteltiin ensin lapsikuorossa, jonka jälkeen se otettiin käyttöön Puuhamessussa. Käsimerkkien avulla pienetkin lapset oppivat uskontunnustuksen muutamassa kerrassa!

Puuhamessun viettoon kuuluvat kirkkomehut ja -kahvit. Se on tärkeä sosiaalinen tapahtuma, jossa yksi suuri perhe kokoontuu, kaikki messuun osallistuneet, seurakuntalaiset ja työntekijät. Kuulumisia vaihdetaan, uusiin ihmisiin tutustutaan ja tietoa välitetään.

Puuhamessua vietetään Meilahden seurakunnassa Meilahden kirkossa 1 - 3 kertaa kaudessa. Tervetuloa mukaan!

Kirjoittajina Puuhamessun "äidit" pastori Kristiina Ridanpää ja kanttori Nina Tilli.

TATU KUOPPALA

Oppia ikä kaikki – vanhusten piiristä opintopiiriksi

Syksyllä 2000 monissa seurakunnissa aloitettiin katekismuspäiirejä. Joissain perustettiin uusia piirejä ja joissain alettiin vanhoissa - enemmän tai vähemmän toimivissa - ryhmässä tutkia uuden katekismuksen sisältöä.

Meillä Kaarinassa oli vuosia pyörinyt vanhusten

piiri, joka oli jo parhaat vuotensa nähnyt. Pieni 8 - 10 hengen joukko kokoontui joka toinen keskiviikko kirkolle.

Uusi katekismus antoi mahdollisuuden muutokseen. Entinen vanhustenpiiri nimettiin opintopiiriksi. Nimen muutoksen lisäksi myös toimintata-

pa muuttui. Vastuun otti selvemmin diakoniatiimi: kolme diakoniatyöntekijää ja diakoniapappi.

Ohjelmaa alettiin suunnitella puolivuositain – aiheet, vastuuvuorot, mahdolliset vierailijat, opintoretket – joita olemme tehneet mm. ortodoksikirkkoon ja birgittalaisluostariin – pistettiin paperille. Kaava muodostui yksinkertaiseksi: hartaus, kahvitelu ja kolme varttia opiskelua.

LÄPI ON JO KÄYTTY KATEKISMUS JA PALJON MUUTA

Nyt, kolme ja puoli vuotta myöhemmin, on käyty katekismuksen lisäksi läpi suuret maailmanuskonnot, suuret kristilliset kirkkokunnat, uskonpuhdistuksen pienemmät perilliset, ja tällä hetkellä ovat työn alla Suomen kirkon sisällä toimivat herätysliikkeet.

Yhdessä olemme opiskelleet uskontokuntien ja herätysliikkeiden syntyhistorioita, taustoja, painotuksia ja näkemyseroja. Monesti olemme saaneet kuulla myös omakohtaisia kokemuksia – sekä myönteisiä että kielteisiä. Eräänä tavoitteena on ollut tuoda esille, että mikään liike tai uskonnollinen yhteisö ei synny ”tyhjiöön”, vaan aina löytyy jokin syy, jokin aukko, jonka paikkaamiseen uskontokunta tai herätysliike on syntynyt. Kaikki vaikuttaa kaikkeen.

Matkan varrella on tapahtunut pieni ”ihme”. Piirimme on ”paisunut kuin pullataikina” – erään piiriläisen sanoin. Piskuinen katekismuksen tutkijoiden joukko on kasvanut nelikymmenpäiseksi, muistiinpanoja tekeväksi innokkaaksi eläkeläisopintopiiriksi. Miesten määrä on noussut yhdestä seitsemään. Tästä eräs piiriläinen toteaa: ”On hienoa, että olemme saaneet miehiäkin mukaan. Naiset kun nyt ovat muutenkin aktiivisia.”

Mielenkiintoista on, että tehdessämme sitä, mitä parhaiten osaamme, on väki lisääntynyt. Askartelut, jumpat, sauvakävelyt ja seurustelun voimme jättää toisille. Meidän erityisosaamisemme on muualla – ja sen osaamisen käyttämistä meiltä myös odotetaan. Kun lähdimme uudistamaan eläkeläispiiriä opintopiiriksi, emme tienneet mitä odottaa. Opintopiirin suosio on yllättänyt. Opiskelijat – iältään

kuudestakymppistä ylöspäin – ovat tyytyväisiä. Monen uskonnonopiskelu on jäänyt ulkoaluetuun Lutherin katekismukseen. Nyt he saapuvat paikalle keskustelemaan, osa jopa varustautuneena muistiinpanovälinein. Opintopiirille oli tilaus.

Muutaman vuoden kokemuksen perusteella voimme todeta, että opintopiiriä on työläs vetää, mutta se on myös antoisaa ja haastavaa.

Opintokokonaisuuksien valmisteluun on tehtävä työtä kuin rippikouluun ikään, sillä myös eläkeläiset ilmaisevat turhautumisen ”häiriköimällä”, mikäli opetusvastuussa oleva ei ole valmistautunut. Tärkeää on ollut myös opettajan neutraali suhtautuminen käsiteltävään teemaan.

Olemme pyrkineet välttämään hylätty- ja hyväksytty -leimojen lyömistä. Tämä ”puolueettomuus” ei kuitenkaan tarkoita kaiken nielaisemista purematta. Puremahampaanhan me olemme saaneet jo käsitellessämme opintopiirin aloitusteemaa – katekismusta. Siihen on hyvä peilata kutakin käsiteltävänä olevaa teemaa.

Opintopiiristä on ollut myös meille vetäjille suuri hyöty. Olemme saaneet tutustua moniin mielenkiintoisiin teemoihin ja opintoretkillä teemat ovat saaneet lihaa ympärilleen. Sitä paitsi opettajakin oppii koko ajan uutta tai ainakin aikanaan opitut asiat palautuvat uudelleen mieleen.

Ensi syksynä aloitamme lähetysjärjestöihin tutustumisen. Edessä on taas mielenkiintoinen retki uusille alueille – suosittelemme!

Kirjoittaja on Kaarinan seurakunnan diakoniapappi.

Uusi työmuoto tulee – mistä luovutaan?

Joku viikko sitten vietimme hautajaiset. Kokoonnuimme viimeisen kerran 50 vuotta sitten perustetun diakoniayhdistyksen kunniaksi. Päätös yhdistyksen lakkauttamisesta oli demokraattinen. Silti jotkut olivat pettyneitä. Ei ole koskaan helppoa lakkauttaa jotakin. Se on melkein kuin kuolisi vähän...

Kirkon työntekijä jää usein melko yksin kun tulee puhe jonkun työmuodon lakkauttamisesta. Joskus käy niin hyvin, että työ voi jatkua vapaaehtoisten voimin. Aina se ei onnistu. Joka kerta kun jokin työmuoto lopetetaan, se tuottaa pettymyksen. Kuuluuko työhömmä kestää ihmisten pettymykset? Joskus tuntuu siltä, että meidän pääasiallinen tehtävämme on vastata ihmisten odotuksiin. Pelkkä aja-

tus siitä, että pitäisi uudistua työssään, vie syvään uupumustilaan. Tai sitten vihastumme: Eivätkö he tiedä, miten paljon jatkuvasti teemme ?!

Valinta on meidän: Teemmekö työtä täyttääksemme seurakuntalaistemme odotukset? Vai vastataksemme seurakuntaneuvoston odotuksiin uudistumisesta? Muistamme, että perustehtäväämme Franciskus Assisilaisen mukaan on julistaa Kristusta – tarpeen mukaan myös sanoin? Kristuksen julistaminen on ilon julistamista. Miten voimme tehdä työtämme niin, että työn ilo säilyy?

Kirjoittaja on Espoon ruotsalaisen seurakunnan diakoniatyöntekijä.

JOHAN WESTERLUND

Utveckla församlingen naturligt

En av de stora utmaningarna i våra församlingar idag är att få en gemensam vision, ett handlingsmönster för verksamheten som medarbetarna gemensamt kan bära upp.

BAKGRUND

För egen del kom jag under en resa i kontakt med ett institut som ägnar sig åt något de kallar Naturlig Församlingsutveckling (Natural Church Development). Institutet har genomfört en empirisk undersökning av över 1000 församlingar i 32 länder på alla kontinenter. I undersökningen har man försökt hitta de faktorer som är gemensamma för församlingar som växer. Man har kommit fram till åtta faktorer och kunnat konstatera att om dessa åtta faktorer är i ordning så växer församlingen. Teologin bakom det hela är att Gud har planterat in en tillväxtpotential i varje församling, och om vi har vissa saker i ordning så kommer denna tillväxt att ske, precis som vi vet att säden växer på åkern om det kommer lagom med ljus, vatten, kväve, fosfor och vad det nu kan vara.

TVÅ FRÅGOR

TVÅ FRÅGOR fick jag kämpa med. Det ena var att Gud rimligtvis inte kan vara en automat som ger tillväxt

om vi trycker på de rätta knapparna, och det andra var om tillväxt är det vi eftersträvar. Kvalitet eller kvantitet? Men jag insåg att har man hela världens församlingar som målgrupp får man svälja att en del formuleringar, beskrivningar och fenomen inte känns riktigt hemvana just i Pojo. Vi behöver inte nödvändigtvis växa (det är ju också svårt att mäta i en folkkyrka som vår) och vi behöver inte göra Gud till en automat, men vi kan försöka spegla vår egen församling och vår verklighet mot en internationell Kristi Kropp, ett större perspektiv än Borgå stift. Lite öppenhet tror jag inte skadar, så länge man vet var man har sina rötter.

Vi fick veta att den faktor som är lägst hos oss heter "hängiven andlighet" (föga överraskande kanske) och började fundera på hur vi skulle kunna ge mera utrymme för andlighet i vår församling. Vi gjorde upp en plan som församlingsrådet godkände och vi har förverkligat en del av planen. Bl.a. har vi en bibelläsningsskampanj, vi har börjat hålla andakter på arbetsplatsen, ibland firar vi mässa, och en del annat. Vår diakonissa som studerar lite vidare gör ett arbete om andligheten i diakonin osv. Kort sagt, vi har hittat många bra saker att syssla med, och vi upplever att det utvecklat vår församling i en god riktning.

Nästa höst skall vi göra en ny profil. Då får vi se hur vi hittills har utvecklats.

Skribenten är kyrkoherde i Pojo svenska församling.

Hiippakuntahallinto uudistui

Kirkkolain muutokset tulivat voimaan kuluvan vuoden alusta. Muutokset vah- vistavat hiippakuntien itsenäisyyttä.

Hiippakunnan hallintoa hoitavat piispa, hiippakuntavaltuusto, tuomiokapituli, johtokunnat ja viranhaltijat. Tuomiokapitulin tehtäviä ovat mm. hiippakunnallisen toiminnan, hallinnon ja talouden hoitaminen ja seurakuntien toiminnan ja hallinnon tukeminen ja valvonta.

Hiippakuntavaltuustot aloittivat 1.5.2004 ja niiden tärkeimpänä tehtävänä on tukea ja edistää kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnassa ja seurakunnissa.

Tuomiokapitulin jäsenmäärä lisääntyy. Piispan, tuomiorovastin, kahden pappisasessorin ja lakimiesasessorin lisäksi 1.6.2004 alkaen tuomiokapitulin jäsenenä ovat hiippakuntadekaani ja valtuuston valitsema maallikkojäsen. Lisäksi valtuuston puheenjohtajalla on istunnoissa läsnäolo-oikeus. Maallikkojäsenen valinnalla on tarkoitus korostaa maallikkonäkemyistä päätöksenteossa. Mikä muuttuu jää nähtäväksi. Tuomiokapitulin tehtävät ovat lakisääteisiä, eikä vapaan harkinnan asioita juuri ole.

Muutetuissa säännöksissä korostetaan seurakuntien toiminnan ja hallinnon tukemista. Hiippakunnat pyrkivät entistä voimakkaammin vastaamaan seurakuntien ja niiden työntekijöiden tarpeisiin. Jos kynnyksiä hiippakunnan puoleen kääntymisessä on ollut, toivottavasti esteet vähenevät ja työtä voidaan ohjata paremmin tarpeita vastaaviksi, vaikkakaan hiippakunnallisia resursseja ei ole kasvatettu.

Valtuustolta toivotaan erityistä panosta hiippakunnan työn tukemiseen ja kirkon tehtävän toteutumisen edistämiseen hiippakunnassa ja seurakunnissa. Jäsenet tuntevat kentän tarpeet ja odotukset ja seurakuntien työntekijät voivat pitää yhteyttä tuttuihin valtuutettuihin. Valtuustojen tehtävä on uusi eivätkä rooli ja toimintatavat ole vielä vakiintuneet. Valitut hiippakuntavaltuustojen jäsenet edustavat monipuolista ammatillista ja alueellista kokemusta ja näkemystä, joten hyvät mahdollisuudet toimia rakentavina yhdyshenkilöinä hiippakunnan ja seurakuntien välillä ovat olemassa.

Kirjoittaja toimii lakimiesasessorina Tampereen hiippakunnan tuomiokapitulissa.

Hiippakuntavaltuustojen pappisjäsenet hiippakunnittain:

TURUN ARKKIHIIPPAKUNTA

Elonheimo Kalle, kirkkoherra, Sauvo
Hermonen Merja, vankilapastori, Lieto
Palmu Heikki, työnohjaaja, Turku
Rainerma Keijo, kirkkoherra, Kankaanpää
Rantala Tapani, kappalainen, Turku
Rinne Heimo, kirkkoherra, Turku
Saurama, Esa, perheasianneuvottelukeskuksen johtaja, Rauma

TAMPEREEN HIIPPAKUNTA

Hämäläinen, Miika, seurakuntapastori, Lahti
Kaipia, Auni, kappalainen, Kangasala
Kauppinen, Juha, kirkkoherra, Tampere
Paarlahti, Teemu, pastori, valt. maist., Mänttä
Piispanen, Matti, kirkkoherra, Hämeenkoski
Rämä, Timo, pääsihteeri, Hausjärvi
Viherä, Sirpa, kappalainen, Riihimäki

OULUN HIIPPAKUNTA

Karkulehto, Liisa, pastori, Oulu
Lepistö, Jouko, lääninrovasti, Inari
Leppälä, Anita, kappalainen, Sievi
Matala, Tuomo, kirkkoherra, Raabe
Niemelä, Heikki, kirkkoherra, Kälviä
Niemelä, Pauli, kirkkoherra, TT, Kiiminki
Pöyhtäri, Vesa, kappalainen, Oulu

MIKKELIN HIIPPAKUNTA

Marttila, Hannu, kirkkoherra, Ruotsinpyhtää
Pietiläinen, Jaana, vs. kirkkoherra, Mikkeli
Salmi, Markku, hallintojohtaja, Mikkeli
Silander, Jorma, kirkkoherra, Punkaharju
Sipponen, Päivi, kappalainen, Elimäki
Vanhanen, Antti, kappalainen, Lappeenranta
Varis, Pirkko, oppilaitospastori, Lappeenranta

BORGÅ STIFT

Fagerholm-Urch, Juanita, kyrkoherde, Sund-Vårdö
Fernström, Stig-Olof, kyrkoherde, Helsingfors
Krokfors, Jockum, kaplan, Jakobstad
Lassila, Max-Olav, kyrkoherde, Larsmo
Liljeström, Helene, kyrkoherde, Sibbo
Snellman, Lucas, församlingspastor, Vanda
Storbacka, Ann-Sofi, kaplan, Ingå

KUOPION HIIPPAKUNTA

Hurskainen, Leena, kappalainen, rovasti, Joensuu
Jäntti, Lauri, lääninrovasti, Lapinlahti
Koskelainen, Hannu, kirkkoherra, Kuopio
Kotisalo, Jouko, kirkkoherra, Pieksämäki
Kuosmanen, Seppo, kirkkoherra, Tuupovaara
Marjanen, Jaana, kirkkoherra, Kuopio
Päiviö, Lea, seurakuntapastori, Suomussalmi

LAPUAN HIIPPAKUNTA

Annala, Lauri, kirkkoherra, Teuva
Hiltunen, Antti, pastori, Viitasaari
Jormakka, Terhi, pastori, Lapua
Kallio, Esko, pastori, Alajärvi

Kauppinen, Arto, pastori, Jyväskylä
Klapuri, Tuomo, pastori, Vaasa
Orsila, Markku, pastori, Seinäjoki

HELSINGIN HIIPPAKUNTA

Askola, Irja, kouluttaja, Helsinki
Karanko, Jorma, pastori, Helsinki
Kotila, Heikki, professori, Helsinki
Pitkänen, Martti, kirkkoherra, Helsinki
Pruuki, Heli, seurakuntapastori, Helsinki
Simola, Pertti, kirkkoherra, Helsinki
Tuominen, Hans, kasvatusasiain sihteeri, Vantaa

ESPOON HIIPPAKUNTA

Aarto, Juhani, kappalainen, Järvenpää
Hulmi, Sini, seurakuntapastori, Kirkkonummi
Huttunen, Jukka, yhteisen seurakuntatyön päällikkö, Espoo
Nurmi, Mika, kappalainen, Lohja
Päällysaho, Hannu, vs. perheasiain neuvottelukuksen johtaja, Espoo
Rusama, Antti, kirkkoherra, Espoo
Tuominen, Tauno, kappalainen, Hyvinkää

Jäsentietojen muutosilmoitus Pappisliiton jäsenille!

Nimi (tekstaten) _____

Henkilötunnus _____

ILMOITAN SEURAAVAT MUUTOSTIEDOT (Rasti ruutuun):

☐ Uusi osoitteeni on _____
lähiosoite

_____ lähtien _____ postinumero ja postitoimipaikka

☐ Virkani on vaihtunut. Uusi virkani on: _____

☐ Olen äitiyslomalla/ Mistä lähtien? _____
hoitovapaalla _____

Mihin asti? _____

☐ Olen virkavapaalla _____ Mistä lähtien? _____

Mihin asti? _____

☐ Siirryn eläkkeelle _____ Milloin? _____

Lähetä muutosilmoituslomake Pappisliiton toimistoon osoitteella (tällöin liitto maksaa postituskulut, ts. et tarvitse postimerkkiä):

Suomen kirkon pappisliitto r.y.
Vastauslähetys/sopimus 00520-00139
00003 HELSINKI

Diakoni vastaan sosionomi

Diakonia-ammattikorkeakoulu on ainoa ammattikorkeakoulu Suomessa, jonka toiminta pohjautuu kristillisiin arvoihin. Me diakonia-alan opiskelijat koemme opiskelumme olevan "pintaa syvemmälle" menevää opiskelua. Opintojemme rinnalla pohdimme omaa ihmisyyttämme, sisäistä eheyttämme, hengellisyttämme, Jumala-suhdettamme ja omaa soveltuvuuttamme kirkon työntekijöiksi. Tämä pohdinta ei aina ole mitään kevyttä ajatusleikkiä, vaan todella rankkaa itsensä kanssa painiskelua. Olenko tarpeeksi hyvä ja oikeanlainen ihminen kirkon palvelukseen?

Kun kuulee koulutustamme arvosteltavan kirkollisesta ohuudesta, se tuntuu jossain määrin epäoikeudenmukaiselta. Vaikka "maallinen regimentti" hoitaakin kouluttamisemme, onko todella niin, ettei koulutuksemme nykyisellään vastaa kirkon tarpeisiin? Voiko koulutuksella yleensäkin tulla "valmiiksi" diakoniatyöntekijäksi? Jos koulutuksemme ei vastaa työelämän tarpeisiin, eikö työnantajapuolen olisi syytä puuttua asiaan ja tulla mukaan kehittämään koulutustamme?

Opiskelijan näkökulmasta koulutuksemme kaipaisi joitain muutoksia. Toiveenamme olisi saada lisää seurakunnassa tapahtuvaa työharjoittelua ja hengellistä kasvuamme tukevaa ohjausta ja opetusta. Se, miten tämän kaltaiset muutokset vaikuttaisivat kaksoistutkinnon saamiseen, onkin taas toinen asia.

Itse olen varmasti tällainen "ohuesti kirkollinen" ja olenkin yrittänyt vahvistaa kirkollisuuttani opiskelujeni ohella, tekemällä seurakunnassa töitä. Tämäkään ei ole mitenkään helppo vaihtoehto, sillä edes Suomen ainoassa kristillisiin arvopohjiin sitoutuneessa ammattikorkeakoulussa ei aina olla valmiita joustamaan opiskelijan toivomalla tavalla. Syntyy helposti vaikutelma, että sosionomi- ja diakoniopinnot eivät tuekaan toisiaan, vaan ovat toisiaan vastaan. Esimerkiksi seurakunnassa tekemälläni lapsi- ja nuorisotyöllä en pysty korvaamaan muutaman päivän poissaoloa lapsuus- ja nuoruus-opintokokonaisuuteen kuuluvasta työharjoittelusta. Kuitenkin näin toimimalla koen saaneeni vahvuutta kirkollisuuteeni ja laajemman sosiaalisen kuvan lapsista, nuorista ja perheistä yhteiskunnallisessa kontekstissa.

Joustavuudesta ja joustamattomuudesta opiskelijat ja opettajat ovat varmasti montaa mieltä. Erilaisia mielipiteitä on varmasti yhtä monia kuin meitä opiskelijoitakin. Tämän kirjoitukseni tarkoituksena onkin herättää keskustelua näistä erilaisista mielipiteistä. Ilman rakentavaa keskustelua ei myöskään tapahdu muutoksia.

*Niina Kaijanniemi
Sosionomi-diakoniopiskelija*

Papin rippisalaisuudesta

Pastori T. käsittelee kirjoituksessaan Crux-lehdessä (numero 1/2004) papin ehdotonta rippisalaisuutta pitäen kirkkolain tähän liittyvää lainsäädäntöä vanhentuneena ja epätarkoituksenmukaisena. Asiakokonaisuutta on mielestäni syytä tarkentaa.

Kirkkolain 5 luvun 2 §:n mukaan se, mitä papille (tai lehtorille kirkkolain 6 luvun 12 §:n mukaan) on uskottu ripissä tai muuten sielunhoidollisessa keskustelussa, ei saa paljastaa, eikä sitä, kuka on papille asian kertonut. Kyseessä on ehdoton vaitiolovelvollisuus, jota ei voi murtaa millään perusteella. Papin rippisalaisuus on kaikista vaitiolovelvollisuuden muodoista vanhin ja ehdottomin. Papin rippisalaisuuden erityinen luonne johtuu sen teologisesta perustasta.

Papin vaitiolovelvollisuudella on pitkä historia. Rippisalaisuus, *sigillum confessionem*, oli jo 1200-luvulla kanonisessa oikeudessa vaitiolovelvollisuuden suojaama. Katolisesta teologiasta periytyvän konstruktion mukaan rippi-isä ei ole kuullut hänelle uskottua asiaa ihmisenä, vaan Jumalan edustajana. Tämän johdosta rippisalaisuudesta ei ole mahdollista sopia, eikä edes ripittäytyvän oma suostumus poista papin vaitiolovelvollisuutta.

Sielunhoidon katsotaan olevan kysymyksessä silloin, kun asiayhteydestä tai muutoin papin ja asianomaisen välisestä kanssakäymisestä on pääteltävissä, että se on tarkoitettu luottamukselliseksi, tai se on sellaiseksi nimenomaan todettu. Sielunhoito poikkeaa ripistä siinä, että päähuomio on keskustelun myötä tapahtuvassa anteeksiantamuksessa eikä julistetussa synninpäästössä.

Papin rippisalaisuuden perusta on siten palautettavissa paitsi luottamuksellisen suhteen luomiseen myös uskonnon harjoittamiseen. Kyse ei ole ainoastaan ko. henkilön ja papin välisestä asiasta tai hoitosuhteesta, vaan siinä on vahvasti mukana myös papin työn transendentti luonne; asia ei siis ole uskottu papille ihmisenä, vaan Jumalan edustajana. Tämän vuoksi rippisalaisuus eroaa esim. terapeutin tai terveydenhuoltohenkilökunnan vaitiolovelvollisuudesta.

On huomattava, että papin rippisalaisuus koskee vain niitä asioita, joita pappi on saanut ripin tai sielunhoidon kautta.

Pastori T:n kirjoituksessa esitettyjen faktojen

perusteella on epäselvää, voidaanko papin ja nuorten välillä käytyjä keskusteluja pitää sielunhoitona, mikäli molemmat nuoret olivat koko ajan yhdessä mukana keskusteluissa. Sielunhoidollisia keskusteluja käydään nimittäin lähtökohtaisesti yksityisesti papin kanssa, eikä niihin yleensä osallistu muita henkilöitä. Tämän kaltaisissa yksittäistapauksissa työntekijän on aina oman ammattitaitonsa perusteella arvioitava vaitiolovelvollisuutensa laajuus tapauskohtaisesti.

Mikäli keskustelut voidaan pitää sielunhoidollisina, on Pastori T. oikeassa siinä, että kertomalla edelleen niissä uskotuista asioista pappi on rikkonut kirkkolain 5 luvun 2 §:n mukaista vaitiolovelvollisuuttaan.

Yhteiskuntamme on muuttumassa yhä avoimemmaksi ja julkisuusmyönteisemmäksi. Samalla painotetaan yhteiskunnan vastuuta. Esimerkiksi lastensuojelulaki, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista ja laki holhoustoimesta velvoittavat tietyissä tilanteissa antamaan salassa pidettäviä tietoja, lähtökohtana asiakkaan etu. Papin rippisalaisuus on kuitenkin ehdoton, myös suhteessa erityislainsäädäntöön. Näin ollen pappi ei saa tehdä esimerkiksi lastensuojelulain 40 §:n mukaista ilmoitusta asioista, joita hänelle on ripissä tai muuten sielunhoidossa uskottu.

Myös kirkon täytyy seurata aikaansa, sopeutua yhteiskunnan muutoksiin ja vastata uusiin haasteisiin. Papin rippisalaisuutta koskevissa yksittäistapauksissa voi epäilemättä syntyä ongelmatilanteita. Kirkollislainsäädännön mahdollisista puutteista ja muutostarpeista on luonnollisesti hyvä keskustella.

Papin rippisalaisuutta koskevan lainkohdan muuttaminen esimerkiksi siten, että hoitoonohjaus mahdollistettaisiin, olisi kuitenkin periaatteellisesti ongelmallista. Lisäksi se olisi omiaan aiheuttamaan suuriakin tulkinta- ja rajanveto-ongelmia. Papin rippisalaisuuden perusta on teologinen, eikä vaitiolovelvollisuutta siten voida murtaa edes ripittäytyneen omalla suostumuksella tai törkeiden rikosten selvittämisen intressin nimissä. Papin rippisalaisuus on, juuri sen erityisestä luonteesta johtuen, pysynyt ehdottomana vuosisatojen aikana. Viitaten papin rippisalaisuuden teologiseen perustaan sekä ripin olemukseen pidetään tärkeänä, että rippisalaisuus säilyy muuttumattomana.

Lena Kumlin
Lakimies, Kirkkohallitus

Leivän murtamisesta messussa

Vuonna 1988 asetetun kasikirjankomitean ehdotuksessa Jumalanpalvelusten kirjaksi (1997) sivulla 36 messun kohdassa 21 Jumalan Karitsa (Agnus Del) on sisennettyä Leivän murtaminen. Ohje kuuluu: "Liturgi voi murtaa ehtoollisleivän Jumalan Karitsa hymnin aikana. Ennen hymniä hän voi kohottaa leivän ja lausua":

"Leipä, jonka me murramme, on osallisuus Kristuksen ruumiiseen. Leipä on yksi, ja niin mekin olemme yksi ruumis, sillä me kaikki tulemme osallisiksi tästä yhdestä leivästä."

Sanat ovat 1. Korinttilaiskirjeen 10. luvusta (jaakket 16 - 17).

Kirkolliskokouksen vuonna 2000 hyväksymässä Jumalanpalvelusten kirjassa Jumalan Karitsa -hymnin kohdalla oleva ohje kuuluu: "Liturgi voi murtaa ehtoollisleivän Jumalan Karitsa -hymnin aikana." Leivän kohottaminen seurakunnan nähtäväksi on pyyhitty ohjeesta pois. Samoin apostolin sanat: "Leipä, jonka me murramme..."

Kirkolliskokouksen tekema muutos on jumalanpalvelusuudistuksen kannalta erittäin ikävä. Nimittäin, jos liturgi kirkolliskokouksen antaman ohjeen mukaan murtaa leipää Jumalan Karitsa -hymnin aikana, el kukaan kuule apostolin sanoja. Tämä tuntuu oudolta kirkossa, jossa korostetaan Sanaa (ja saarnaa!). Niinpä leivän murtaminen onkin jäänyt pois käytöstä, ja se on jumalanpalvelusuudistuksen periaatteiden kannalta arvioituna suuri vahinko. Nimittäin leivän murtaminen ja murtamisanojen lausuminen seurakunnan kuultavaksi on silta messusta arkeen. Siinä, jos missä, meitä vahvistetaan murtumaan itsekkyydestä rakkauteen ja palvelemiseen edessä olevan viikon aikana. Esikuvana on itsensä uhriksi antanut Kristus, johon ehtoollisessa liittymme, ei vain yksilöinä, vaan myös ja ennen muuta yhteisönä, kirkkona.

Haluan tunnustaa, että minä toimin, niin kuin komitean käsikirjaehdotus muutama vuosi sitten opasti. Suosittelen muitakin pappeja toimimaan samalla tavalla. Olen aistunut, että kirkkoon koontunut seurakunta käsittää leivän murtamisanat oikealla tavalla. Jos olen tuuraamassa oman seurakuntani ulkopuolella, sovin kanttorin kanssa, miten menetellään, että murtamissanat voin lukea ennen hymnin aloittamista. Seurakunnan käyttäytymistä tämä ei sekoita yhtään.

Suosittelen myös, että murrettu leipä palauteetaan muiden öylättien joukkoon siinä vaiheessa, kun murtamissanat jatkuvat: "Leipä on yksi..."

Piireissä, kinkereillä ja rippikoulussa voi seurakunnalle kertoa, että apostoli Paavalin leivänmurtamissanat messussa on tarkoitettu siirtämään ajatukset toiseen apostolin sanaan: "Antakaa koko elämäenne pyhäksi ja eläväksi, Jumalalle mieluisaksi uhriksi. Näin te palvelette Jumalaa järjellisellä tavalla. Älkää mukautuko tämän maailman menoon, vaan muuttukaa, uudistukaa mieleltänne, niin että osaatte arvioida, mikä on Jumalan tahto, mikä on hyvää, hänen mielensä mukaista ja täydellistä." Rm. 12:1 - 2.

Mielestäni murrettava leipä voi olla samankoinen kuin muutkin seurakunnalle ojennettavat. Kyllä penkkeihin näkyy, mitä alttarilla murretaan ja mitä sitten jaetaan rakkauteen murtumisen voimaksi.

*Erkki Lintunen
Öllölä*

SANAN SIIVILLE

Kirsi Hiilamo (toim.)

NAISTEN RAAMATTU

Tätä kertomusta en unohda

17 vaikuttajanaista kirjoittaa raamatunkohdasta, jota he eivät voi unohtaa. Kirjoittajat asettavat rohkeasti oman elämänsä vuorovaikutukseen ikuisten tekstien kanssa. Ovh. 27,90

Pirkko Lehtiö

NAINEN JA KUTSUMUS

Naisteologien tie kirkon virkaan 1800-luvun lopulta vuoteen 1963

Tekijä piirtää terävän ajankuvan naisen tiestä ja työstä kirkossa. Aikalaiset kertovat sukupuolen ja kutsumuksen kamppailusta ja virkakeskustelusta. Ovh. 34,90

Katja-Maaria Kaskinen ja Katri Korolainen

RUKOUKSEN SIIVILLE Nuorten rukouskirja

Rukous on matkakumppani, jonka seurassa voi jakaa ilon ja etsinnän tuntojaan ja jättää asiansa suurempiin käsiin. Ovh. 11,90

Jukka Salminen (toim.)

ILON SIIVILLE Lasten laulukirja

Kaivattu uutuus! Kirja sisältää lauletuimpia hengellisiä lastenlauluja nuotein ja käsiviittomin sekä valikoiman uusia lauluja. Ovh. 11,90

Tytti Issakainen

SANAN SIIVILLE Nuorten hartauskirja

Rippikoulu- ja nuorisotyöhön tarkoitettu hartausmateriaali. Valmis runko hartaushetkeen: tarina ja siihen sopivat raamatunkohta ja rukous. Ovh. 11,90

Eeva Eerola

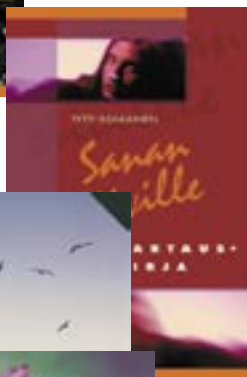
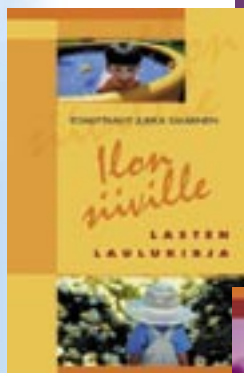
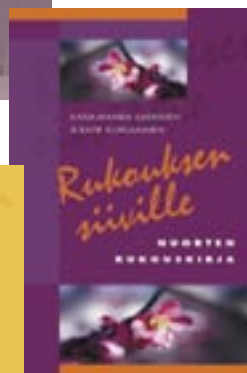
KATSOKAA TAIVAAN LINTUJA

Kauttaaltaan nelivärinen ja kauniisti kuvitettu lahjakirja, jonka lähtökohtana on Jeesuksen vuorisaarna. Ovh. 12,90

Riitta Lemmetyinen

PIENIÄ IHMEITÄ

Oivaltavat tuokiokuvat rakentavat siltaa arjen ja pyhän välille. Kirja vie lukijansa elämän keskelle, joskus kipeittenkin kysymysten ääreen, mutta aina uskon ja toivon puhuteltavaksi. Ovh. 14,90

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND

PERUSTETTU 14.1.1918

PUHEENJOHTAJA

Juha Kauppinen
Messukylän kirkkoherra, TT
Helakallionkatu 6 F
33580 Tampere
(03) 219 0203 (työ)
050 554 2427 (GSM)
s-posti: juha.kauppinen@evl.fi

PROJEKTISIHTTEERI

Pastori Hanna Tervanotko
(09) 150 2455 (työ)
040 560 8352 (GSM)
s-posti: hanna.tervanotko@pappisliitto.fi

Projektit, liiton opiskelijatyö, neuvonta opiskelijoiden harjoittelu-, mentorointi- ja työllistymiskysymyksissä, toiminta nuorten pappien tukemisessa.

TOIMINNANJOHTAJA

TT Esko Jossas
(09) 150 2467 (työ)
050 511 6683 (GSM)
s-posti: esko.jossas@pappisliitto.fi

Liiton yleinen johto, hallintoelinten päätösten valmistelu ja esittely, liiton talous, edunvalvonta- ja neuvottelutoiminta, opintomatkat, palvelussuhdeneuvonta.

TOIMISTOSIHTTEERIT

Heli Meinola
(09) 150 2653
s-posti: heli.meinola@pappisliitto.fi

Jäsenyysasiat, alaosastot, opintomatkat.

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Pastori Stina Lindgård
(09) 150 2466 (työ)
050 542 3664 (GSM)
s-posti: stina.lindgard@pappisliitto.fi

Alaosasto- ja koulutustoiminta, Cruxin päätoimittaja, liiton tiedotustoiminta, opintomatkat, Papiston päivät, hallintoelinten päätösten valmistelu ja esittely, palvelussuhdeneuvonta.

Anne Taanila
(09) 150 2657
s-posti: anne.taanila@pappisliitto.fi

Kirjanpito ja maksuliikenne, luottamusmiesskurssit.

JOHTAJIEN SIHTTEERI

HSO-siht. Tuula Anttonen
(09) 150 2453
s-posti: tuula.anttonen@pappisliitto.fi

Esittelijöiden sihteeri, hallintoelinten pöytäkirjanpitäjä, Cruxin toimitussihteeri, matka- ja kokousjärjestelyt, Internet-kotisivut.

TOIMISTO

Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9.00–15.00.

Puh. (09) 150 2453, **faksi** (09) 148 5875

kotisivu: www.pappisliitto.fi

s-posti: suomen.kirkon@pappisliitto.fi

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTTÖMYYSKASSA

Asemamiehenkatu 2, 8 krs.
00520 Helsinki

puh. (09) 7206 4343

ma - to 9 - 15

faksi (09) 272 1212

s-posti: erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

DIAKONIA- TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

DIAKONIARBETARNAS
FÖRBUND

PERUSTETTU 15.6.1958

PUHEENJOHTAJA

Leena Vanne
Tapiolan diakonissa
Vanhan-Mankkaant. 14 E 13
02180 Espoo
(09) 8625 0431 (työ)
040 546 5193 (GSM)
s-posti: leena.vanne@tapiolanseu-
rakunta.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Diakonissa, terv. hoit.
Riitta Hiedanpää
(09) 150 2287 (työ)
040 516 5557 (GSM)
s-posti: riitta.hiedanpaa@dtl.inet.fi

*Liiton yleinen johto, edunvalvonta- ja
neuvottelutoiminta, hallintoelinten
päätösten valmistelu, esittely ja täytän-
töönpano, palvelussuhdeneuvonta.*

JÄRJESTÖSIHTEERI

Diakonissa,
TtM Raija Pyykkö
(09) 1502 286 (työ)
040 7650 477 (GSM)
s-posti: raija.pyykkö@dtl.inet.fi

*Ammatilliset kysymykset, tiedot-
taminen, opiskelijatyö, alaosastotoi-
minta.*

TOIMISTOSIHTEERI

Yo-merkonomi
Pirjo Heikkinen
(09) 150 2487
s-posti: pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi

*Jäsenyysasiat, kirjanpito ja maksuliik-
kenne, materiaalitilaukset, mökköva-
raukset.*

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoinna arkisin klo 9.00–15.00
faksi (09) 877 7397
kotisivu: www.dtl.fi
s-posti: diakoniatyontek.liitto@dtl.inet.fi

SUOMEN KANTTORI- URKURILIITTO

FINLANDS KANTOR-ORGANIST-
FÖRBUND

PERUSTETTU 15.6.1907

PUHEENJOHTAJA

Marjukka Andersson
Lauttasaaren kanttori, DU
Myllykallionrinne 2 B 15, 00200 Helsinki
040 513 6235 (GSM)
s-posti: marjukka.andersson@kolumbus.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Valt. maist.
Annamari Jokinen
(09) 150 2445 (työ)
040 865 6630 (GSM)
s-posti: annamari.jokinen@
suomenkanttori-urkuriliitto.fi

*Edunvalvonta, palvelussuhdeneuvonta,
tiedotus, opiskelijatoiminta, kv-asiat.*

TOIMISTOSIHTEERI

Yo-merkonomi
Tuija Kukkonen
(09) 1502 446
s-posti: tuija.kukkonen@
suomenkanttori-urkuriliitto.fi

Jäsenyysasiat, maksuliikenne, kirjanpito.

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoinna arkisin klo
9.00–15.00
faksi (09) 2787 177
kotisivu
www.kolumbus.fi/skul/
s-posti: kanttori.urkuriliitto@kolumbus.fi

- 2 *Stina Lindgård*: Uusia tuulia
- 3 *Juha Kauppinen*: Akavan kirkollinen järjestökenttä uudistuu
- 14 *Martti Korpela*: Rukiinen virsi – Turun seudun kanttorit 70 v.
- 15 *Leena Vanne*: Ei organisoituun Akiin
- 17 *Marjukka Andersson*: Virat muuttuvat - entä mallijohtosääntö
- 19 Tervetuloa Papiston päiville
- 24 *Maaret Manni-Korpi*: Sävelten siivin
- 27 *Lasse Erkkilä*: Uudet kaavat
- 30 *Anna-Maija Kallasjoki*: Luottamusmies – mikähän se on?
- 32 Kesätyöntekijän pikkujättiläinen
- 36 *Johanna Järvinen-Tasso-poulos*: Muukalainen – lähimmäiseni, sisarukseni, vertaiseni
- 38 *Martti Kilpeläinen*: De profundis – Syvyydestä (kin)
- 42 *Sirpa Lampinen*: Liturginen tanssi
- 44 *Antti Linkola*: Irtomaallikosta eläväksi jäseneksi?
- 45 *Raija Eeva*: Yksin asuvat keskuudessamme
- 46 *Ridanpää – Tilli*: Miksi juuri Puuhamessu?
- 48 *Tatu Kuoppala*: Oppia ikä kaikki
- 50 *Tua Sandell*: Uusi työmuoto tulee
- 50 *Johan Westerlund*: Utveckla församlingen naturligt
- 51 *Leevi Häikiö*: Hiippakuntahallinto uudistuu
- 53 *Niina Kaijanniemi*: Diakoni vastaan sosionomi
- 56 Tekstin ääressä

Uusia tuulia seurakuntatyössä

Tämä on pääteemamme tällä kertaa. Artikkelit sinkkutoiminnasta, puuhamessusta, opiskelupiiristä jne. s. 42-50.

Työssä väsynyt vai työhön väsynyt?

Nuoremman papiston jaksamisesta on tehty kysely Helsingin ja Espoon hiippakunnissa. Miten uudet papit kokevat, että heitä perehdytetään? Miten papit kokevat työnjaon jne. s.34.

Ja tähän liittyen, miten kirkon työntekijät työolobarometrin mukaan jaksavat ja viihtyvät työssään s. 39.

Kesätyöntekijän pikkujättiläinen

julkaistaan jälleen. Tämä jokavuotinen opas auttaa opiskelijoita muistamaan oikeutensa ja velvollisuutensa. s. 32.

DTL ja SKUL mukana AKAVAn "alipalkkaryhmien" toiminnassa

Ongelma on tiedostettu jo pitkään, mutta sen ratkaiseminen on osoittautunut hankalaksi. Tästä lisää s. 9.

Uudet kaavat – uusia mahdollisuuksia musiikin käytölle?

Jumalanpalvelusuudistus on loppusuoralla. Kirkolliset toimitukset on osa jumalanpalvelusuudistusta ja toimitusten kirjan ensimmäinen osa tulee painosta elokuussa 2004. Lue enemmän s. 27.

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
DIAKONIA TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

GRUX

6 • 2002